1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 320. SZÁM. BUDAPEST, SZERDA, NOVEMBER 21.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETESI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre ... 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 80 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADO-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTERBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Főügynökségünk: Stern Moritz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I. Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I. Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I. Riemergasse Nr. 12.
Schalek Henrik, I. Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict. Agence Havas (place de la Bourse).

A nyitrai ünnepélyek.

Nyitra városa nevezetes és a nemzet életébe mélyen belenyuló ünnepélyességek színhelye. A felsővidéki közművelődési egylet tartja ott alakuló közgyülését a városiak és vidékiek nagy érdeklődése s nem kicsiny lelkesedése között. Egy oly egylet, mely nagy nemzeti czélokra van hivatva, s melynek megalakulását csakis örömmel üdvözölheti mindenki, a ki a magyarság és a magyar nemzetiségi eszme iránt csak némi rokonszenvvel is viseltetik.

Az egylet magyarositani akar, s föntartani a nemzeti szellemet.

Mondjuk ki a czélt leplezetlenül, máz nélkül. Azon a vidéken, a melyre az egylet munkásságát kiterjeszti, ébren kell tartani a nemzeti szellemet, a melylyel szemben igen sok ott az ellenséges elem. A magyarositás ott jelenleg voltakép nem offensiv, hanem inkább deffensiv természetü. És azért minden kendőzés nélkül beösmerhetjük a szándékot, mely az egyletet vezéreli. A magyarság ellenesei elkövetnek mindent, hogy terjeszkedjenek. Pánszláv törekvések fényes nappal az utczán jelentkeznek, s élet-halál harczra szólitják ki a magyarságot. A dolog voltakép ugy áll, hogy eddig mi vesztettünk térben, ők nyertek. Az éber és fürge pánszláv agitátorok megmozgattak minden követ, hogy eszméiknek propagandát csináljanak. A magyarság aludt. Nem is védekezett, nem tett nemzetisége érdekében semmit, legföljebb a hiu reménynek adta át magát, hogy majd a kormány kisegiti. Száma ezen a vidéken apadt, a pánszlávoké növekedett. Veszésnek indult ügy volt a magyar ügy. Egy élénk, mindenre kész és mindenre vállalkozó ellenség állott szemben egy tunya, mozdulatlan és erejében elbizakodottal. Ily körülmények között a most megalakult egylet létezése életszükség. És ha nem tesz is egyebet, mint hogy védő helyzetbe teszi magát, nagy szolgálatot tesz a nemzetnek. Megmenti attól, hogy ellenségei lépésről-lépésre tért nyerjenek, terjeszkedjenek.

De van a magyarosodásnak és magyarositásnak ezen a vidéken más feladata is, mely a jövőben offensiv természetü, terjeszkedő is lehet, a nélkül, hogy más nemzetiségek jogait sértené, vagy épen azok lételét veszélyeztetné. A felvidéki tót nép mindenkor ragaszkodással viseltetett a magyarság iránt, sok hajlamot mutatott a magyar kultura és a magyar nyelv iránt. Ma is, sok helyütt azt tapasztaljuk, hogy a falusi tót iskolákban szorgalmasan tanulják a magyar nyelvet — a nélkül, hogy a magok anyanyelvét elfelejtenék, vagy elhanyagolnák. Érzik szükségét e nyelv tanulásának. Csupán a lelkiismeretlen és a nemzet iránt ellenséges indulatu némely vezetők azok, a kik kivált az utóbbi időkben el tudták bóditani a köznépet. Néhol még ezeknek sem sikerült a vállalkozás. A nép nagy része ösztönszerüleg érezte kötelességét, melylyel azon állam iránt tartozik, melynek polgára. Ily viszonyok között és ily néppel szemben pedig a magyarositás nemcsak megengedett dolog, mely által senkinek érdeke nem sértetik, hanem egyenesen nemzeti kötelesség.

A magyar kormány mint ilyen elmulasztotta s elmulasztja ma is ebbeli kötelességét. Gyöngeségének érzetében nem is fog hozzá a nagy feladathoz, melylyel a magyar nemzetnek tartozik. A mit a kormány elmulaszt, nem kell elmulasztani a társadalomnak, és erre van hivatva a felsővidéki közművelődési egylet.

Ritkán volt kor, midőn a kötelesség teljesitése akkora sulylyal nehezednék a társadalomra, mint épen ezen idő szerint. A magyar nemzetiséget annyi ellenség és annyi felől sohasem fenyegette, mint épen most. Az országban és a monarchiában a szláv elem mindenütt az uralomért szállott sikra. A monarchia másik államában, valamint az összes monarchia külpolitikájában a szláv befolyás érvényesül, a szláv érdekek elégittetnek ki. Oda át a csehek, morvák, lengyelek és szlovének koalicziója tartja kezében az uralmat, a német elem befolyása egészen elveszett. A Szt. István birodalmában a horvátok nemcsak hogy mérkőzésre szólitanak ki bennünket, hanem visszavonulásra kényszeritik a magyarságot. A kormány megalázkodik követeléseik előtt. Követelődzőbbek, mint valaha, s ha nem is erősebbek ők, gyávább velök szemben a mi kormányunk, mint bármikor előbb.

A pánszlávizmus terjed, tért foglal, mi hátrálunk. És mialatt mi aggódó szemekkel lesük Oroszország minden mozdulatát, lesve, hogy a szarmata elem mikor fog megindulni ellenünk, elpusztitással fenyegetve, ha megfeszitett erőnk utjában fel nem tartóztathatja, az alatt észre kell vennünk, hogy ugyanaz a szarmata elem fejünk fölé akar nőni idehaza s a pánszlávizmus köztünk élő előcsapataival is alig birunk.

Csak a felvidéki tótok azok, a kik annyira, a mennyire eddig meg voltak menthetők ezen ragály ellen, s kivéve vezetőiket, a nép alsó rétegeiben hivei maradtak a magyar nemzetiségnek. Ezeket nem szabad elvesztenünk. Ma még megmenthetjük őket. Jó indulatuk, melylyel iránt unk vannak, segitségünkre leend. De nem szabad megfeledkeznünk róluk, nem szabad őket magukra hagynunk, vagy épen a pánszláv agitátorokra. Kevés fáradsággal biztosithatjuk barátságukat is, azt is, hogy meg lesznek óva a pánszlávisztikus ragály ellen.

A kormány tehetne e téren legtöbbet, kötelességében is állana, hogy ezt tegye. De a mint naponta tapasztaljuk, nem teszi. A cselekvés kötelessége a társadalomra háramlik, s ennek nem szabad az alól kibuvnia. Nyitrán megkezdette kötelessége teljesitését. Mi sikert kivánunk ehhez, s tőlünk telhető segitséget igérünk.

Budapest, november 18.

Ma este több óráig tartó *miniszteri tanácskozás* volt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőháznak ma rendkivül érdekes napja volt. *A keresztény és izraelita közt* való házasságról szóló törvényjavaslat tárgyalását tulajdonképen ma kezdték meg, mert tegnap csak az előadó mondta el beszédét. Ma nyolcz képviselő szólalt fel, s feltétlenül egyetlen egy sem támogatta a kormány javaslatát. Azok is, a kik a fenforgó körülmények között, opportunitásból elfogadták a javaslatot, keményen elitélték a kormányt és javaslatát. A vitát *Éles* Henrik nyitotta meg. Tudvalevőleg Éles határozati javaslatot akart benyujtani, de a szabadelvü kör minapi értekezletében elállott e szándékától. Mai beszédében határozati javaslatának irányát fejtegette. Birálat alá vette a tárgyalás alatt lévő javaslatot, s annak fogyatkozásait világitotta meg. Szerinte a javaslattal csak annak közvetlen czélját érik el, de közvetett czélját: a zsidóságnak a nemzetbe való sikeres beolvadását nem fogja előmozditani. Ő azt óhajtaná, hogy általánosan kötelező érvénynyel olyan törvényt léptessenek életbe, mely a házasságkötést meghagyja az egyház kezében, de a házasságból eredő jogviszonyok fölött való biráskodást állami joghatóságra bizná. Mindazáltal határozati javaslatot nem ad be, mert nem akarja a jelen javaslat sorsát koczkáztatni, s ez utóbbit elfogadja. *Irányi* Dániel mindvégig a ház feszült figyelme mellett mondta el szép beszédét, mely általános hatást tett. Ragyogó ékesszólással indokolta lapunk mai számában közölt határozati javaslatát, de mint a szabadelvü törekvések tulajdonképeni czéljához való közeledést elfogadta a tárgyalás alatt lévő javaslatot. Nagy hatást tett beszédének az a része, melyben kikelt az igazságügyminiszter ellen azért, hogy az 1881-ben nyert utasitás ellenére nem a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslatot nyujtott be. Ez véleménye szerint nem egyezik meg sem a miniszteri felelősséggel, sem azon tisztelettel, melylyel a kormány tagjai a ház határozatai iránt viseltetni tartoznak. Annak indokolása után, hogy miért fogadja el a mostani javaslatot, hatással polemizált az előadóval s kimutatta az általános polgári házasságnak szükségességét és keresztülvihetőségét. Irányi mai beszédét is a jogegyenlőségnek s az igazságnak az a nemes érzete, e magasztos elvekbe vetett szilárd meggyőződésének az az ereje hatotta át, mely beszédeit mindig jellemzi. Utána *Horváth* Boldizsár, a régi parlamenti gárda egyik jelese szólalt fel. Csaknem meglepte a házat, mikor fölállott, ő, a ki oly régóta nem hallatta szavát. Nagyszabásu beszéde méltó a jeles szónok hirnevéhez. Élesen támadta meg a kormányt azért, hogy ujra félrendszabályval állott elő. Horváth Boldizsár a törvényhozás liberalizmusának hive, s őt is az általános polgári házasság eszméje lelkesiti. Az olyan kompromisszum mint a mostani, szerinte nem egyéb, mint kompromittálása annak az elvnek, melyet diadalra kellene juttatni. Hibáztatja a kormányt azért, hogy a törvényhozás intézkedését ismét egyszerü zsidókérdéssé degradálja. Sikerrel argumentál amaz állitása mellett, hogy a kormánynak lehettek helyes okai vagy aggodalmai arra, hogy kötelező polgári házasságról szóló törvény helyett, ilyen speciális zsidótörvénynyel álljon elő. Beszédében erélyes védelmére kelt a zsidóságnak; szerinte a zsidóság ellen utóbbi időben felmerült vádakat a szenvedély sugalta, s a szenvedély mindig vak és elfogult. A zsidóság ellen uralkodó társadalmi előitéletek megszüntetése végett nagyon szükségesnek tartja az általános polgári házasságot. Védelmezi a 67-iki kormányt az előadó tegnapi kijelentésével szemben, a mely mulasztással vádolta a 67-iki kormányt azért, hogy már akkor nem terjesztett ilynemü törvényjavaslatot a törvényhozás elé. Az akkori kormány e téren való feladatának teljes tudatával birt, s az akkori igazságügyminiszter (t. i. Horváth Boldizsár) komolyan vette feladatát, bizonyitja az, hogy Hodossy Imrét a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat kidolgozásával bizta meg. Ezután fejtegette a jelen törvényjavaslat hasznos oldalait, s azt, hogy e törvényjavaslatot az antiszemiták, valamint a liberalizmus hivei bizvást elfogadhatják. Horvát Boldizsár beszéde nagy hatást tett. Mikor leült többen siettek üdvözölni s ezt Tisza miniszterelnök sem mulasztotta el. *Győrffy* Géza szellemes, jó izü humorral füszerezett beszédében a javaslat ellen nyilatkozott, mert a kötelező polgári házasságot óhajtja. Ezután egymásután négy pap beszélt; valamennyien a javaslat és általában a polgári házasság intézménye ellen. *Leskó* István a mérsékelt ellenzék részéről, *Göndöcs* Benedek a párton kivüliek sorából, *Miehl* Jakab és *Rossival* István a kormánypárti padokról keltek ki a házassági jogrend terén való szabadelvü reformációk ellen. Mind a négyen kisebb-nagyobb sikerrel klerikális szempontból indultak ki, s e szempont alapján támadták meg a tervbe vett ujitást. *Göndöcs* Benedek ma is a ház általános derültsége, s gyakran valóban harsogó kaczagása mellett fejtegette azt a kedvencz eszméjét, hogy a zsidók valamennyien keresztelkedjenek ki. *Rossival* Istvánnak az a kijelentése, hogy a katholikus papok vallási meggyőződéseiket nem fogják feláldozni az állam érdekeinek, nagy mozgást idézett elő a házban. Következett volna *Onody* Géza, de ez tekintettel arra, hogy az idő előrehaladt, holnapra halasztotta beszédét. Szólásra vannak még felirva: Önody, Hérics, Győry, Szalay Imre, Istóczy és Herman Ottó. A mai tárgyalás iránt nagy volt az érdeklődés; a képviselők szokatlanul nagy számmal jelentek meg, s a karzatok már korán egészen megteltek. A képviselők külön karzatán feltünt egy festői öltözetben levő, megnyerő arczu szőke férfi, a ki hosszabb ideig élénk figyelemmel kisérte a házban történteket. E férfi a montenegrói fejedelem öcsese volt.

II.

A képviselőház ülése nov. 20-án.

Elnök: Péchy Tamás, *jegyzők*: Tibád Antal, Zsilinszky Mihály, Duka Ferencz.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán miniszterelnök, Szapáry Gyula gróf, Trefort Ágost, Pauler Tivadar, Széchenyi Pál gróf, Kemény Gábor báró, Ráday Gedeon gr., Bedekovics br.

Az elnök: Bemutatja Udvarhely megye közönségének föliratát, melyben a betelepitett csángók helyzetének javitása s biztositása iránti törvényhozási intézkedés megtételét kéri. — Szabadka szabad királyi város közönségének föliratát, melyben oly intézkedés megtételét kéri, hogy a közigazgatási tisztviselők magánügyekben vasuton való utazásuk alkalmával az állami tisztviselőkkel egyenlő kedvezményben részesüljenek. Kiadatik a kérvényi bizottságnak. — A győri kir. törvényszék, ügyészség és járásbiróság tagjainak kérvényét, melyben anyagi helyzetük javitása, a nyugdijrendszer megállapitása a végleges szervezés eszközlése s a szolgálati pragmatica behozata iránt esedeznek. A kérvényi bizottsághoz utasittatik; — a képviselőház számadási főkönyvét a ház 1883. évi január 1-től junius hó 30-ig terjedő pénztári bevételeiről és kiadásairól. Kiadatik a számvizsgáló bizottságnak.

Következik a napirend, vagyis: **a keresztény és izraelita között, valamint az országon kivül kötött polgári házasságról szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.**

A vitát **Éles Henrik** kezdi meg következőleg:

Örömmel üdvözli az elvet, a mely a szönyegre került törvényjavaslatban kifejezést nyer, mert ideje már, hogy Magyarországon, a szabadság ezen ősrégi hazájában a vallaskülönbség szünjék meg házassági akadály lenni izraeliták és keresztények között. Sajnálja azonban, hogy egyuttal nem üdvözölheti hasonló örömmel magát a javaslatot, a mely hivatva volna ezt az elvet érvényre juttatni.

A javaslat nem felel meg a tudomány kivánalmának, de nagyobb baj az, hogy nem felel meg czéljának. Az előadó azt mondja, hogy e javaslat czélja nem a házassági jogrend általános reformálása, hanem tisztán csakis a zsidók és keresztények közti házasság lehetővé tétele. A szólo hibáztatja azt, hogy tisztán ezen partiális kérdés megoldásához láttak.

Véleménye szerint az általános reformra sokkal égetőbb szükség van, mint a zsidó keresztény házasságra. Különben nem akar vitatkozni a felett. Ha szükség van a házassági jogrend reformálására, akkor miért ne alkossuk meg a reformáló törvényt? Szóló csak egy okot ismer, és ez az, ha ezen törvény megalkotása lehetetlen volna. A lehetetlenség vagy törvényhozói, vagy törvény végrehajtási lehetne, másnemü nem. Törvényhozói lehetetlenség itt nem képzelhető, mert a mi Ausztriában már 1868 óta megvan, az itt sem lehetetlen. A végrehajtási lehetetlenséget pedig el nem ismeri, mert nem ismerheti el a magyar államnak az előadó által állitott tehetetlenségét, mely szerint a magyar államnak ne volnának elegendő képzett közegei arra, hogy elvégezzék azt, a mit minden egyszerü káplán elvégezhet.

A törvényjavaslatot kielégitőnek nem tartja. A javaslatnak kettős czélja van. Közvetlen czélja: a házasságot zsidók és keresztények közt lehetővé tenni; közvetett czélja: előmozditani a zsidó fajnak a magyar nemzettel való összeolvadását. Ha csak az első czélt tekinti, akkor a törvényjavaslat megfelel czéljának. De nem felel meg a másik czélnak, t. i. a zsidó fajnak a magyar nemzettel való összeolvadás czéljának.

Ezen törvényjavaslat két uj intézmyt szándékozik egyszerre meghonositani. Az egyik a zsidó-keresztény házasság, a másik a polgári házasság, az egyik anyagi a másik alaki természetü, de mindketto uj minálunk. És a szóló azt hiszi, hogy ez oly vállalat, mely a forma miatt vagy talán a formával együtt a lényeget is koczkáztatja. Hogy ha uj intézményt szándékozunk behozni, mindig tanácsos arra régibb, megszokott formákat használni. A miniszter (Zaj. Halljuk!) ezt az igazságot nagyon jól ismeri, mert ő maga felhozza indokolásában, hogy a «közel ezredéves gyakorlat által megerősitett vallási érzületet parancsoló szükség nélkül megsérteni nem szabad.» De hát ennek daczára mégis megsérti a közérzületet. És honnan következtessük a parancsoló szükséget, mely őt arra késztette? Abból-e, hogy néhány zsidóleány nőül ment keresztényhez? Ebből azt nem következtetheti, mert azok tudnak magukon törvény nélkül is segiteni; azok ugy okoskodtak, mint Novarai Henrik, hogy egy korona megér egy misét, habár az a korona talán nem is királyi, hanem csak kilencz vagy hét águ. De ezen néhány szórványos eseten kivül, hogy valami féktelen összeházasodási vágy uralkodnék a zsidók és keresztyének között, erről szólónak legalább, tudomása nincs.

Vagy talán a tiszaeszlári esetből következik a parancsolószükség? Szóló szerint a magyar törvényhozásnak alkalma volt többször jelezni és a magyar képviselőház valahányszor ilyes kérdés ide került, mindig igen határozottan jelezte állását és mindig visszautasitotta az identitást azokkal, a kik azon mozgalmat elöidézték, a magyar törvényhozást e tekintetben semmi felelősség nem terheli; a magyar állam megtette a zsidók irányában, a mit tehetett, felruházta őket mindazon jogokkal, melyekkel általában polgárait felruházhatja, nekünk tehát e téren rehabilitáczióra szükségünk nincs. Ha valami bün van azon mozgalomban, akkor az a magyar társadalom egyik töredékét terheli, de azt a magyar törvényhozás hivatásának el nem ismeri, hogy a társadalmi töredékek büneit jóvá tegye. Vagy talán attól tart a miniszter, hogy ha a zsidó-keresztény házasságot a mostan divó szokás szerint hozta volna javaslatba, hogy a hitszolgák megtagadták volna a közbenjárást? A szónok attól nem tart. De tegyük fel, hogy a parancsoló szükség csakugyan fenforog, hát kérdem, eleget tettünk-e e szükségnek, ha a miről meg vagyunk győződve magunk, a mire magunk kimondjuk, hogy a közérzületet sérti, ha azt kötelezővé teszszük. Ezen törvényjavaslattól ne várjuk, hogy a zsidófaj a magyar nemzettel tömegesen fogna összeolvadni. A zsidókérdés, a mennyiben nálunk létezik, nem jogi, nem politikai, hanem tisztán társadalmi jellegü. A keresztények elmennek és köztök helylyel-közzel egy-egy kanonok is egy gazdag zsidó sorejára, befogadják a zsidót, ha van eleg pénze, vagy egyéb fényes tulajdonsága, körükbe, meg azt is megengedik, hogy vörös frakkot huzzon, de azért mindnyájan tudjuk, hogy a zsidók és keresztények közt igen nagy ür tátong. Ha most behozzuk ezen kivételes kötés formáju házasságot, azzal ezen tátongó ürt nem fogjuk áthidalni, hanem csupán jobban megvilágitani. A szokástól egészen eltérő házasságkötések folytán azon külön álló helyzet, melyben a zsidók vannak, még jobban fog kitünni. Egy a kettő közül bizonyosan be fog következni: a nép igen nagy tömege vagy azt fogja mondani, hogy ime a zsidók kedveért megint egy privilegiumot alkottak: nekik megengedték, nekünk magunk közt nem engedik, hogy polgárilag egybekelhessünk; vagy pedig azt fogja mondani, hogy hiszen ez nem is igazi házasság, csak zsidó házasság.

Ha a házasságot fel akarjuk használni, mint oly eszközt, melynek segitségével ezt a czélt elérni akarjuk, akkor tegyük a házasságot lehetővé olyan alakban, hogy az ne különbözzék azon házasságoktól, a melyeket vagy zsidók, vagy keresztények maguk közt kötnek. És erre két mód van: vagy terjeszszük ki azt az ugynevezett polgári házasságot a többi házasságkötésekre is (Halljuk!) vagy pedig tegyük lehetővé, hogy a zsidó-keresztény házasság azon formák mellett legyen megkötheto, mint a többi házasságok jelenleg.

A másik ok, mely miatt a törvényjavaslatot kielégitőnek nem tartja, az, mivel nálunk az egész házassági jogrend beteg; mivel az egészet, nézete szerint, kell, és ugyanazzal a fáradtsággal lehet is reformálni; mivel ebbe az általános reformba nagyon jól beilleszthető a zsidó-keresztény házasság szabályozása is; és mivel ezen törvényjavaslat elfogadása által, a mostan amugy is nagy zavart még inkább tetőznők.

A szónok ezután áttér a házassági jogrend terén való mostani helyzetnek magyarázatára; a sokféle törvényből folyó visszásságokra. Azt mondja, hogy nálunk a jogrendnek valóságos khaosza uralkodik. Példákat hoz fel annak bizonyitására, hogy a különféle törvények következtében szereplő különféle birói felfogásokból milyen zavarok támadnak. A mostani javaslat elfogadása által a mostani amugy is nagy khaosz bizonyára még nagyobbodni fog.

Azt mondhatná itt valaki, hogy nem látja a nagy khaoszt és zavart; annyi ideje, hogy fennáll ezen törvény és a nagy zavar nem mutatkozik. Erre a szónok azt feleli, hogy az a zavar, mely ez ellentétes törvényekből ered, nem olyan zavar, mely az utczára megy és zajt üt, hanem olyan, mely magában megvonul és kerüli az utczát és a világosságot.

Bármi többé-kevésbbé helyes vagy finom fogalmakat állitsanak fel akár a jogászok, akár a theologusok a házasság lényegéről, egy előtte kétséget nem szenved: hogy a házasság főczélja és lényege egy, t. i. a családi

---

A FALU ORGONÁJA.

— Francziából. — 2

(Folytatás.)

ELSŐ FEJEZET.

Párisi dráma mint prológ a falusi komédiához.

— Először is, kedves Burnerné, önnek még vacsorára valója sincs. Igazán nem értem ezt a különös érzékenykedést. Néhány derék ember egy kis nélkülözést rótt magára, csakhogy jót tehessen, s ön még meg akarja őket fosztani attól az örömtől, hogy sorsán könnyithettek. — Ön nem utasithatja vissza azt, kedves Burnerné, a mit a barátság kinál, nem.

— Elfogadom hát Treuhaft, mondá Burnerné meghatottan. — Fejezze ki köszönetemet nagylelkü barátainknak.

— Ezt már szeretem! viszonzá az öreg muzsikus vidáman. — Ebből kivárhatják, a mig Marianna számára zongoraleczkéket találok. De ez még nem minden ám. Matinéet is rendezünk, melynek a jövedelméből visszavásároljuk a Stephan zongoráját. Mához egy hónapra itt fog állani, tevé hozzá Treuhaft, a szoba üres helyére mutatva.

— Oh, barátom, ez már sok is . . .

— Ne törődjék vele . . . Nem azért vagyok a barátjuk, hogy ne gondoljak velük.

— Soha sem fogjuk leróhatni ezt a tartozást, kedves Treuhaft.

— Nem kivánok én mást, csak azt, hogy Mariannával együtt boldogok legyenek.

— Addig is azonban, minthogy most már az ön jóvoltából gazdagok vagyunk, megfizetem a husz frankot, melyet a minap kölcsön adott . . .

— Oh, Burnerné asszony, hogyan lehet ilyen . . . énhozzám? . . .

— De Treuhaft . . .

— Nem vagyok elég gazdag ahhoz, hogy kölcsönöket osztogassak . . . Nekem nem adósom.

— Oh, Treuhaft, ön a legjobb ember a világon, mondá az özvegy, meghatottan szoritva meg a derék öreg kezét.

Treuhaft elpirult, mint valami süldő leány.

Az est nyájas beszélgetéssel telt el. Az öreg muzsikus későn vált el az özvegytől és leányától, megvallván, hogy sohasem volt még ilyen kellemes estéje.

Másnap csakugyan elindult, zongora-leczkéket keresni Marianna számára.

Egy hónap alatt kettőt is talált

Miként megigérte volt, a zongora is visszakerült a házba s elfoglalta a régi helyét.

Ettől fogva Burnerné nyugodtabban tekintett a jövő elé. A Marianna zongora-leczkéi, melyekért meglehetősen jól fizettek, annyit jövedelmeztek, hogy kitelt belőle a házi szükséglet! ugy hogy a gyüjtött pénz nagyobb részét félretehették.

Érre a pénzre csakhamar szükségök is lett, mert a mint a fürdőidény bekövetkezett, Marianna két tanitványa eltávozott a városból.

Treuhaft ujabb leczkéket keresett, de nem talált. Be kellett várni a tél visszatértét. Vissza is tért, de a leczkéket nem hozta vissza. A két tanitványhoz más mestert fogadtak.

A pénz pedig már ugyancsak fogytán volt. Treuhaft fáradatlanul járta be naponkint a várost, hogy Mariannának leczkéket keressen, de nem talált. Többször nyult bele saját vékony erszényébe is, hogy a szegény özvegyen segitsen.

De ez mind nem volt elég s Marianna és anyja közel voltak ahhoz, hogy ismét ott álljanak, a hol tavaly: szemtől szembe a végső inséggel.

Egy reggel Treuhaft sugárzó arczczal lépett be hozzájok.

— Jó ujság! Pompás ujság! kiáltá, a mint az ajtót betette.

— Leczkét talált számomra, Treuhaft bácsi? kérdé Marianna.

— Leczkét? Sokkal jobbat, hugocskám, sokkal jobbat!

— Mit hát?

Treuhaft egy levelet vett ki kabátja zsebéből s odanyujtá Burnernénak.

— Olvassa csak, mondá.

MÁSODIK FEJEZET.

Három jó barát.

Gousselet uram, miután derekasan belakott, odaült a pattogó, piros tüz elibe, fölrakta a lábát a kandalló öntött vasrácsára, orrára szoritotta a pápaszemet, elővette az ujságját, a megyei közlönyt s a legnagyobb lelkiismeretességgel kezdte olvasni a helyi hireket.

Nem emlékezett rá, hogy világéletében egyebet is olvasott volna, mióta kikerült az iskolából, a hol megtanult olvasni, csaknem olvashatólag irni, meg összeadni és kivonni.

Körülbelül ötven éves, zömök, széles vállu emberke volt.

Ebédje után amugy is terjedelmes középteste hordóvá szokott domborodni. Kettős tokája méltóságosan begyeskedett vörös arcza alatt, melynek közepén hatalmas orr diszlett olyan szinben, mint kakasnak a taraja.

Apró kerek szemei ugy csillogtak a pápaszem mögött, mint valami gyiknak a szemei. Kifogástalanul gondozott fején alig látszott néhány szürke szál. Nevetése vaskos volt, mint jó maga és gyakran nevetett, alapos ok nélkül is.

Nyakas, parancsoló és szörnyen fösvény ember volt. Abban a meggyőződésben élvén, hogy mindent jól cselekszik, senkit sem ismert el magánál előbbvalónak.

Mint jó apa és derék férj imádta fiát és szerette hitestársát.

Abban az időben, midőn kezdetét vette amaz események sorozata, melyeket itt elbeszélni szándékozunk, Gousselet uram már négy év óta volt polgármestere Vimeuxnek, ez alig ötszáz lakossal biró szegény községnek.

De Gousselet uram nagyratörő lélek volt; mindenáron ki akarta érdemelni fölebbvalói becsülését s faluját amolyan kis várossá szerette volna tenni.

Kimondhatatlan öröme telt volna benne, ha Vimeux lakosságát gyarapodni látja vala; de, hajh! ellenkezőleg minden évben kivándorolt valamelyik szomszéd helységbe egy-két községbelije.

A szerencsétlen polgármester nagyon jól ismerte e kivándorlások okát, de nem akadályozhatta meg. Vimeux nem nyujtott elég keresetforrást a maga lakosainak. Szegény község volt.

Gousselet uram, miután az ujdonságokat elolvasta, szépen összehajtogatta a lapot, hogy össze ne gyürődjék s odafordult a fali órához.

— Kilenczedfél óra s még senki sem jön . . . áh! áh! . . . mondá, nagyot ásitva.

Elnyujtá lábait, fejét ráejté a zsölle hátára s nyugodalmasan hunyá be szemeit.

Már az álmok birodalmában kalandozott, midőn az ajtó hirtelen megnyilt s tisztelendő Saugerot ur, a vimeuxi plébános lépett be.

A tisztelendő ur negyven éves, középtermetü férfi volt. Homloka alacsony, szeme zöld, mélyen ülő és pislogó, orra hosszu, álla hegyes; vékony ajka gunyoros mosolyu, arcza friss rózsás. Olyan sebesen és mégis akadozva beszélt, hogy csak az érthette meg teljesen, a ki előre tudta, hogy mit akar mondani.

Bár nem volt mély tudományu, nem volt tudatlan sem, mert sokat olvasott. Nagyravágyó lévén ő is, miként Gousselet uram, kanonokságról, püspöki botról álmodozott.

De a vimeuxi kis parochiában mégis jól érezte magát, mert hivei általában kedvelték. Imádta macskáját, az écartét, a szárcsa-vadászatot, meg a teritett asztalt.

— No végre, szólt a polgármester, kezet nyujtva a plébánosnak. — Már egy órája, hogy várom.

— Pedig nem jöttem későn, kedves Gousselet, viszonzá amaz, — mert Mimard uram még nincs itt.

— No jegyző létére nem igen pontos, mondá a polgármester. — Majd megöl a türelmetlenség.

— Értem, mondá plébános, gonoszul mosolyogva.

— Hogyne! viszonzá a polgármester, nem értve meg a gunyt, — a dologban ön is csak ugy érdekelve van, mint én.

— Igaz. Csak ne csalódtunk légyen reményünkben.

— Lehetetlen, tisztelendő ur. Ducray nem feledkezhetett meg arról az igéretről, melyet kettőnknek itt, kártyázás közben tett.

— Ki tudja? Az öreg embereknek gyakran vannak bogaraik.

— Megengedem, tisztelendő ur. De méltnyosá dolog, hogy miután életében mindig csak bosszantott bennünket, halála után egy kis örömet is okozzon.

— Ravasz kópé volt az, s csöppet sem csodálkoznám, ha megtréfált volna bennünket.

— Az ördögbe tisztelendő ur, talán igaza is van, mondá a polgármester. — Betegsége alatt beszélni akartam vele a végrendelete felől, de ő ugy tett, mintha meg se értett volna. Hanem azért nevetett . . . igen, láttam, hogy alattomban nevetett.

— Mindegy. . . . A titokzatos végrendelet, mégis meg van; nemsokára meg is fogjuk ismerni a tartalmát.

— Sajátkezüleg irt végrendelet, melyet Ducray tegnap, halála előtt egy órával adott át Mimardnak, hogy egyedül mielőttünk bontsa föl. El fogja ismerni, tisztelendő ur, hogy ez legalább is furcsa.

— Elismerem, polgármester ur. . . . De ha megkapom az orgonámat. . . .

— Ha megkapom a vizipuskámat . . . tevé utána a polgármester.

A plébános szája gunyos mosolyra ferdült.

— Szeretném tudni, hogy minek önnek a vizipuska, mondá!

— Minek, minek . . . furcsa kérdés. Hát nem közhasznu dolog?

— Hiszen már van egy.

— Van, de öcska és rozoga. Inkább tüzre, mint tüz ellen való. Olyan község, mint az enyém, nem lehet el vizipuska nélkül, tevé hozzá a polgármester begyesen.

A plébános csak tovább mosolygott.

— Nem emlékszem, mondá, — hogy Vimeuxben csak egyszer is láttam volna tüzet.

— Én sem, viszonzá a polgármester.— De ez nem ok. Tegyük fel, hogy holnap tüz üt ki valamelyik szomszéd helységben — nem szégyen volna- e ránk nézve, ha nem vihetnék segitséget? Olvasta a tegnapi lapban az ujdonságokat?

— Nem én. Nos?

— Nos, a lancourti polgármester neve kövér betükkel van benne kinyomtatva, a miért egy nagy tüzet eloltott a vizipuskájával, a kitünő, uj vizipuskájával. Ez hizelgő. . . .

— Nagyon hizelgő, viszonzá a plébános gunyos komolysággal.

— Mint sok más, én is kitüntethetem magamat, folytatá a polgármester, — s magamra vonhatom a magas kormány figyelmét. Elfogadnának a prefekturán s én is meghivhatnám asztalomhoz a megyei tanácsosokat meg a prefektet . . . igenis, tisztelendő ur, maga a prefekt is szerencséltetne látogatásával.

— És rendjelt akasztana a nyakába.

— Ön mondá, tisztelendő ur, hagyá helyben a polgármester, jelentős pillantást vetve zekéje illető helyére.

— Óvakodjék a büszkeség ördögétől, Gousselet apó, viszonzá a tisztelendő gunyosan. — A mit most mondott, az veszedelmesen hasonlit a hiusághoz.

— Az, a mit ön hiuságnak gunyol, csak jogos, dicséretes és igen természetes becsvágy. De hát önnek mirevaló az orgona?

— Hogy hiveim annál tömegesebben járjanak az isten házába, polgármester ur.

— Mióta engem rábirt, hogy minden vasárnap misére járjak, a temploma mindig tele van, mert az alattvalóim követik a példámat. Az orgonája, kedves tisztelendő ur, nem fogja gyarapitani a hivek számát.

— Többször hasztalan kértem már a püspökünket, hogy jöjjön el bérmálni Vimeuxbe; mindig csak a kerületi székhelyre jár; de ha megkapom az orgonámat, bizonyos vagyok benne, hogy ide is el fog jönni. És aztán, az ember nem tudhatja, mi nem történhetik.

(Folytatása következik.)

kör alapitása. De ha ez a lényege minden hitfelekezeti különbség nélkül, akkor természetszerüleg egynek kell lenni a törvénynek is, mely a házasság mozzanatait szabályozza. De ha egyöntetünek kell lenni a törvénynek, akkor az nem lehet más mint állami, mert semmi hitfelekezettől nem várhatunk oly törvényt, mely az egység kedveért esetleg saját hitelveit megtagadja. Ennek a törvénynek tehát az egyöntetüség érdekében egységesnek kell lennie és államinak kell lennie. Államinak kell lennie még más okból is, t. i. a családi élet az államéletnek alapzata; egészséges állami élet, beteges családi élet mellett nem lehetséges, ez már régi igazság. Legelső sorban tehát az államnak nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy önmaga őrködjék a felett, a mi fenállásának alapját képezi, és az a feletti gondoskodást, azt hiszi, ép oly kevéssé bizhatja idegen kezekre, mint nem bizhatja idegen őrizetre várerődeit. De még egy körülmény van, mely az államot arra utalja, hogy egységes törvényt alkosson és ez szouverainitásából következik. A házasság a magánjog legsarkalatosabb részeinek egyike és az állam szouverainitásával meg nem egyezik, hogy a magánjogot más, mint az állam szabályozza. És valamint egységesnek és ennélfogva államinak kell lennie a törvénynek, ép ugy egységesnek és államinak kell lennie a törvény végrehajtásának is. A szóló a polgári házasság lényegét nem abban látja, hogy polgári közeg előtt köttetik meg, hanem abban, hogy a házasság érvényének és megszünésének feltételeit és alakiságait polgári törvény szabályozza és peres kérdésekben polgári biró dönt. Arra, hogy a házasság milyen közeg előtt köttetik meg, abszolute semmi sulyt nem fektet, feltéve, hogy a közeg megbizható. Szükségesnek tartja egy egységes házassági jogrendnek polgári törvény általa való megállapitását, polgári biráskodással, a nélkül azonban, hogy feltétlenül szükségesnek tartaná, hogy a házasság polgári hatóság előtt köttessék meg. Elegendőnek tartaná, ha a törvény a házasságok nyilvántartásáról kellőleg gondoskodnék és ha egyszersmind gondoskodnék azon esetről is, ha az egyház közegei az összeadást megtagadnák. Ez az eszme nem uj, mert még II. József császár patense is nagyjában polgári házassági törvény egyházi kötés formával.

Szóló a mostani status quot a házasság megkötésére nézve különösen három okból kivánja meghagyni. Az egyik ok az, mert nem fektet rá semmi sulyt, hogy a házasságok ki előtt köttetnek. A második ok az, hogy az ügy érdekében nem tartja kivánatosnak a konfliktust az egyházzal. Igaz, hogy egyik egyház sem panaszkodhatnék jogsérelemről, ha a házasságkötéseket polgári hatóságok elé vinnők. Mert hiszen azt mindnyájan tudjuk, hogy az, hogy a házasságok az egyház szine előtt köttetnek, csak a gyakorlatból fejlődött ki. A polgári házasság — általában legalább ugy fogják azt fel — azon küzdelemnek a szüleménye, mely a korábbi időkben az állam és egyház közt lefolyt. De mi nálunk, szerencsés körülményeknél fogva, ezen küzdelemnek nyoma sincs. Mi nálunk az állam és egyház között a legjobb egyetértés uralkodik, és ennélfogva nekünk nincs is semmi szükségünk arra, hogy ily törvényt alkossunk, mely egyfelől az államot mint győztest, másfelől az egyházat mint levert felet tüntetné fel. A harmadik ok, a mely miatt a házasságkötéseket az egyházaknál továbbra is meghagyatni kivánná, az, melyet a miniszter is felhozott indokolásában, és a mely igen szépen van kifejezve a következő szavakkal: »Nem hagyhatom figyelmen kivül, hogy hazánkban mindenkor azon felfogás uralkodott, hogy a házasság érvényes megkötéséhez szükséges az egyházi összeadás; nem hagyhatom figyelmen kivül, hogy ez a nemzet legnagyobb részének ma is meggyőződése és vallásos érzése, ezen közel ezredéves gyakorlat által megerősitett vallásos érzületet parancsoló szükség nélkül megsérteni nem szabad.»

Ezek azon okok, a melyeknél fogva a status quo kultusz nem gyökerezik az u. n. jus divinumban, és ezt minden egyes egyházra nézve ki lehet mutatni.

Reméli és hiszi, hogy a magyar hitszolgák tudni fogják egyházunk hitelveit az ország törvényeivel összeegyeztetni, és azt hiszi, szivesen fognak segédkezet nyujtani oly reform keresztülviteléhez, mely az egész nemzetre igen nagy horderővel bir.

Beszédét igy végzi: Ezekkel megmondtam, a mit e törvényjavaslatra vonatkozólag mondandónak véltem. Rövid vonásokban ecseteltem a jelenleg fennálló házassági jogrend állapotát. Igyekeztem kimutatni a reform szükségét, s jeleztem a módot, melyen azt keresztül viendőnek vélem, s ezzel együtt jeleztem azt a módot is, melyen a zsidó-keresztény házasságot szabályzandónak tartom. Igyekeztem kimutatni azt is, hogy a jelen javaslatot a czél elérésére elégtelennek tartom. Ha mindamellett olyan határozati javaslatot nem koczkáztatok, mely azt czélozná, hogy ezen javaslat más kielégitőbb javaslat által pótoltassék, ezt csak azért nem teszem, mivel ez által esetleg ezen javaslat sorsa is koczkára volna téve. E koczkázatban én részt venni nem akarván, elfogadom a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

Éles Henrik bevégezve beszédét, **Irányi Dániel** emelkedett föl helyéből s általános figyelem mellett a következő beszédet mondta:

Ugy hiszem, alig kell mondanom, hogy a szőnyegre került törvényjavaslat engem sem elégit ki, tizennégy esztendeje, hogy barátaimmal együtt a vallásszabadságon kivül az általános polgári házasság behozatalát sürgetem, a jelen törvényjavaslat pedig csakis a keresztények és zsidók között és a külföldön kötött házasságot ismeri el érvényesnek. De nem elégitheti ki ezen törvényjavaslat magát a többséget, magát a képviselőházat sem, mert a képviselőház ismételve utoljára 1880-ban az általános polgári házasság mellett foglalt állást, utasitván az igazságügyminisztert, hogy ez értelemben nyujtson be törvényjavaslatot. Miként vélte tehát feljogositva az igazságügyminiszter ur magát arra, hogy a képviselőháznak ezen határozatával ellenkezően ily kivételes szük keretü törvényjavaslatot nyujtson be. Ez véleményem szerint nem egyezik meg sem a miniszteri felelősséggel, sem azon tisztelettel, melylyel a kormány tagjai a ház határozatai iránt viseltetni tartoznak. (Helyeslés szélső bal felől.)

Mindazonáltal tekintetbe véve a fenforgó körülményeket és számot vetve kötelességérzetemmel, arra határoztam el magamat, hogy elfogadjam a törvényjavaslatot. (Helyeslés.) Elfogadom, mert a legégetőbb szükségnek felel meg, mert legalább a legkiáltóbb jogsérelmek orvoslására a legnagyobb visszásságok megszüntetésére van hivatva, a legnagyobb jogsérelemnek tartván, hogy ugyanegy hazának gyermekei pusztán vallásküIönbség miatt egymással össze ne kelhessenek, a legnagyobb visszásságnak tekintvén, hogy Magyarország gyermekei azért, hogy családot alapithassanak, külföldre legyenek kénytelenek menekülni, s ha visszatérnek házasságuk törvénytelenéknek nyilvánittatik és az abból született gyermekek törvényteleneknek bélyegeztetnek. (Ugy van!) Elfogadom a törvényjavaslatot, mert kiegésziti az 1867-iki törvényt, mely az izraelitákat politikai és polgári jogokra nézve a keresztényekkel egyenjoguakká tette, befejezvén ez által a haza polgárainak egyenjoguságát, (Ugy van!) ismételvén azon határozatot, melyet az 1848—49-iki országgyülés Szegeden hozott egyhangulag lelkesedéssel.

Elfogadom a törvényjavaslatot, mert lerontja azon válaszfalat, a mely a hazának polgárait egymástól elkülönitve tartotta.

Elfogadom a törvényjavaslatot, mert azon elvet foglalja magában, melyet a vallásszabadság követelésekor mindig szorgalmaztam s a mely szerint a gyermekeknek mely vallásban leendő neveltetése a szülőknek joga, a törvény csak azon esetre intézkedvén, ha a szülők egymásközt megegyezni nem tudnának.

Elfogadom a törvényjavaslatot, mert a szabadságnak és jogegyenlőségnek folyománya, a melyek a függetlenség mellett pártunknak örökös elveit képezik.

Elfogadom a törvényjavaslatot, mert rést üt azon a középkorból reánk maradt elavult rendszeren, melyszerint házasságot csakis egyházi uton lehet kötni. Elfogadom a törvényjavaslatot, mert lépésnek tekintem az általános, kötelező polgári házasság felé, mely törekvéseinknek czélját képezi. És végre elfogadom a törvényjavaslatot, mert nem vagyok bizonyos abban, hogy annak elejtésével az általános polgári házasság legott valósággá lenne — pedig nem akarom türni, nem akarom magamra venni a felelősséget, hogy a mostani jogtalan állapot a szabadság és jogegyenlőség gunyjára Magyarország jó hirnevének rovására tovább fennmaradjon, de midőn ezt kijelentettem, egyuttal arra kérem a t. házat, hogy megemlékezvén e kérdés előzményeiről és nem feledkezve meg arról, hogy ismételve az általános polgári házasság mellett nyilatkozott, utasitsa ezuttal is az igazságügyminisztert arra, hogy ily értelemben nyujtson be a lehető legrövidebb idő alatt törvényjavaslatot.

Azt gondoltam t. ház, hogy a háznak ismert határozatai következtében felesleges lesz ezen inditványom támogatására bármit is felhoznom. De miután a tegnap tartott megnyitó beszédben a t. előadó ur a polgari házasság intézményét ostrom alá vette, nem tehetem, hogy annak védelmére legalább a legfőbb érveket ne adjam elő.

Mindnyájan, még azok is, kik a kánoni jog terén állanak, elismerik, hogy a házasság ugy a házastársak, mint gyermekeik és rokonaik polgári jogviszonyaira nézve igen fontos következményekkel jár. A miből önként következik, mint azt Éles Henrik t. képviselő társam az imént igen helyesen fejtegette, hogy a házasság, ugy kötésének, mint esetleg felbontásának feltételeit és módját a polgári törvényhozásnak kell megállapitania, és annálfogva annak kezelését, a hozott törvények végrehajtását oly közegekre biznia, a kik csakis az államhatalomnak felelősek, csakis annak utasitásait követni tartoznak. Jól tudom, hogy vannak némely egyházak, a melyek a házasságot szentségnek tekintve, annak kötését, esetleg feloldását ma uknak tulajdonitják. De ezen egyházak követelése, nemcsak a már imént előadott okoknál fogva, hanem azért sem veendő tekintetbe, mert mi sem gátolja ezen egyházakat, hogy a polgárilag megkötött házasságot egyházi uton is szentesitsék. A mint hogy mindazon országok példája, a hol a polgári házasság hoszszabb-rövidebb idő óta fennáll, világosan mutatja, hogy a házasfelek igen ritka kivétellel a községházából egyenesen a templomba sietnek, hogy ott az oltár előtt az egyház áldásában részesüljenek.

De szükséges továbbá a polgári házasságnak behozatala annál fogva is, mert némely egyház részéről ugy a házasság kötése, mint pedig felbontása ellen oly akadályok tétetnek, melyeket a polgári törvényhozás ilyenekül nem ismer és nem ismerhet el. És végre szükséges Magyarországon az általános polgári házasságnak megteremtése azon oknál fogva is, hogy végre valahára megszünjék azon zürzavar, melyet négy-öt, majdan hatféle házassági jog okoz.

Többféle ellenvetést lehet az általános polgári házasság ellen hallani. Igy a többi közt azt mondják némelyek, hogy annak szüksége azért nem forog fenn, mivel azt a nép, a nagy közönség nem óhajtja. A világosi fegyverletétel előtt pár nappal 4 képviselő elveszettnek látván a nemzeti ügyet, Törökországba menekült. Egy éjjel valamely rosz konákba kerülvén, csak háromnak közülök jutott hely a fal körül elnyuló kereveten, mig a negyedik kénytelen volt a puszta földre lefeküdni. Ez keménynek találván ágyát, jobbról balra és balról jobbra forgolódott, ugy hogy egyik társa, a kinek kényelmesebb nyughelye volt, megszólitotta, hogy mit üzög-mozog örökké? «Ha én is divánon feküdném» — felelé a megszólitott — én sem mozognék. Hogy azok t. ház, a kiknek egybekelése vagy házasságok felbontása ellen semmi nehézség nem áll utjában, csendesen viselik magukat, a jelen állapot megváltoztatását, nem kivánják, az magától érthető és igen természetes dolog, csakhogy a törvényhozásnak nemcsak azokra kell tekintettel lenni, hanem figyelembe kell venni azokat is, a kik bár kevesen vannak, jogtalan sérelmeket szenvednek.

A t. előadó ur azon ellenvetést is tette, hogy hiányzanak a kellő, megbizható közegek, a kikre a polgári házasság kötése bizható lenne. Ha a t. képviselő ur figyelembe veszi vala azt, hogy a községi jegyzők mennyi tömérdek közigazgatási törvényt kénytelenek megtanulni tudni és azonkivül vizsgát tenni, hogy a közigazgatásnak ugy szólván — minden ügyét stb. kénytelenek végezni, nemcsak azokat, melyek közvetlenül a községi életben merülnek fel, hanem azokat is, a melyeket az ő teendőik közé a kormány sorozott, akkor reménylem nem tette volna azon kifogást, hogy ezen községi jegyzők képtelenek néhány szakasznak megtanulására, azon szakaszoknak, melyek a házassági akadályokat, a kihirdetést és végre az összeadás szertartását foglalják magukban — mert egyebet, azt hiszem, tudniok szükségtelen, hogy a házasságot polgári uton megkössék.

De azt is emlitette a t. előadó ur, hogy a polgári házasság behozatalát meg kellene előzni az állam és egyház közti viszony rendezésének illetőleg, hogy a polgári házasság nem hozható be mindaddig, mig az állam az egyháztól, illetőleg az egyház az államtól nem választatik el. A t. képviselő ur ezt állitotta, de egyetlen de egyetlenegy okkal sem igyekezett igazolni, a mint hogy az nehéz is lett volna, mert tudtommal mindazon országokban, melyekben a polgári házasság régi idő óta létezik, az egyház az államtól teljesen elválasztva nincs. Avagy Franciaországban, Belgiumban megtörtént-e ezen elválasztás; a franczia kormány illetőleg franczia államhatalom képviselői nem nevezik-e ki most is a püspököket, a mint nevezték ezelőtt és nem létezik-e most is az államtanácsnak azon joga, hogy azon püspököket, a kik hatalmi körüket áthágták, maga elé idézheti és elmarasztalhatja; nem javadalmazza-e a franczia állam nemcsak a főpapokat, hanem magokat a lelkészeket is? Szóval én azt tartom, hogy azon viszony, melyben a franczia egyház a foradalom előtt állott az államhoz, mai napig is fennáll, daczára annak, hogy a polgári házasság a század elején hozatott be. És ezugy van a többi országokban is, tudtommal az egyház az államtól Európában sehol elkülönitve nincs és csakis Amerikában van elválasztva, a hol a katholika és egyátalában minden egyház a maga erejéből tartja fenn magát és az államnak semmi legkisebb befolyást nem enged a maga ügyeibe.

Előadtam t. ház, az okokat, melyek a polgári házasságnak behozatala mellett szólnak és ugy hiszem, sikerült megczáfolnom azon érveket és ellenvetéseket, melyeket a kötelező polgári házasság ellen a t. előadó ur emelni méltóztatott. Ugyanezért kérem a t. házat, kérem a haladás, kérem a következetesség nevében, méltóztassék az általános kötelező polgári házasságot tartalmazó inditványomat kegyesen elfogadni. (Élénk helyeslések.)

Irányi Dániel határozati javaslatát, melyet lapunk mai számában közöltünk, a következő képviselők irták alá: Irányi Dániel, Hentaller Lajos, Krisztinkovich Ede, Csanády Sándor, Komjáthy Béla, Farkas Balázs, Győrfi Pethő, Helfy Ignácz, Mezey Ernő, Bódogh Albert.

Irányi után **Horváth Boldizsár** szólalt fel a következőleg:

Ha szemlét tartunk az ország bajai felett, a melyek kormányunknak s törvényhozásnak ma annyi gondot, aggodalmat és küzdelmet okoznak, azon meggyőződéshez jutunk, hogy mizeriáink legnagyobb és legveszedelmesebb részét ama hibáknak köszönhetjük, a melyeket az elv, a rendszer rovására követtünk el. E forrásból erednek szellemi és anyagi haladásunk terén a félrendszabályok, a melyeknek kárhozatos eredménye nemcsak abban nyilvánul, hogy a bajt nem orvosolják, hanem azon megdöbbentő jelenségekben is mutatkozik, hogy a mig ellenfeleink ereje fokról-fokra nő: saját táborunkban a lehangoltság, sőt az elkeseredés, vagy az apathia napról napra nagyobb hóditásokat tesz.

Könnyelmüen szemet hunytunk azon igazság előtt: hogy kompromisszum az ellentétes elvek között nem egyéb, mint kompromittálása azon elvnek, a melyet diadalra kellene juttatnunk és megerősitése a küzdelemnek, a melytől menekülni akartunk. Ugy tettünk, mint a hadvezér, a ki a helyett, hogy egy döntő csatában tönkre tette volna az ellenséget, apró csatározásokra forgácsolta erejét, s megelégedett mindannyiszor a fegyvernyugvással, a melyet azután az éber ellenség felmond, vagy megtör, amint neki erre kedvező alkalom kinálkozik.

S ime uraim, nem okulva a multakon, nem saját hibáinkon és ezek végzetes következményein, ma ismét egy ily félrendszabálylyal állunk szemközt. A helyett, hogy ugyanannyi erővel és idővel, a melyet a törvényjavaslat előkészitése felemésztett, bátorságunk volna a kérdést gyökeresen megoldani, ujra egy kompromisszummal akarunk kisérletet tenni, a mely nem elégiti ki a haladás és az állameszme hiveit, sőt ezeket elkedvteleniti a nélkül, hogy ellenfeleinket kibékitené.

Az öröklési jogot azon állam törvényei szabályozván, mi természetesebb annál, hogy ennek forrását, a házassági jogot is, az állam van jogositva és hivatva szabályozni. E törvényjavaslat azonban, az államnak ezen kétségbe vonhatlan jogát csak részben revindikálja, holott, mint emlitém, ugyanazon erőfeszitéssel, azt egész teljében érvényesithetnők.

De ezen államjogi tekinteten kivül van e törvényjavaslatnak azon alakban, a mint az előttünk fekszik, még egy más, erkölcsi következményeiben nagyon kártékony árnyékoldala. Felfogásom szerint már 1867-ben is helyesebben jártunk volna el, ha azon törvényre, a melyet a zsidó emanczipáczióról alkottunk, nem ütjük a speciális zsidó jelleget, hanem egész átalánosságban, a zsidók különös felemlitése nélkül, kimondjuk azt, hogy a polgári és politikai jogok gyakorlása a vallástól független. Ez által nem praejudikáltunk volna az állam azon jogának, a mely magától érthető, hogy utját vágja oly vallások keletkezésének és terjedésének, a melyeknek hitelvei a keresztény társadalom alapelveivel s az állam czéljaival ellentétben vannak és veszélyt hozhatnának az államra. Hiszen ezen jogról az észak-amerikai konföderált államok sem mondottak le, sőt egész erélylyel őrködnek annak integritása felett, a midőn például a mormonok letelepedését bizonyos kerületekre korlátozzák. Meg vagyok győződve, hogy egy ily elvi jellegü törvény sokkal kevésbé provokálta volna a zsidók elleni előitéleteket, a melyeket sötétebb századok hagytak reánk örökül, s a melyek mint a haldokló mécs itt-ott, néha-néha még fellobognak. Miután azonban ezt előitéletek, fájdalom még nem vesztek ki egészen, szerintem nagy hiba volt a kormánytól, ez előitéleteknek ujabb táplálékot nyujtani egy oly törvényjavaslatnak benyujtása által, a mely kerülve az elvi magaslatot, a törvényhozás intézkedését ismét egyszerü zsidókérdéssé degradálja.

Nem tudom, minő tekintetek, vagy aggodalmak vezették a kormányt, a midőn arra szánta magát, hogy a kötelező polgári házasság helyett egy ily specziális zsidótörvényt tegyen le a ház asztalára; hogy azon jogok összessége helyett, a melyek az államot a házassági jog szabályozásánál megilletik, megelégedjék azok egy töredékét visszaszerezni a nemzet részére. Ha azt hitte, hogy e töredékjog revindikácziója kevesebb ellentállással találkozik, ugy e számitásában csalódott. Azok, a kik a kötelező polgári házassággal szemben ellentétes elvi álláspontot foglalnak el, ez álláspontukat a jelen törvényjavaslattal szemben sem fogják feladhatni. Az elvi ellentét közöttünk és közöttük, itt és ott ugyanaz. Egyház és állam állanak egymással szemközt, s az egyház a maga elvei védelmében sokkal több szivósságot és következetességet szokott kifejteni, mint fájdalom mi, az állam jogainak érvényesitésében. Hiu ábrándokban ringatná magát az, a ki csak egy pillanatig is hinné, hogy akár az imperativ polgári házasság, akár pedig a jelen törvényjavaslat valaha a kath. klérus szavazatával válhatnék törvénynyé. Ha pedig a kormány azon akadálytól félt, a melyeket a kath. klerus a törvény végrehajtásának terén emelhetne ellenünk: akkor e tévedés még nagyobb, s e tévedése a magyar kath. klérus teljes félreismerésén alapul. Ettől nincs okunk tartani.

Azon klerus, a melynek főpapjai a legujabb zsidózavargások közben is a szeretet törvényeit hirdeték, bármily mereven ragaszkodjék is — könnyen magyarázható és méltánylást igénylő okokból — elvi álláspontjához a mig a kérdés az elvi diskusszio stádiumában mozog, azon klerus a legkisebb nehézséget sem fogja támasztani ott, a hol a törvény végrehajtásáról lesz szó, mert reája illik, a mit a költő a hires Kontról és társairól mondott: mind hü és hazafi.

S még ezzel sem meritettem ki azon tévedések sorát, a melyekben a törvényjavaslat konczepcziója szenved. Azon sulyos vádakat, a melyek a legujabb időben a hazon kivül és belül a zsidóság ellen felmerültek, a szenvedély sugalta, s a szenvedély mindig vak, elfogult, egyoldalu, igazságtalan. Ki akarná elvitatni, hogy a zsidóságnak is meg van a maga salakja, valamint meg van a keresztyén társadalomnak is. Ámde egyesek hibái vagy bünei miatt az egész faj felett pálczát törni nem lehet nem szabad. S van még egy speczialis szempont, a melyet, ha itéletünkben igazságosak akarunk lenni a zsidóság irányában, nem szabad szem elől tévesztenünk. E faj hosszu századokon át ki volt rekesztve a polgári és politikai jogokból, sőt nagy részben magából a társadalomból is. Csekély töredéke az orvosi pályán keresett menedéket, de a faj zöme kizárólag és egyedül az üzlet terére volt utalva. Csodálhatnók-e, ha ezen elszigeteltségében erkölcseire és szokásaira nézve, a melyeket nemzedékről nemzedékre örökölt, eltért volna azon keresztény társadalom erkölcseitől és szokásaitól, a melynek kebeléből szeretetlenül ki volt zárva, a melylyel össze nem vegyülhetett. Megütközhetnénk-e rajta, ha majdnem kizárólag csak üzletekkel foglalkozhatván, felfogásában, észjárásában, a kérdések és viszonyok mérlegelésében, nála üzleti szempontok váltak volna uralkodókká. Ez egyoldalu fejlődés szükségszerü következménye volt a helyzetnek, a mely számukra kijelölve volt s melynek megváltoztatása nem az ő hatalmukban állott.

A történelemből tudjuk, mily lassu léptekkel halad előre a népfajok a népjellem átalakulása. Nemzedékek váltják fel egymást, a mig az e czélra alkotott intézmények, a mig az állam és a társadalom egybevágó közreműködése meghozzák e téren a sikert. Nálunk alig folyt le még másfél évtized, hogy a zsidó emanczipáczióról szóló törvény a zsidóság korábbi elszigeteltségének véget vetett s előtte a polgári és politikai jogok sorompóit megnyitá; mig azonban a társadalom — csak valljuk be őszintén — még máig is mögötte áll a törvényhozás liberálizmusának. Valóban t. ház a csodával volna határos, ha ily rövid idő alatt, ha a társadalomnak még mindig le nem küzdött szükkeblüsége, előitéletei mellett eltünt volna már minden differenczia, a melyet századok emeltek és szilárditottak a két tábor életnézetei, erkölcsi és szokásai között. Én teljes megnyugvással nézek a jövőbe, s azt hiszem, hogy panaszra annál kevésbé van okunk a zsidóság ellen, mert a haladás, a melyet az amalgamizáczió terén e rövid idő alatt felmutat, nemcsak kielégitő, sőt meglepő. Ki merné kétségbevonni azon jelentékeny hóditást, a milyet a nemzeti nyelv és nemzeti szellem a zsidóság körében tett? Talán egy faj sincs az országban, a mely e tekintetben a zsidóságot tulszárnyalta volna. Vannak közöttük, a kik jellem, tudomány és müveltség tekintetében a magán- vagy a közélet legnemesebb alakjai között foglalnak helyet. Ma már a vád, hogy a zsidóság kerülne minden foglalkozást, a mely nehezebb, fárasztóbb munkával jár, inkább az ellenkező irányba csapott át s talán az irigység panasza az, hogy a gyár- és kézmüipar s a mezei ipar terén is oly hatalmas versenyt támasztott, a mely kellemetlen lehet azokra, a kiket e verseny nagyobb erőfeszitésre kényszerit, de a melyet a közérdek szempontjából csak üdvözölnünk kell.

A mint azonban egyrészről önámitás volna azt állitanunk, hogy a kölcsönös előitélet, a kölcsönös idegenkedés a keresztény társadalom és a zsidóság között már végkép megszünt, s az összhang a keresztény és zsidó világ erkölcseiben és szokásaiban bevégzett tény volna: másrészről kétségtelen az is, hogy ezen összhangot semmi sem képes oly gyorsan és biztosan létrehozni, mint azon varázserő, a mely a vérrokonságban, a mely a családi életben rejlik.

S épen azért, az állameszme postulátumain kivül még egy nagy ok van, sürgetni a polgári házasságot, mint oly intézményt, a melynél nincs hatalmasabb és biztosabb eszköz a kölcsönös előitéletek, a kölcsönös idegenkedés kiirtására, az erkölcsökben és szokásokban még mutatkozó differencziák kiegyenlitésére s arra, hogy a zsidóság megtartván ugyan vallását, a mely bennünket nem bánt, de lassanként elvesztvén faji jellegét és jelentőségét, a társadalomra mint homogen elem, végkép beleolvadjon. E czélt csak a második vagy harmadik nemzedék fogja ugyan elérhetni, de annál előbb éri azt, minél inkább sietünk mi, a polgári házasságot intézményeink sorában meghonositani.

Igaz ugyan, hogy a kormány törvényjavaslata, a midőn a keresztények és zsidók között a polgári házasságot lehetővé teszi, némileg megközeliti a czélt, csakhogy fél uton állapodik meg s a czélnak nem felel meg teljesen.

Félek, s azt hiszem, hogy aggodalmam nem alaptalan, hogy e törvény kedvezményével csak kivételesen fognak élni, csak azok fogják felhasználni ezt, e kiknek egymás iránti vonzalma nagyobb, erősebb, mint vallási érzületük. Más volna az, ha a törvényhozás azt mondaná: «Minden házasság első sorban polgári kötés, a melyet az állam törvényei szabályoznak s a melyet az állam közegei előtt lehet és kell megkötni, a többi a felek lelkiismeretének a dolga, a melybe az állam nem avatkozik.» Ez, a midőn nem distinguál házasság és házasság közt, nem feszélyez senkit és nem kelt fel megütközést. Ellenben egészen mas hatása van annak, ha az állam azt mondja: «minthogy egybekelestöket a keresztény törvény tiltja, tehát én kivételesen megengedem azt.» Az imperativ polgári házasság háttérbe szoritja, a jelen törvényjavaslatot ellenben előtérbe állitja az antagonizmust a vallás és állam között. Az kiméli, emez sérti a vallási érzületet. Amaz lehetőleg kerüli, ez ellenben egyenesen provokálja a nép előitéletét. Ismétlem, félek: nagyon kevesen lesznek azok, a kik, ha leküzdik is vallásos érzületüket, de elég erőt és bátorságot érezzenek magukban, szembeszállani a nép előitéleteivel, a mely a rendes házasság mellett ezt a házasságot mindig kivételes zsidóházasságnak fogja tekinteni.

S a helyütt egész tisztelettel vissza kell utasitanom azon szemrehányást, melylyel tegnap a tisztelt előadó ur az 1867-iki kormányt illeté. Mulasztásról vádolván azt, hogy már akkor nem terjesztett egy ilynemü törvényjavaslatot a törvényhozás elé. Legyen szabad erre megjegyeznem, hogy az alkotmányos élet kezdetén, midőn sem az igazságügy, sem pedig a politikai adminisztráczió szervezve nem voltak, a közegek absolut hiányában, lehetetlen lett volna ezt tennie.

De hogy az akkori kormány feladatának teljes tudatával birt e téren, mutatja azon körülmény, hogy mihelyt a szervezés munkájában némileg előhaladt, ha jól emlékszem, 1870. évi februárban, egy törvényjavaslatot tett le a ház asztalára, a mely a vallások szabad gyakorlatának czimét viseli ugyan homlokán, de a melynek egyik szakasza majdnem szóról-szóra igy hangzik: «az állam a házasságot első sorban polgári kötésnek tekinti, a melyet az állam törvényei szabályoznak. Az igazságügyminiszter tüzetes törvényjavaslatot fog a polgári házasság szabályozásáról elé terjeszteni.» Ebben ugy hiszem a kötelező polgári házasság elve van kimondva. S hogy az akkori igazságügyminiszter is komolyan vette feladatát, erre nézve hivatkozhatom azokra,akik az e tárgyban akkor tartott miniszteri tanácskozásokban részt vettek,különösen pedig az én tisztelt barátomra, Hodossy Imre urra, aki az alapelvek megállapitása után, a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat kidolgozásával megbizva volt. Hogy azonban az akkori igazságügyminiszter kevéssel azután oly okokból, a melyek nem tartoznak ide, kénytelen volt lemondani s a megkezdett müvet be sem fejezhető, ezért őt vád nem érheti.

E nyilatkozattal tartozom az igazság konstatálásának és azon kormány megtámadt reputatiójának, a melynek én egyik igénytelen tagja voltam. Daczára azonban mindazon aggodalmaknak és elvi szempontoknak, a melyeket ezen törvényjavaslat ellen felsoroltam, nem foghatnék azokkal kezet, a kik a törvényjavaslatot vissza akarnák vetni. Én sem helyeslem ugyan a kormány eljárását, hogy ismét félrendszabálylyal állt elő, nekem is fáj, hogy csak megközeliti a czélt, a midőn azt elérhette volna. De el kell ismernem, hogy a törvényjavaslat is nagy haladást jelez. Nemcsak lehetővé teszi a jövőre a keresztények és zsidók közti egybekelést, hanem véget vet az eddigi botrányos állapotnak is, hogy a külföldi törvények oltalma alatt kötött polgári házasságok, ha a házasfelek ez ország területére telepednek le, concubinatusnak, s az e házasságból született gyermekek törvényteleneknek tekintessenek. Egy nagy liberális elv diadala van abban uraim, hogy az állam, habár részben is, gyakorlatba veszi elidegenithetetlen jogát a házassági ügy szabályozása körül.

De e törvényjavaslat sulypontját, a legnagyobb vivmányt melyet az nyujt, abban találom, hogy tekintet nélkül a házasfelek vallására kivétel nélkül elismeri azon polgári házasságok érvényét, a melyet a hazánkba áttelepedett külföldiek a külföldön kötöttek. Ugy hiszem, uraim, azon állam, a mely ily messzire ment, nem maradhat sokáig azon anomal helyzetben: hogy a házassági ügy szabályozásának jogát csak saját törvényhozásától és a kötelező polgári házasság jótéteményeit csak saját állampolgáraitól vonja meg.

Ez mindenesetre oly nagy rés az ellenfél védsánczain, a melynek horderejét nem szabad kicsinylenünk. Nem veszett el hitem e nemzetnek életrevalósága iránt, s meg vagyok győződve, hogy egy merészebb kor, egy erélyesebb nemzedék be fogja teljesen fejezni a müvet, a melynek e kezdemény első alapjait rakta le.

Még az antiszemitákat sem érteném, ha vissza akarnák utasitani e törvényjavaslatot. Ha alaposak volnának is mindazon vádak, a melyekkel a zsidókat elboritják: még akkor is, sőt nekik első sorban kellene ezt megszavazniok. Mert ha csakugyan veszélyt látnak a zsidóságban a keresztény társadalomra nezve, de ha sem e fajt kiirtani nem akarják, — a mint tudom, hogy nem akarják — sem pedig nem képesek az európai hatalmakat rávenni arra, hogy keresztes expediczíót szervezzenek s a zsidókat egyesült erővel Jeruzsálembe áttelepitsék: akkor épen az ö szempontjukból két kézzel kell megragadniok e törvényjavaslatban azon egyetlen possibilis eszközt, a mely a zsidóságot lassanként kivetköztetvén faji jellegéből s beleolvasztván a közös társadalomba, azt idő folytán az országra nézve ártalmatlanná, veszélytelenné teszi.

De még kevésbbé érteném azokat, a kik e törvényjavaslatot a liberalizmus nevében elleneznék. Közel négy évtized többször viharos felhői vonultak el fejem felett, a mióta én is e táborhoz tartozom. — Azon nemzedék sarja vagyok, a mely az elvek és eszmék kultuszában nevelkedett fel. Azok nyomain jártam, a kiknek szintén volt lelkesedésök a multak dicsősége felett, de a kik mégis inkább szerették a jövőt, mint a multat. Azok utmutatását követtem, a kik a jövő szempontjából mérlegeltek minden kérdést, minden intézményt; a kik mertek és tudtuk rombolni és alkotni egyiránt, a szerint a mint ezt egy szebb jövő érdekei követelték, szembeszállva minden előitélettel, azzal is, a mely felülről a hatalom nimbusában és azzal is, a mely alulról a népszerüség kaczér mosolyában jelenkezik. De hiven azon nagy szellemekhez, a kik egykor e tábor élén állottak, sem tehetem magamévá, a politikai vabanque elvét, nem fogadhatnám el az aut Caesar, aut nihil jelszava ellen, a mely nem a liberalizmus, hanem a radikalizmus jelszava. Vallásos érzületem nem engedi meg, egy szinvonalra állanom azokkal, a kik az emberbaráti szeretet törvényeit vallják, de nem gyakorolják; liberalizmusom pedig tiltja, hogy inkább ragaszkodjam a létező rosszhoz, mintsem elfogadjam a kevésbbé jót, mivel a legjobbat rögtön el nem érhetem. S habár megtanultam meggyőződésemmel gyakran egyedül maradni a közvélemény ellenére is, mégis fájna, ha a jelen esetben azon félreértésnek tenném ki magamat, hogy a liberalizmusomat csak ürügyül használtam fel arra, hogy elvethessem ezen, a mai áramlások között népszerütlen törvényjavaslatot.

A liberalizmusnak szintugy, mint lelkiismeretemnek tartozom vele: hogy azt megszavazzam. (Élénk éljenzés és tetszés.)

A Horváth Boldizsár beszédét követő tetszészaj lecsöndesülése után **Győrffy Géza** szólalt fel:

Némi vigasztalásul szolgál a szónoknak az, hogy ama szónoklatok, de különösen a Horváth Boldizsáré nem volt egyéb, mint tulajdonképen erkölcsi elitélése a kormány által beterjesztett törvényjavaslatnak. (Igaz! a szélső balon.) A kormány ugy látszik, ezzel nem is foglalkozik és megelégszik azzal, ha a szavazatok többsége biztositva van. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A szőnyegen levő törvényjavaslat sorsa azon hirlapi közlemények után, melyek annak tárgyalását megelőzték, nagyon bizonytalannak látszott. Ugy vélte már, hogy e csecsemő törvényjavaslat születése közben meg fog halni, s hogy bölcsője mellett ott van közvetlen sirja is és pedig a temetésre nem kisebb ember vállalkozott, mint Prileszky Tádé, (Halljuk!) kiről ugyanis a táviró azt a hirt hozta, hogy ő a napirendről levételre vonatkozó inditványt fog tenni, és a mint a tuloldali egyházi férfiak hangulatából megitélhetni, ő vállalkozott volna ennek eltemetésére, még pedig fényes egyházi segédlettel. (Derültség a szélső baloldalon.) Tartott attól, hogy ismétlődni fog azon szinjáték, melynek a mult szesszioban tanui valánk, mikor ugyanis a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyaltatott, mikor a törvényjavaslat előadója előadói helyéről a folyosóra menekült, nehogy az ö szavazatával legyen többsége az általa képviselt törvényjavaslatnak, és mikor az igazságügyminiszter ur valóságos olympi nyugalommal nézte, — sőt, mondják, titkos örömmel is, hogy az általa beterjesztett törvényjavaslat nem vált törvénynyé.

De az előadóban sokkal több bátorság van s tapasztaltuk azt is, hogy ö igen literatus ember, a mennyiben tegnap annak indokolására, hogy a javaslat minő, épen 100 évvel ezelőttre ment vissza, t. i. a József-féle pátensre. Ez mindenesetre jellemző a bizonyitékokra nézve. Azonban ezen elmés látványtol elestünk, mert a miniszterelnök, mint a tengerek istene, Neptun, a háborgó tengerre tekintett és egy pillantással lecsillapitotta a magasra csapkodó hullámokat és most az általa vezérelt hajó dagadó vitorlával megy az általános vitába, biztositva levén, hogy hajótörés nem fogja érni. Talán az igazságügyminiszter kivételképen ezen törvényjavaslat elfogadásából tárczakérdést is csinált. (Halljuk! Halljuk!)

A mióta a nemzet félig-meddig rendelkezési jogát visszanyerte, tengeri kigyókint szerepelt az állam és egyház közti viszony szabályozása és a házassági jognak törvény utján való rendezése. Ezt minden valamire való államférfiu felvette programmjába.

Ha ezen törvényjavaslatnak csakugyan ez volt indoka, ez elég volna arra, hogy a ház azt visszautasitsa.

E törvényjavaslat, épen a jogegyenlőségbe ütközik, mert kiváltságot állapit meg és kompromittálja és elodázza az általános kötelező polgári házasság behozatalát. (Ugy van! szélső balfelől.) Valamint a külügyek, ugy a belügyek terén is meg kell választani a törvényhozónak a kedvező alkalmat. Évekkel ezelőtt helyén lehetett, vagy egy pár év mulva helyén lehetne ezen törvényjavaslat benyujtása, de a mostani időpont a lehető legkedvezőtlenebb, mert van valami komikus abban, hogy akkor, midőn a keresztény társadalom egymással hajba kapott, midőn az ellentétek a legélesebbek, hozzunk törvényt arra, hogy a kik ellentétes táborban állanak, de egymás iránt vonzalommal viseltetnek, egymással egybekelhessenek.

De ezen törvényjavaslatnak vannak oly intézkedései is, a melyek miatt szóló nem fogadná el azt. Ilyen a reversálisok boszorkányának kisértő szelleme, a melyről már azt hittük, hogy 1868. LIII. t.-cz. örökre elüzte és mely most odujából ismét előbuvik.

Kétségtelen, — és valamennyi szónok, a ki csak felszólalt, mind konstatálta, — hogy nálunk a házassági jog terén a lehető legnagyobb kaosz uralkodik. Kétségtelen, hogy a törvényjavaslatnak törvénynyé válása esetén a zavarok még inkább növekedni fognak. Eddig csak az egyházak előtt voltak házasságok köthetők; ezután részben a polgári hatóság előtt is köthetők lesznek. A házasság érvénye fölött e részben világi, részben egyházi hatóság fog itélni. Ismerjük azon visszavonást, zürzavart, kölcsönös féltékenységet, mely a felekezetek közt fönforog, sőt volt eset arra is, hogy bünügyileg kellett némely dolgot elbirálni illetéktelen keresztelés és eljárás miatt. Ezen csak radikális eszközzel, a polgári házasság behozatalával fogna segitve lenni.

De a polgári házasság behozatalának kérdése per eminentiam a liberalitas kérdése is; még eddig, mióta a szabadelvü párt fenall — pedig isten kegyelméből 9 éve, hogy az ország sorsát intézi — egyetlenegy törvényjavaslattal sem jött a ház elé, a mely liberális jelleggel birna. Itt van most a próba. Mi akadálya lehet annak?

Szóló csak egy okot képzel, ez az, hogy fél a szabadelvü párt, fél a kormány, hogy a kötelező átalános polgári házasság behozatala olyan hatással lenne a pártra, mint egy vegytani kisérlet, t. i. alkatelemeire felbontaná és kitünnék, hogy ez a párt, mely a legodaadóbban követte a kormányt tüskön-bokron keresztül, hogy ez a nagy párt épen ennél megbomolnék és alkatrészeire szétesnék és kitünnék, hogy tulajdonkép a szabadelvü czim csak czégér, melynek czége alatt liberálisok, konservativek, reakczionáriusok érdekcsoportja találkozik.

A szabadelvü párt tetszeleg magának azon szerepben, hogy o a volt Deákpártnak politikai örököse, hagyományosa. Ha ez igy van, ha ők csakugyan maguknak vindikálják az örökséget, akkor tartoznak azon férfiu politikai végrendeletét, hátrahagyott kötelezettségét is teljesitem, hozzák be az általános kötelező polgári házasságot,

Nem fogadja el a tvjavaslatot általánosságban sem. (Helyeslések a szélső balról.)

Lesko István volt a következő szónok.

«Alea jacta est», a koczka el van vetve! — igy szólt. — A ház asztalára letett javaslattal Magyarország az erkölcsi vésznek rohanó államok sorába lépett. A kérdéses törvényjavaslat által sértetik a polgárok vallásos meggyőződése és érzülete. Határozottan és nyiltan kijelenti, hogy a polgári házasságot semmiféle alakban sem fogadja el, legkevésbbé pedig abban a formában, melyben az a ház asztalán fekszik, mert az a polgári házasságnak valóságos amphibiuma. (Derültség.)

Az államhatalomnak tudnia kell, hogy a néphit fogalmait nem azon egy-két ember után kell megitélni, ki a vallásra, annak szent kötelékére mit sem ad, hanem azon nép után kell tekinteni, mely Magyarországban aránytalanul többségben levő pozitiv vallásu, legyen ez keresztény vagy izraelita.

Nincs már más kérdés Magyarországon, csupán a polgári házasság kérdése? (Derültség.) A hányszor uj tulliberalis intézményekről van szó mi nálunk, hivatkozás történik külföldre, Angliára, Amerikára, habár Magyarország egész más természetü állam. No t. ház! ott vagyunk már Amerikában, (Derültség) oda vándorol a szegény népünk, mert éhezik, mert nincs keresete, de az az amerikai kivándorlás érvül szolgál a házasság szentsége mellett, mert a szegény ember, ki könytelt szemekkel itt hagyja hazáját, ha pár forintra szert tett, visszakivánkozik családjához, visszavándorol élete párjához, miután örök hüséget esküdött neki, mert szent kötélékkel csatolva van hozzá. Mit várhatunk t. ház! ha a társadalom alapjánál a vallás-erkölcsi mozzanat semmibe sem vétetik, ha a vallás, az egyház megvetésére törvényes szabadalom adatik?

Ezen erkölcsi sülyedés átka természetesen a gyengéket fogja suitani, a nőket és gyermekeket. Csupán politikai elvek és rendszerek, nem képesek az emberi társadalmat regenerálni, a rossznak gyökere a hitetlenségben fekszik, azt előmozditani az államnak nem lehet, nem szabad. A ki isten jogait tagadja, az a királyok, a polgárok jogait sem tartja tiszteletben, a ki a természeti és pozitiv isteni törvényeket megveti, az annál inkább az emberi törvényeket fitymálja.

A házasság t. ház, vallási intézmény, csupán jogi következményekkel, a házasság a legrégibb kortól a vallás köréhez tartozott s ma is minden vallás és népnél az egyházakhoz tartozik, mert az, a mi pár évtized alatt egyes államokban történt, az az erkölcs rovására történik.

Szóló ezután az ó és ujabb kor népeinek történetéből vett adatokkal bizonyitgatja, hogy a házassági frigy az ó és ujkorban vallási ténykedésnek vétetett s azt állitja, hogy csak a legujabb álliberalizmus alacsonyitotta gschäftté.

A polgári házasság behozatalát sokan mellőzhetlennek tartják a zsidók emanczipáltatása után, holott ez semmi összefüggésben nincs a vallási dolgokkal.

Ugyanis, hogy a polgári házasság keresztül vitessék, tiportatnak a keresztény egyházaknak jogai, mióta a kereszténység fönn áll, minden keresztény felekezetnél szentnek tartatott a házasság, a kath. meg a keleti egyháznál pláne szentség, a zsidóság vallásos elveire s törvényeire nézve, másrészt abba a kellemetlen helyzetbe jönne az állam, hogy ezektől viszont oly törvények és tanok föláldozását kellene kivánni, melyek a zsidó zsinagógának lényeges elemei.

Minek tehát uj üszköt vetni forrongó elemek közé? Legnagyobb rész fogja rosszalni ezen törvényt a keresztények közt, kivált pedig az orthodox zsidók közt, méltányos recensusra talál. Magyarországon 15 millió lakosból csak alig egy pár száz vallási meggyőződés nélküli fog tapsolni ennek a nem Magyarországba illő csemetének, egy pár uracs, pár czimzetes keresztény (Élénk derültség), kinek tetszeni fog az a gondolat, gazdag zsidó leányt elvenni, s ha pénze elfogyott, a zsidó menyecskét elcsapni, (Nagy derültség) a zsidó vallás néhány ambicziózus fia, ki megkeresztelése nélkül szeretne jelesebb keresztény családokkal rokonságba jönni. Mivé lesz a család? mit fog tenni az anya? kihez fog a gyermekek neveltetése tartozni? egy egész hitközönbös generáczió döntend majd valaha a magyar állam léte fölött. Beszédét a vallásos portugal nöknek a polg. házasságra vonatkozólag a parlamenthez intézett tiltakozó szavaival végzi, s kijelenti, hogy a javaslatot valláserkölcsi indokoknál fogva nem fogadja el.

Következett **Miehl Jakab**:

Miről szól a törvényjavaslat: a keresztény és izraelita között az országban vagy kivül kötött polgári házasságról. Különlegesség lenne bizony az a magyar törvények között, pedig olyan, a mely a hithü, bármely felekezetü magyar nép belérzését, beleegyezését, soha de soha sem nyeri ki, mert ez ország katholikusai egyházuk szent tana szerint a házasságot szentségnek, a többi hitfelekezetek pedig vallásos cselekménynek hiszik. Ezen törvényjavaslat pedig a házasságot, vagy legalább bizonyos házasságot egyszerü polgári szerződéssé degradálná és azt kivetköztetné minden szent, minden vallási jelentőség és jelvényeiből. A törvényhozó testület, mely ezt megszavazza, ellentétbe teszi magát az őskor, még a pogány államokkal is, melynek mindegyike a házasságot szent ügynek tekintette vagyis vallásos cselekménynyel kötötte össze.

A kath. egyház, mint ezt a történelem bizonyitja, fenállhat, sőt virágozhat minden kormányforma alatt, mert mint világegyháznak egyetemes rendeltetése van, de a saját ügyeibe való beavatkozást, tulkapásokat, gyámságot, bármely oldalról is jöjjön az, mindig visszautasitotta, még akkor is, ha az által hatalmas védelmet kellett feláldoznia, erre elég világos példát, a most lefolyt tizedek mutatnak. Vissza kell, hogy utasitsa ezen tervezett beavatkozást is, mi mindenesetre az állam és egyház összműködését zavarja. Szóló utal arra, hogy 10 év óta a válási perek 150 perczenttel szaporodtak. Az előttünk fekvő törvény által ez állapot javulni nem fog. Fontoljuk meg azt jól előbb, mintsem szavazatunkat adjuk e törvényjavaslatra; hisz ha valami értékes czikket akarunk vásárolni, megnézzük nemcsak a czikket magát minden oldalról, hanem megnézzük a czéget is, melyből az kikerült. (Derültség. Halljuk! Halljuk!) Nem az következik, a mit az urak várnak. (Nagy derültség. Halljuk!) A czikk, melyet ma itt árulnak eredetileg nem jó czégnek viseli vignettejét, az nem jó gyárban készült, mert készült az a 90-es franczia forradalom gyárában, midőn a királyt lenyakazták, az istent detronizálták és felszentelt papjait ezerenkét a vérpadra hurczolták, midőn a szabadság magasztos czime alatt azt, ki nyilvánosan keresztet vetett, a nyaktiló alá vitték; — akkor semmiféle felekezeti, de különösen katholikus pap nyilvánosan nem lévén az országban, dekretálta a lelkiismeret-szabadságot, oly hangosan hirdető franczia konvent, drákói szigorral a polgári házasságot. (Ellenmondások a szélső baloldalon.) És a mi feltünő, a hires királygyilkos Cromvell forradalmár alatt is ilyforma házasság hozatott be Angolországban. Beszédét igy végzi: Uraim! szerencsétlen politikai viszonyok — talán önhibáink is homályba boritották hajdan oly dicső nevünket és a külföld majd elfelejtett bennünket, — de egy dicsőségünk nem homályosodott el akkor sem, és ez a polgárok közti testvéri szeretet, a vallásfelekezetek közti türelem és békés egyetértés volt, kérem ne zavarjuk ezt meg, ne rontsuk le e dicsőségünket ezen törvény által, ne fogadja el azt a t. ház, mint én el nem fogadom.

Ezután **Göndöcs Benedek** szólalt fel.

Tisztelt képviselőház! (Derültség és hosszantartó zajos felkiáltások: Halljuk! Nagy zaj. Elnök csenget.) A keresztények és zsidók közt kötendő házasságra vonatkozó törvényjavaslatot sem törvényes, sem erkölcsi, sem keresztényi, sem mivelődési, sem végre czélszerüségi szempontból nem fogadhatja el, és ezt kivánja most röviden indokolni. (Halljuk.)

E törvényjavaslat ellenkezik a szt. István királytól a mai napig hozott törvényekkel, melyek vallás- és közerkölcsiség tekintetéből megtiltják a keresztények és zsidók között a házasságot és ha az létrejött legyen, azt semmisnek nyilvánitják. Azt kérdem én t. ház, nem áll-e fönn még ma is a ratio legis? Azt kérdem továbbá vajjon változtak-e a zsidók vallásban és különösen erkölcsiség szempontjából jobbak lettek-e? (Nagy derültség.) Nem, jobbak nem lettek (Derültség) és ennek folytán nincs ok, miért vessük el az ösi törvényt, a melyet atyáink azért hoztak, mert féltették a közerkölcsiséget.

Nézzük vajjon a keresztyénnek szabad-e a ma zsidóvá lenni? Nem, mert a törvény tiltja, és ime, mostani javaslat azt mondja, hogy a keresztyénnek gyermeke zsidó lehet. Előhaladás ez? Nem, ez visszaesés. (Élénk derültség) ez visszaesés keresztényi és nemzeti szempontból is. Nézzük meg azt, ha vajjon e törvényjavaslat magában foglalja-e a házasság lényegét? Szóló tagadja. A házasság lényege keresztényi szempontból, az élte fogytáig együtt élés jó és balszerencse közt. (Élénk derültség.) Tekintsük meg e törvényjavaslatnak 49 szakaszát, ott látjuk, hogy ha megunja egyik a másikat, elmennek a szolgabiróhoz, vagy az alispánhoz, és bejelentik: hogy mi meguntuk egymást és el akarunk válni, ennek következtében elválasztja őket, ha a gyermekekről gondoskodva van, ha pedig nincs gyermek akkor gondoskodni sem kell senkiről. (Élénk derültség) ők tehát ujra egy másik szerződésre léphetnek és ez nem zsidók és keresztények közötti házasság, hanem szerződése egy zsidó vagy keresztény férfiunak, vagy nőnek, mert a házasság kellékével nem bir. (Élénk derültség.)

De a keresztény szempontal is ellenkezik ez, mert megengedi a szülőknek, hogy közös megegyezés utján, a keresztyénnek gyermeke zsidó lehet. (Élénk derültség és felkiáltások: Ugy van!)

Azt kérdi nyilt szivvel és lélekkel a háztól, jót áll-e azért, hogy, midőn ezt a törvényjavaslatot megszavazta az a zsidó nemzet a mely szivós. a melynek kincse, pénze van, nem fog arra törekedni, hogy gyermekei zsidók legyenek? (Élénk derültség.)

Hogy ha már megszavazni szándékoznak ezt a törvényjavaslatot, kössék azt ahhoz a kondiczióhoz, ahhoz a feltételhez, a mely nélkül semmi szin alatt meg ne szavazzák, hogy mindkétnemü gyermekek keresztények és magyarok legyenek; ez azután elő fogja mozditani a beolvadást (Élénk derültség és helyeslés) és lesz egy egész-

séges magyarság, a mi mindnyájunknak közös óhajtásunk. (Élénk derültség és helyeslés.)

Szóló ezután hasonló modorban azt fejtegeti, hogy a javaslatot sem a keresztények, sem a zsidók szempontjából nem lehet elfogadni.

A zsidókat azért emanczipálta a nemzet, hogy magához édesgesse őket, hogy velük megkedveltesse a hazaszeretetet és az áldozatkészséget. Vajjon a mióta a zsidók egyenjoguakká lettek, közeledtek-e hozzánk, áldozatkészszé és nagy hazafiakká nőtték-e ki magokat? (Nagy derültség.) Ez nem áll. Gyarapodtak vagyonban, magukhoz ragadták a nagy földbirtokokat, a pénznek és kereskedésnek urai lettek, söt a mi több, az irodalomnak jövedelmezőbb ágát, a sajtót is a maguk hatalmába kerítették. Mit nyertünk ez által, talán müvelődést, talán haladást? Tagadja ezt, mert létrejött a reklam, a revolversajtó és a szédelgés kora, a mit mindnyájunk fájdalmára szomorusággal tapasztalunk. (Derültség.)

Ilyen körülmények között, miután a zsidók hazafiságban és jótettekben nem közeledtek hozzánk, miután ők régi szokásaik mellett elszigetelve maradtak, miután ök a keresztyén szeretetben tévelygők, mert csak hitsorsosaikat kivánják segiteni, a többieket pedig ha lehetne (mutatva) lenyomják, (Élénk, hosszas derültség) miután a zsidó nemzet sem nem mivelődött, sem nem haladt, rendjén van-e az, hogy mi közeledjünk hozzájuk, hogy megbolygassuk a családi szentélyt csupán azért, hogy nekik több hatalmat, több módot és alkalmat nyujtsunk arra, hogy még nagyobb tért foglaljanak el talán, nem a magyar nemzet érdekében, hanem saját önérdekük előmozditására.

Majd igy folytatja beszédét:

De midőn t. ház, én ennyire a zsidó erkölcsök ellen szólok, megvallom, nem vagyok antisemita. (Élénk, hosszas derültség.) És ezt be is bizonyitom. Irányi Dániel és Horváth Boldizsár képviselő urak ma igen ékesen szóllottak a mellett, hogy fel kell őket emelni hozzánk. (Halljuk! Halljuk!) Én ennél tovább megyek, mert több jót akarok nekik nyujtani. Azt akarom, hogy miután a magyar nemzet a zsidókat emanczipálta, emanczipálják ök is magukat lelkileg és legyenek keresztényekké (Élénk hosszas derültség) s ekkor mint testvéreinket szeretettel fogjuk őket felkarolni és nem lesz szükség a törvényjavaslatra; (Derültség) egyek leszünk ekkor a hazaszeretet és a közjó előmozditására és ekkor megszünik azon gyülölet, mely napról-napra növekszik.

De én őszintén mondom, hogy ezen törvényjavaslat, mely mint látom, talán keresztül is fog menni itt a házban, talán meg is fog szavaztatni, de szabad legyen a t. házat figyelmeztetnem arra, hogy ha a nép szavazná meg, akkor nagy többséggel elvetné. Ily körülmények közt legyen szabad nekem a néppel tartani és azt mondani, hogy én a törvényjavaslatot nem fogadom el.

Rosival István: Alkotmányunk visszaállitása óta nem ismer törvényjavaslatot, mely annyira beleütköznék s oly kirivó ellentétben állana az ország népeinek közérzületével, mint épen a most tárgyalás alatt levő.

Azt fejtegeti, hogy a nép nem kivánja, söt ellenzi a polgári házasságot, és hogy nem felel meg a helyzetnek az az állitás, hogy e törvényjavaslat ellenzői az antisemitikus irány pártolói. E javaslatot a zsidók közül is számosan ellenzik. A szabad lvüség hévmérőjének sem lehet valakinek a tárgyalással szemben való magatartását tekinteni, mint Horváth Boldizsár, azt mondta, hogy a kath. papság: mind hü és hazafi, de ugyanazon kath. papságról azt is tudhatja az igen tisztelt képviselő ur, hogy az épen oly hü az egyházához, s vallási meggyőződését állami érdek kedveért feladni nem fogja. (Mozgás.)

Meg volt nemzetünk az állam érdekeinek legkisebb veszélyeztetése nélkül ily törvény hiányában ezer esztendeig; az erkölcsiségről is voltak apáinknak tiszta fogalmaik.

A viszonyok oly fordulatáról, mely az apáink által járt nyomdok elhagyására késztetne bennünket, szólónak tudomása nincs. Csak az ujabbkori hamis bölcsészek tagadják a házasság vallásos jellegét; s azt két különnemü személy közti egyszerü szerződésnek tekintik, az érzékiség ösztöneinek kielégitésére.

Elismert joga bármely társaságnak, követelni tagjaitól, hogy szabályait tiszteljék, s büntetlenül át ne hághassák; s e tekintetben számithat az állam közremüködésére. Egyedül az egyház — e legszentebb társaság — legyen kénytelen nélkülözni az állam segitségét? Egyedül ez kényszerüljön szemlélni, mint lépik át elvakitott hivei, az állam helyeslésével s annak védelme alatt szent törvényeit?

Szóló azon viszonyt, melynek az istentől rendelt két hatalom között az emberiség javának előmozditása érdekében fennléteznie kell, sokkal barátságosabb szinben óhajtaná látni.

Az egyház nagyban és hathatósan támogatja az államot nemes czéljai elérésében; viszont tehát az állam se maradjon háladatlan.

Veszedelmes lejtőre készül lépni az állam ily törvénynyel, melynek különösen reá nézve káros következményei egyelőre kiszámithatlanok; mert ily intézkedéssel maga alatt vágja a fát. E törvény által az állam az összeség érdekét, az egyesek érdekeinek helyezi alá, egyes vallástalan egyén jogot nyer, hogy sértse azt, a mi milliók vallásos tiszteletének legszentebb tárgya. Tiltakoznia kell e törvényjavaslat ellen azon szempontból is, mert megtámadja az egyháznak a házasság feloldhatlanságáról szóló tanát.

Utal arra, hogy e törvény következtében a gyermeken kegyetlenség követtetik el, s azok nevelése veszélynek van kitéve.

A törvényjavaslatot minden hitfelekezetre, magára hazánk üdvére nézve is veszélyes és kárhozatosnak tartja; s azért az általános tárgyalás alapjául sem fogadhatja el.

Onody Géza: Miután az idő annyira előrehaladt, hogy beszédét nem tudná befejezni a hátralevő idő alatt, ennélfogva engedélyt kér arra, hogy beszédét a holnapi napon mondhassa el. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Elnök: Méltóztatik a t. ház beleegyezni? (Igen!) E szerint a tárgyalás folytatása a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésre halasztatik.

Az ülés végződik d. u. 1 óra 40 perczkor.

Az országgyülési függetlenségi párt november hó 21-ikén, 6 órakor értekezletet tart.

A képviselőház kérvényi bizottsága ma délután 5 órakor *Vizsolyi* Gusztáv elnöklete alatt tartott ülésében egyebek közt tárgyalta *több törvényhatóságnak a rabbizugiskolák bezáratása*, illetőleg az iránti kérvényét, hogy rabbinusokként csakis olyanok legyenek alkalmazhatók, kik a rabbi szemináriumot elvégezték. — E kérvényre a bizottság azon határozatot hozta, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszternek adatik ki.

VIDÉK.

* **Nagymihály.** (Az «Egyetértés» távirata.) Zemplén megye Szerencs és Tokaj járásainak tegnapi tisztujitása népes előértekezletén, melyen Szirmay Ödön, Potoczky Dezső és Balogh Géza országos képviselők is részt vettek, kijelölték a megyei központi tisztikart, továbbá a szerencsi járásban szolgabirónak Zábráczky Miklóst, segédnek Géra Istvánt, a tokaji járásban szolgabirónak Szeneczy Lászlót, segédnek ifj. Vályi Istvánt, ennek az ujhelyi kerületben biztositott megválasztása esetén pedig Matolay Bélát. Végül a nagymihályi járás név és szám szerint igazolt tulnyomó többségének megkeresése folytán a nagymihályi járásban szolgabirónak Füzeséry Tamás, segédnek Polányi Gyula egyhangulag kijelentetteк, s a többi járások biz. tagjainak ajánltatnak. Értekezlet után fényes bankett volt.

* **Kassa**, nov. 20. (O. E.) Abauj-Tornamegye mai közgyülése az általános megyei tisztujitásra vonatkozólag elhatározta, hogy deczember hó 17-én a kijelölő bizottság tagjai fognak kijelöltetni és 18-án a tisztujitó gyülés fog megtartatni.

* **Krassó-Szörénymegyében**, mint már irtuk, Simonescu Leontin mostani alispán mellett, a ki tudvalevőleg a nemzetiségi párt választottja, Jakabffy Imrét jelölték alispánnak. De Simonescun és Jakabffyn kivül most más neveket is emlitenek s a hazafias pártnak, mint látszik több jelöltje lesz.

* **Veszprémmegye** nagy többsége a tisztujitás ügyében a stabilitás elve mellett foglalt állást. A mostani tisztikar — mint a „*V. F. H.*“ irja — megmarad, csak a pápa-járási szolgabirói állás nyer uj tisztviselőt, alkalmasint Horvát Lajos jogtanár s a „*Pápai Lapok*“ szerkesztője személyében. A megyei árvaszék tisztikara egy ülnöki állás kivételével, ez idő szerint alkalmasint változatlanul megmarad. A megye *vámosi* kerületében az e hó 10-én megtartott megyebizottsági tagválasztásnál többek közt Kompolthy Tivadart a „*Veszprémi Független Hirlap*“ szerkesztőjét is megválasztották.

* **Zalamegyében** mindenfelé megindultak a választási mozgalmak. A *perlaki járás* f. hó 13-án tartott értekezletén szolgabirónak *Konyáry* Mihály csáktornyai ügyvédet, segédszolgabirónak *Grész* László csáktornyai járásbirósági aljegyzőt jelölte ki. Az alsó-lendvai járásban a jelenlegi szolgabiró *Nagy* József ellen *Lendvay* Mátyás volt járásbirót jelölte ki. A *tapolczai* járás, meg a *keszthelyi* 29-én tart értekezletet.

KÜLFÖLD.

— nov. 20.

Gr. *Kálnoky* külügyminiszternek a delegácziók előtt tett nyilatkozatai még mindig foglalkoztatják az orosz sajtót. gy *Katkov* lapja, a *Moszk. Vjedomoszti* legujabb számában az osztrák-magyar külügyminiszternek főkép amaz állitásával foglalkozik, mely szerint Oroszországban nem igen kedvezően beszélnek Ausztriáról, s azt kérdezi, hogy tulajdonkép honnan ered az a nézet, hogy az orosz nép tömegében ez a hangulat tulnyomó? «A mi az orosz sajtót illeti, ugymond, ennek — igaz — volt alkalma szólni a galicziai lengyeleknek nem igen tisztességes eljárásáról, ez eljárásról, mely oda volt irányozva, hogy lengyel sereget alkossanak, továbbá a határainkon való kémkedési rendszerről stb. De hát rágalmazta-e az orosz sajtó Ausztriát? Még nem rég történt, hogy a galicziai lengyel sajtó Oroszországnak Ausztria iránt való ellenséges hangulatát hangsulyozta s Lengyelország helyreállitásáról álmodozott.“

A félhivatalos *Journal de St. Petersbourg* utalva ama hir oktalanságára, mely szerint *Giers* orosz külügyminiszter *államkölcsön kötése* végett utazott volna Németországba, kijelenti, hogy fölöslegesnek tartja e hir komoly czáfolását.

A *tonkingi hitelről* szóló javaslat, mint Párisból jelentik, a jövő hét előtt aligha kerül a képviselőház napirendjére. A bizottság jelenleg azzal foglalkozik, hogy az expedicióra szánt hadtestet nem kellene-e erősiteni. Az *Agence Havas* alaptalannak jelenti ki azt a hirt, hogy Francziaország Khinához ultimátumot intézett. Söt ellenkezőleg, a *tárgyalások Khinával ismét megkezdettek*. A *Paris* ellenben megerősiti azt a hirt, hogy a kormány hadosztályt szándékozik felállitani Tonking részére s megegyezés szerint e hadosztály az idegen légióból s algiri lövészekből fog képeztetni.

Rómából jelenti egy mai táviratunk: Hogy a vatikánnál minden viszály kikerültessék, a kormány elhatározta, hogy *Viktor Emanuel* siremlékét nem a Pantheon közepén, hanem egyik oldalkápolnájában állittatja föl. *Erringtonnak* angol követté való kineveztetése a vatikánnál küszöbön áll.

A «*Srbske Novine*» által tegnapelőtt közölt hivatalos kommuniké szórul-szóra igy hangzik:

«Elcsábbittatva agitatorok és a rend ellenségei által, kik egy politikai párt zászlója mögé bujtak, fegyvert fogott a crno-riekai kerület népe, melyet sok helyütt csak fenyegetésekkel, megfélemlitéssel és gyilkosságokkal kényszeritettek lázadásra. A következés az lett, hogy az ország hatóságaitól megtagadták az engedelmet s azok ellenállásra találtak kötelességeik teljesitésében. Egyes községekben megvetették a fölkelők az állami tekintélyt s magukhoz ragadták a közhatalmat.

Minthogy ezek a rendetlenkedések mind nagyobb s mind veszedelmesebb jelleget öltöttek, ő felsége kormánya kénytelen volt az alkotmány által megengedett összes rendszabályokat alkalmazni, hogy a békét, rendet és törvényességet ismét helyreállitsa. E végből csapatok küldettek a zavargások szinhelyére.

A fölkelők, félrevezettetve a lázitók igéretei által, megszállották amaz utakat és szorosakat, melyek a crnoriekai kerülettel való összeköttetést közvetitik, s fegyveres ellentállást fejtettek ki. Azonban maguk a vezetők valának az elsők, kik a csapatok elől megfutottak, mig a tömeg szétrebbent s megadta magát a hadseregnek. A csapatok elfoglalták egymásután Cestobrodicát, Kalafatot, Beljevácot és Zajcsárt, visszaállitották a törvényes hatóságokat s megteremtették ujra a rendet.

Ez alatt az izgatók, kik a zajcsári kerület fölkelőinek hátat forditottak, eljutottak a knyazeváczi kerületbe s odavaló elvtársaik segedelmével a csapatokkal szemben való nagy sikerek igérgetése mellett ott is, valamint a banyai és alexinácziі kerületben is lázadást szitottak. Csapatok mentek a fölkelés ez ujabb szinhelyeire is s helyreállitották a megzavart rendet. Összeütközésre került a dolog Banya és Gramada előtt, de mindkét helyen megfutamodtak a vezetők és meghódoltak a lázadók. Vratarnicza előtt, hol nagy tömeggé egyesültek a fölkelők abban a reményben, hogy a csapatoktól elhagyott Zajcsárt megszállhatják és kirabolhatják, erős harcz támadt, de a fölkelők itt is megsemmisitő vereséget szenvedtek. Igy ért véget a banyai és alexinácziі kerületekben kitört zavargás is. A hatóságok azontul rendesen müködtek. A vezetők néhányát, mint Didicset, et, Marinkot, Dobroszávot, Milijint, Ljubot, Bozinovicsot és másokat, elfogták, mig a fölkelők lerakták fegyvereiket. Sokan még saját fegyvereiket is átadták a hatóságnak, noha azokat nem követelték tőlük.

Ez alatt zavargásnak jelei mutatkoztak Alexináczban is. Stanko Petrovicsot, a moravi kerület volt képviselőjét, ki váltóhamisitás miatt került fogságba, a moravi kerületből jött banda kiszabaditotta. Ez a banda az alexinácziі fölkelőkkel megerősödve, elüzte a hatóságokat s megszállotta a várost. A kormány intézkedett róla, hogy Alexináczban is elnyomják a zavargásokat s kézrekeritsék a bünösöket.»

Tudvalevő, hogy azóta Alexináczban is helyre állott a rend s most már a szerb királyság egész területén zavartalan

---

UJDONSÁGOK.

— nov. 20.

— ***Személyi hirek.*** *Szabó* Imre kir. kuriai tanácselnök állapota már annyira javult, hogy ma ágyából kivehették és székbe ültethették. Lábait és kezeit még nem birja ugyan mozgatni, de étvágya egészen jó és igy biztos remény van felgyógyulásához. — Báró *Bánffy* Dénes főispán Deésről Budapestre érkezett. — *Jekelfalussy* Lajos miniszteri tanácsos Kassáról visszaérkezett a fővárosba. — *Tóth* József pestmegyei tanfelügyelő iskolalátogatás végett Vörösvárra utazott. — *Undszet* gitafőkoi dán tudós tegnapelőtt Budapestre érkezett és mintegy két hétig szándékozik Budapesten maradni, hogy a nemzeti muzeum gyüjteményeit tanulmányozásának tárgyává tegye és az itt gyüjtött anyagot hazájában felhasználhassa; a tudós mióta megérkezett, azóta idejének legnagyobb részét a muzeumban kutatva tölti. — *Philipesko* Konstantin herczeg Bukarestből Bécsbe érkezett. — *Du Bois* gróf, a belgrádi franczia követ, a szerb fővárosból Bécsbe utazott. — *Missics* országgyülési képviselő állapota nem javult és azért — daczára a család gondoskodásának — czélszerübbnek látszott, hogy a lipótmezei intézetbe szállitsák; a mi meg is történt. — Ifj. *Sárkány* József kir. táblai fogalmazó, ez itélő tábla hasonnevü kitünő tanácselnökének jeles készültségü fia, a helybeli tudomány egyetem által közelebbről jogtudorrá avattatott. — *A würtembergi királyné* néhány nap mulva férje látogatására megy San-Remoba. — *Viktória* herczegné, a német trónörökös neje, e napokban üli 43-ik születés napját. — *Foucher de Careil* gróf, a bécsi franczia nagykövet e hónap végén érkezik Párisból Bécsbe.

— **A trónörökös pár.** Legujabban jelentik, hogy a trónörököspár nem megy többé Prágába állandó tartózkodásra. Rudolf trónörökös és Stefánia trónörökösné legközelebb Prágába mennek, de ott csak néhány napig fognak tartózkodni. Rudolf trónörökös, János, Frigyes, Jenő, Rainer főherczegekkel és Koburg Fülöp herczeggel Gödingbe utazott, a hol az idén tartandó első hajtóvadászaton részt fog venni.

— **A szabadságharcz szobor.** Felhivás és kérelem. A szabadságharcz szoborra gyüjtés érdemében felkéretnek ezennel a főváros I—X. kerületében megválasztott mindazon járási gyüjtő bizottsági tagok, kik a járásukba beosztott házakból a gyüjtő iveket még eddig be nem szedték, azokat most már végleg beszedni és az illető kerületi pénztárnok urakhoz és pedig: I. ker. *Vár.* Érczhegyi Ferencz ur (lakik szt.-háromságtér 7. sz.) I. ker. *Krisztinaváros.* Rauscher János ur (lakik alagut-utcza 1. sz.) I. ker. *Tabán*, Mauks János ur (lakik Döbrentey-utcza 4. sz.) II. ker. Spitz Gyula ur (az északkeleti vasut épületében lánczhid-utcza 1. sz.) III. ker. Zboray Bertalan ur (lakik polgár-tér 8. sz.) IV. ker. Bernáth Béla ur (lakik Sebestyén-tér 6. sz.) V. ker. lovag Falk Zsigmond ur (hold-utcza 7. sz. vagy váczi-körut 28. sz.) VI. ker. Zettner Ede ur (kerületi elöljárónál.) VII ker. Tarcsay János urnál (Kazinczy-utcza 40. sz.) VIII. ker. Sztupa György urnál (muzeum-körut 18. sz.) IX. ker. Főtiszt. Kurcz Vilmos plebános urnál. X. ker. Kinczl Pál urnál (Kőbánya kápolna-ut 8475. sz.) A befolyt és átvett ugy átveendő pénzekkel egyetemben f. é. deczember 10-ig mint zár határ idöig beszállitani. Megjegyezzük, hogy a vidéki gyüjtések zárhatár ideje 1884. évi márczius hó 1-je, és igy ezen vég beszállitási kérelem azokra még nem vonatkozik. Budapest, 1883. november 19. *Gerlóczy* Károly I. alpolgármester, a bizottmány elnöke.

— **Az uj tengerészeti parancsnok.** Emlitettük, hogy *Pöck* tengernagy lemondását a király elfogadta, és helyébe sternecki és ehrensteini br. *Daublevszky* Miksa ellentengernagyot, eddig a pólai tengerészeti arzenál parancsnokát nevezte ki. Az uj tengerészeti parancsnok nevéhez Ausztria-Magyarország legujabb történelmének egyik legemlékezetesebb epizódja füződik, egy epizód az 1866. jul. 20-án vivott győzelmes tengeri ütközetből. Abban az ütközetben *Daublevszky-Sterneck* br., akkor még sorhajó kapitány, volt parancsnok a «Ferdinand Max» nevü császári tengernagy hajón, a melyről *Tegethoff* ellentengernagy, törzskarától környezve, vezette a csatát. A «Rè d'Itália» nevü olasz hajónak, a csata folyamán összelőtték a kormányát, a hajó tehát csak előre vagy hátra mehetett és izoláltan állt az ellenséges pánczélos hajók között. Tegethoff észrevette az olasz pánczélos hajó végzetes helyzetét és azonnal parancsot adott annak megtámadására, hiába igyekezett a «Rè d'Italia» a «Ferdinand Max» halálos lökései elől menekülni. Az olasz hajót a borzasztó lökés 137 négyszög területen szétzuzta és nemsokára azután az osztrák-magyar tengerészkatonák zajos hurrah-kiáltásai közt mindenestől elsülyedt. Sterneck ezért a tetteért a katonai Teréz-keresztet kapta, Sterneck báró az északarki expediczióban is résztvett. Midőn a «Tegethoff» *Payer* és *Weyprecht* parancsnoksága alatt 1872. junius 13-án Bremerhavenből elindult, *Wilczek* gróf az «Isbjörn» nevü norvég yachtot, mely *Kjelsen* kapitány parancsnoksága alatt állott, Novaja Semljához rendelte, hogy a «Tegethoff-ot kőszénnel és élelemmel lássa el. A yacht, melyen Wilczek grófon kivül b. Sternech ellentengernagy is utazott, Tromöből junius 20-án elindult és «Tegethoff»-fal augusztus 12-én találkozott. A két hajó 21-ig együtt maradt, azután az «Isbjörn» visszautazott Tromsöbe.

— **A montenegrói fejedelem öcscse** néhány napi tartózkodásra a bécsi gyorsvonattal tegnap este Budapestre érkezett. Az «angol királynő»-höz czimzett fogadóba szállott s a bejelentési lapra következőleg irta nevét: *Vuko Raskovich Capo di Zuppa, Bocca di Cattaro.* Nemzeti viseletében érkezett s Budapesten is ezt viseli, a szép szőke fiatal embernek a festői ruházat igen jól áll. Egyedül utazik, még szolgát sem hozott magával. Ma délelőtt *Miletics* Szvetozár és dr. *Polit* Mihály lakását tudakolta s a mikor értesült, hogy ezek nincsenek Budapesten, *Jovanovics* István és *Maximovics* Miklós országgyülési képviselőkhöz hajtatott. Még délelőtt elment a képviselőházba is, a hol a karzaton néhány ismerősével foglalt helyet, gazdag aranysujtásos nemzeti viseletével nagy feltünést keltve az egész képviselőházban. Napközben többször visszatért lakására, de csak négy óra felé, az ebéd alkalmával időzött huzamosabban a szállóban, mert az egész napot látogatásokkal töltötte. Holnap este — mint hirlik — elmegy a népszinház előadására.

— **A Volkmann-siremlék** bizottsága tegnap este 7 órakor a nemzeti zenede helyiségében ülést tartott. Első sorban végleg meg állapittatott az ügy érdekében kibocsátandó felhivás, mely magyar és német nyelven van szerkesztve, hogy a külföldi, különösen a német zeneintézetek a részvételre felhivhatók legyenek. Azután a siremlék-bizottság véglegesen a következőleg alakittatott meg. Megválasztattak a m. kir. országos zeneakadémia részéről: Végh Lajos akad. alelnök, a bizottság elnökévé és Gobbi Henrik tanár. A nemzeti zenede részéről Bartay Ede igazgató és Weisz F. B. igazgató tanácsos. Az országos szinitanoda részéről Mihalovich Ödön főigazgató. A budai zeneakadémia részéről Nagy Ágoston akadémiai elnök és Szantner Zsigmod karmester. A zenekedvelők egylete részéről Manoilovich kuriai biró egyleti elnök és Bellovich Imre karnagy. A «Harmonia» társulat részéről dr. Hubay igazgató, mint bizottsági jegyző és Erney József tanár. A zenetanárok országos egylete részéről Ságh József egyleti elnök. Az elhunyt mester volt tanitványai részéről dr. Steiger Lajos ügyvéd és Bettelheim, végre dr. Hubay inditványára Rózsavölgyi és társa, továbbá Táborszky és Parsch zenemükereskedők. Elhatároztatott továbbá, hogy a befolyó pénzt az országos zeneakadémia titkársága fogja kezelni az igazgatóság felügyelete alatt, minél fogva a felhivásokban kiemelendő, hogy az adományok hova küldendők. A legközelebbi ülést a bizottság csütörtökön este 7 órakor fogja megtartani a nemzeti zenede helyiségében.

— **Merénylet.** Mult héten egy lelkész kihallgatásra jelentkezett az arcirealei püspöknél. Midőn bebocsátották, tört rántott ki a talárjából és a püspököt megtámadta. Az utóbbi hosszu küzdelem után ellenfelét legyőzte. A lelkészt elfogták; mint mondják, bosszuból követte el a tettét.

— **A cseh szinház megnyitása.** Tegnapi számunk szinházi rovatában hosszabb tudósitást közöltünk a prágai nemzeti szinház megnyitásáról s ama tüntetésekről, melyekre a csehek ünnepe alkalmat adott. Az alább következő hirek e tudósitásunk pótlására szolgálnak. A megnyitó előadás után — mint egy táviratunk jelentette — fényes lakomát tartottak *Rieger* László elnöklete mellett. A külföldi vendégek egytől egyig részt vettek benne. Felköszöntőket is mondottak cseh, lengyel, ruthén, szlovén és tót nyelven. *Rieger* az uralkodót éltette s utána dr. *Weigl* krakkói polgármester köszönte meg a szláv vendégek nevében ez ünnepi bizottság testvéri fogadását. Dr. *Hurbán* a vendégszerető Prágát éltette, mely megérdemli, hogy «caput slaviae» legyen. *Romanczuk* azt bizonyitgatta, hogy a cheheknek legjobb barátjai a ruthének s beszédét e szavakkal végezé: «A cseh folyam nem fog soha a német tengerbe ömleni.» — Az ó-cseh lapok teljesen elhallgatják a tegnapelőtt volt tüntetéseket. A «Narodni Liszty», mely szintén egy szóval sem emliti a német kaszino és német szinház előtt rendezett demonstrácziókat, csak annyit mond, hogy a Barak temetéséről visszatért óriás néptömeg a cseh szinház elé vonult s ott különféle nemzeti dalokat énekelt. A nép előbb Barak megkoszoruzott képével az elhunyt hirlapiró lakása és a «Narodni Liszty» szerkesztősége elé ment, s mindkét helyen nemzeti dalokat zengedezett. A lakás előtt felállitották Barak arczképét s egy hang igy kiáltott föl: Esküdjétek, hogy Barak nyomdokait követitek a nemzet, a haza és a szabadság szeretetében. A tömeg azt zugta, hogy «Esküszünk!» Ez a tüntetés négyszer ismétlődött a szerkesztőség ablakai alatt. Egy másik népcsoport a büntető biróság épülete elé huzodott s éltette Barakot, a vértanut, egy harmadik pedig Jungmann szobra előtt tüntetett. — Mint egy táviratunk jelenti, tegnap este is voltak utczai demonstrácziók. A cseh nemzeti szinház ele ezernyi néptömeg gyült az előadás előtt. Mikor az épületen kigyult a villamos fény, fölhangzottak a kiáltások: Slava Gregr! Slava Barak! s rákezdett a nép a nemzeti nótákra. Mig a tömeg egy helyen álldogált, a rendőrség nem lépett közbe. De midőn megindult a Ferdinánd-ut felé, a nagy számmal kivonult rendőrök a keresztutczákba szoritották a népet, de csak ujabb csoportok alakultak mindegyre. Az egyik tömeg a német tanulók olvasóköre elé ment s ott maradt, bár a rendőrök folyvást biztatták, hogy széledjen el. Egy fiatal embert befogtak, mert szembeszállt a rendőrökkel, azt hajtogatta, hogy cseh diák, de igazolójegy nem volt nála. — A német kaszinó elől elkergetett a rendőrség kilenczedfél óra tájban egy jókora tömeget, mely fütyürészve haladt el az épület mellett. A konstáblerek agyba-főbe verték ökleikkel azokat, kik nem akartak tágitani. A Jungmann-szobor előtt is nagy csoportosulás volt. Onnan a Halek szobra elé készült a tömeg, de a rendőrök szétrebbentették. A német tanulók olvasóköre előtt letartóztatott fiatal ember a cseh orvosi fakultás hallgatója. Ünneplő ruhában volt. Elfogatásakor megtámadta a rendőrt, mivel németül beszélt vele. Tiz óra után lakására kisérte őt egy polgári biztos, hogy kilétét tökéletesen igazolja, előbb azonban sokáig vallatták a rendőrségnél. A felső ujvárosban is letartóztattak egy rendetlenkedőt, ki nagy néptömeget vezetett több utczán keresztül. A rendőrök még tizenegy órakor is megszállva tartották az utczákat, noha teljesen néptelenek voltak. A zsidóvárost is elzárta a rendőrség Prága többi részétől. A félhivatalos «Präger Abendblatt» szintén hallgat a tegnapelőtt volt tüntetésekről.

— **Egy gyermek légi utazása.** Egy amerikai ujság, s ezt jónak látjuk előrebocsátani, a következő regényes történetet beszéli: Mrs. Robert *Elliot* három éves leányát, ki hosszabb ideig beteg volt, üdülés végett Morchead pennsylvániai tengeri fürdőbe vitte, hol a kis leány csakhamar kedvencze lett valamennyi vendégnek. Egy nap egy házaló olasz érkezett oda; nagy gummiballonokat árult és Haiolius őrnagy, a leánykát mulattatni akarván, derekára kötött több ilyen léghajót. A leányka néhány lábnyi magasságra felemelkedett, hogy nagy ujjongások közt ismét le szálljon, — de oh rémület! egyszerre csak felemelkedett, mindig magasabbra-magasabbra, már tul járt a házak tetején, a tenger felé. «Csónakba» kiáltá most egy öreg kapitány és rövid idő alatt husz-harmincz csónakban eveztek, azon igyekezve, hogy mindig felettük lebegjen a gyermek. A csónakokhoz egy yachton több beauforti ur csatlakozott. A leányka már 400 méternyi magasságban repült s láthatólag még mindig emelkedett. A beauforti urak közt volt egy kitünő lövő, ki végre vállalkozott arra, hogy a ballonok közül többet átlő, lehetővé téve igy, hogy a gyermek lefelé szálljon; nyolcz lövés után a gyermek közeledett a föld felé és Harker sziget déli részén a puha homokon találták meg.

— **Politika az üvegházon.** A párisi Jardin des Plantesban nemsokára két uj üvegházat fognak megnyitni. Az egyiken a közel száz éves *Chevreuil* tanár tollából a következő felirat lesz olvasható: «A gyógyfüvek kertje, (Jardin des Plantes médicinales) mely Párisban XIII. Lajos király rendeletéből 1636 január 3-ikán alapittatott és a mely 1794 május 23-án természetrajzi muzeum lett, 1871 januárjának 8-ról 9-re virradó éjjelén. *I. Vilmos* porosz király uralkodása és *Bismarck* gróf kanczellársága alatt bombáztatott. Addigelé minden párt és hatalom, nemzeti és idegen, egyaránt megkimélte.»

— **Nagy feltünést** keltett Sopronban *Holzmann* György megyei árvaszéki könyvtárnok halála, mely igen különös körülmények közt következett be. Az uszoda mögött levő patakban találták meg a holttestet. Kalapja ott uszott tőle nem messze, zsebében aranyóra és kisebb pénzösszeg volt. Holzmann utóbbi időben beteges, melancholikus volt; valószinü, hogy midőn e hó 16-án a patak mentén sétált, rosszul lett és odatámaszkodott a parton egy fához. Ekkor szélhüdés érhette és beleesett a patakba. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Rejtélyes eset** történt közelebb Érmihály falván. Egy *Mandel* Manó nevü utazó ügynök szállt meg a Minori-féle vendéglőben és megvacsorálván azonnal lefeküdt. Másnap a vendéglő személyzete észrevette, hogy Mandel szobájából füst tör ki, az ajtót betörték és az ágyban égő szalma és ágynemü közt, iszonyuan összeégve megtalálták az ügynök hulláját. A hulla mellett revolvert találtak és egy levelet, melyet az ügynök főnöke irt és mely szerint 1600 frtnak kellett volna Mandelnál lenni, a pénznek azonban nyomát sem találták. A vizsgálat megindult; az öngyilkosságot nem tartják valószinünek.

— **Szerajevóból.** Emlitve volt már lapunkban, hogy a folytonos esőzés miatt a szerajevo-palei utvonalon nagy szikladarab vált le az ut melletti hegyről s az egész utat elzárta elannyira, hogy a Szerajevo és Gorazda közt járó katonai posta kénytelen volt visszatérni. Egy napot e miatt el is mulasztott a posta, a küldemények csak másnap indultak el rendeltetési helyükre. Az expediczió mig az akadályt elháritják, különös módon, de minden fennakadás nélkül történik. — A szerajevói postakocsik ugyanis mint rendesen, elindulnak. A gátul szolgáló sziklatömeghez érve, ennek másik oldalán már várja a gorazdai postakocsi a szerajevóit. A postaszállitmányokat az oda rendelt egyének most már nagyobb kerülő uton a várakozó postakocsihoz hordják és a szerajevói postakocsik a gorazdaiaktól átvett szállitmányokkal megrakva térnek haza. Hidász katonaság küldetett az akadály eltávolitására és valószinüleg csakhamar nem lesz már akadály. *Prácsa, Kalinövik* és a szerb határ felől havat jelentenek, söt Szerajevóból is látható a bukovinai hegyeket fedő tartós hó. Egy utazó, ki csak e hét folyamán tett utazást a szerb határ vidékén és a «szandzsákba», jelenti, hogy a tél mindenütt beköszöntött az okkupált tartományok e vidékein. A szerajevói irgalmas apáczanének uj tanintézete helyiségének épülete befejeztetett. Az épület impozáns, kápolnával összekötött egyemeletes épület; a tágas folyosók és termek, a helyes berendezés elég áldozatkészségre mutatnak. E hó 19-én a királyné ő felsége névnapján szentelték fel az intézetet, melyre már előre küldték szét a meghivókat. A *trieszti* «Assicuratione Generali» élet- és vagyonbiztositó társaság szerajevói ügynökségét az «Union» bank bosznа-herczegovinai osztálya vette át, söt, mint hirlik, ugyanez utóbbi intézet már legközelebb zálogintézetet is rendez be.

— **«Der Csikós».** Ez a czime bizonyos Viktor Menzel nevü német ur «Ungarische Geschichte»-jének, melyet az annyira elterjedt *Berliner Tageblatt* és más németországi lapok mellékleteképmegjelenő *Deutsche Lesehalle* vasárnapi száma közöl. Ez az «ungarische Geschichte» a legnagyobb bornirtság, a miről valaha csak egy Tissot álmodhatott. «*Limaszö grof*» — igy szól az elbeszélés — meghagyja csikósának, *Göszöty* Ferencznek, hogy «*Pauli*» béressel együtt ügyeljen az izabella-pejre, mert farkas garázdálkodik a nádasban. Göszöty Ferencz azonban nem sokat törődik a pejkóval, hanem a *Felgesvár* csárdájában mulat, a hol a *Fökötö-nótát* huzza a czigány *castagnette-szó* mellett. Felgesvár korcsmárosnak van egy gyönyörü leánya, Erzsi, ennek a szép szeme világa mellett üzi az órákat a szerelmes Göszöty. Csak este jut eszébe a pej. «*Holla Baffama Csikó!*» kiált föl ijedten, keresi mindenfelé, de már nem talál egyebet, csak vérnyomokat a nádasban. Ekkor felbukkanik tüzes szemeivel a nádi farkas; az elkeseredett Göszöty *karikas ostorával* fojtja meg a rut toportyán-férget. De asztán eszébe jut *Limaszö* gróf. «Halálra korbacsoltat, a posványba vettet, a mert elveszett a legkedvesebbik lova!» kiált föl a boldogtalan Göszöty és már-már kétségbeesik, mikor előbukkan az *estcazi* pusztából a «*Schwarzer Gésa*» a hires betyár főnök a bandájával. «*Jó napot kiwánok*», szól a zsivány, aztán biztatja Göszötyöt, hogy ne hagyja magát megnyuzatni a szolgabiró és viczispán által, hanem álljon be inkább betyarnak. «*Kutya kemeszleg!*» veti ellen Göszöty, «ne beszélj ilyeneket Gésa, vérzik az én szivem!» Hanem azért csak fölcsap betyárnak, Felgesvár Erzsi, a szép csaplárleány pedig hü marad hozzá, a mit a betyárok *eljen* kiáltással fogadnak és «csörögnek hozzá csizmáikkal». — Ilyen «ungarische Geschichte»-ket közöl a legelterjedtebb német lapok egyike, mikor a magyar tudományos akadémia *Ungarische Revuet* ad ki Németország számára és mikor Magyarországon jeles irók vetélkednek abban, hogy hazánkat a külfölddel megismertessék.

— **Baleset a vadászaton.** Berlinből irják e hó 18-ról: A szombaton, Springében rendezett udvari vadászat alkalmával Kotze fővadász fegyvere véletlenül elsült és a golyó Thile vezérőrnagy felső karjába nyomult. A császárnak orvosai Leuthold és Thimann az első kötést alkalmazták és a vezérőrnagyot a springei kastélyba szállitották. A császár élénk részvétet tanusitott a baleset áldozata iránt.

— **Európai körutra induló zenekar.** Farkas Sándor és társulata, a mult évben Amerikában babérokat aratott czeglédi zenekar e hó végén európai körutra indul. A társulat kitünően van szervezve és a legujabb darabokat tanulta be. Czéljuk Európa minden nagyobb városában játszani, és körutjokat Francziaországban kezdik meg. Elutazásuk előtt a czeglédi szinházban bucsu hangversenyt rendeznek jótékony czélra. A társulat impresszáriója Mandel József.

— **Botrány a szinházban.** Az orani operaszinházban a «*Kegyencznő*» egy mult heti előadása alkalmával nagyon különös jelenet történt. A kiátkozás jelenetében egyik énekes, mint az utasitásában van, kibontja az exkommunikácziót tartalmazó bullát és abból olvassa fel az átok igéit. De mit kelle látnia a nézők egy részének, midőn a pápai bulla hátát feléje forditotta a müvész! Nagy betükkel az a szó volt ráirva, a melyet Cambronne tábornok mond a «Nyomorultak»-ban . . . A közönség lármázni kezdett. A müvész, a ki nem tudhatta a zaj okát, még jobban kiterjeszté a papirt, mire a botrány még nagyobb lett, a rendező után kiabáltak stb. A rendező előjövén, igy szólt: «Az igazgatóság misztifikáczió áldozata; ép most tanácskozik a dolog fölött és ha sikerül a bünöst kideriteni, biztosithatom önöket, hogy a komoly fenyitékben fog részesülni. Az igazgató egyelőre bocsánatot kér.» A közönség egy része elfogadta e mentegetődzést és tapsolni kezdett; a többiek azonban egyre azt kiabálták: «A papirt, a papirt!» Mire a rendező igy szólt: «Az igazgatóság bocsánatkérése csak azokhoz volt intézve, a kik látták azt a szót . . . ezért sértés volna a többi közönségre, azt ismét előmutatni.» Ez ügyes válasz lecsöndesité a házat s az előadás tovább folyhatott.

— **Jerome király csizmái.** A «Germanisches Muzeum» öltözettára dr. Hartmann, wiesbadeni orvostól érdekes ajándékot kapott, még pedig Napoleon Jeromosnak, Vesztfália királyának csizmáit. 1813 október 28-án, midőn az egyesült hatalmak hadserege Jerome király székhelyét megszállotta, a király a Napoleon-magaslatra, most Vilmos-magaslatra lovagolt, hogy a közelgő ellenség mozdulatait megláthassa. Midőn onnan visszatért, kocsira szállt és örökre bucsut vett királyságától. Magas csizmái ott maradtak, és Ristelhüber, a katonai kórház felügyelője, azokat magához vette. Később Ristelhüber a csizmákat barátjának Heuberger Károly neuviedi tanácsosnak ajándékba adta. Az utóbbi végrendeletében meghagyta, hogy a csizmákat a «germanisches muzeum»-nak át kell adni. Dr. Hartmann, mint az elhunytnak unokája, nagybátyjának e kivánságát most teljesitette.

— **Vasuti szerencsetlenség.** Streator illinoisi város mellett egy tehervonat utólérte a személyvonatot s annak utolsó waggonjait összezuzta; hat ember meghalt, sokan pedig megsebesültek.

— **A khinai nagy kőfalról** egy jelenleg Khinában vasutépitéssel foglalkozó amerikai mérnök a következő leirást közli: A nagy kőfal, melyet a khinaiak tudvalevőleg a tatárok betörése ellen épitettek, 1728 amerikai mértföld hosszu, alapján 18, felül 15 láb széles. A talapzat egész hosszában masszív gránit, a többi rész erős kőmüves munka. Bizonyos távolságban 200—300 ölnyire egymástól 25—46 láb magas s egész 24 lábnyi átmérőjü tornyok vannak. A kőfal tetején mindkét oldalon kőből készitett mellvédek vannak. A kőfal teljesen nyil egyenes irányban halad völgyeken, sikságokon s hegyeken keresztül s az épitésnél épen nem voltak tekintettel a talaj viszonyokra. Némely helyeken 1000 lábnyi mélységekbe sülyed; a patakokon s folyókon át hidként megy s a nagyobb folyóknál mind a két partot erős tornyok védik.

— **Halál a malomkerekek közt.** Német-Szent-Mihály temesmegyei falu szárazmalmában a mult héten szomoru eset történt. Két kis leány, egy hét és egy tizenegy éves a szárazmalomba mentek játszani. A kisebbik leány, Kraemer Margit nevü, véletlenül közel talált menni a nagy fogaskerékhez, mely ép teljes erővel forgott. A kerék egyszerien elkapta a kis teremtést és pillanatok alatt összezuzta. Csak élettelen tagjait szedhették ki a kerekek közül.

— **Berezovski, a merénylő** számára, ki 1867-ben Párisban rálött II. Sándor czárra, a franczia képviselőházban kegyelmet kért Talandier charentoni képviselő. A bizottság, melynek Talandier javaslatát kiadták, abban a véleményben volt, hogy a merénylő nem lehet a köztársasági elnök kegyelmének tárgya.

— **Leégett szinház.** E hó 17-én délelőtt a darlingtoni Theatre Royal kigyuladt. Bár a tüzoltók hallatlan erőfeszitéssel dolgoztak, a szinházat már nem lehetett megmenteni, teljesen leégett; a közeli épületekben nem esett kár. A tüz, azt hiszik, abból a szinpadi tüzjátékból keletkezett, a melylyel előtte való este az előadás végződött.

— **Bányaszerencsétlenség.** Prágából jelentik, hogy a mantaui kőszénbánya telepen Staab mellett, midőn a munkások ki akartak menni az aknából, a létra eltört és tizenöt munkás lezuhant a mélységbe. Egy azonnal szörnyet halt, a többiek sulyosan megsebesültek.

— **Öngyilkossági kisérlet a bécsi tőzsdén.** Ma délelőtt 11 órakor a bécsi gabonatőzsdén nagy izgatottság uralkodott. Ijedten szaladt mindenki a tőzsdeépületnek rossaui kaszárnya felé eső részére, honnan három d tonáczió hallatszott. Mindenki azt hitte, hogy a lövések a kaszárnyából történtek, mialatt azonban meggyőződtek e feltevés alaptalanságáról, egy fiatal ember hirtelen összerogyott. Mellette revolver feküdt. A fiatal ember *Jellinek* Miksa, 28 éves, liszt ügynök, kit nemrég csalásért három havi börtönre itéltek, igen különös módon követett el öngyilkosságot. Ép egy ismerőssel beszélgetett, midőn izgatottan mondá ennek: «Ép most kaptam a végzést, hogy a büntetést meg kell kezdenem. Ezt el nem viselem. Ép engem kellett, hogy érjen ez a szerencsétlenség. Én semmi rosszat nem tettem.» E szavak után Jellinek kivette revolverét és három lövést irányzott melle ellen. Két golyó nem talált, a harmadik csak a téli kabátot lyukasztotta át. Jellineknek nem történt baja, de az ijedtségtől ájultan rogyott össze. Egy mellékterembe vitték, hol őrült módjára dühöngött, mig végre lecsendesitették.

— **Rablók közt.** Smyrnából irják, hogy az odavaló osztrák-magyar konzul kiszabaditotta a rablók által elfogott *Nogel* Gusztáv osztrák alattvalót; hosszas tárgyalások után 150 medzsidjet fizetett érette váltságul. A banditák 500 török lirát követeltek eleintén.

Rövid hirek. *A magyarországi tanitók* árvaházának alapja a mai napig készpénzben és ajánlatokban összesen 9966 frt 44 kr. folyt be. — *Megöltek* egy facséti embert, a nála levő pénzeért s testét elásva a mezőn elfödték szalmával, gazzal; de az ott legelésző marhák csakhamar nyomára vezettek a szörnyü tettnek. Alapos gyanu van egy rekettyési (rakitai) emberre. — *Korallszedés.* Hivatalos adatok szerint Olaszországban több mint 4000 ember foglalkozik korallszedéssel. A zsákmány öszszege átlag 66,000 kilogrammot tesz, melynek értéke 4.200,000 frankra rug. — *Vonat késés.* A Kecskemétről a fővárosba érkező vonat ma este 1 óra 30 perczet késett. — *Pjelostokból* táviriák: Cserna-Javor és Szokolka állomások közt egy teher vonat kisiklott; a gőzmozdony a magas vasuti töltésről lezuhant és kilencz kocsi összezuzódott, három ember sulyosan megsebesült. — *Nagyváradon* tegnap Goldstein Ignácz siketnéma kazánfütő örök hüséget esküdött Guttmann Sarolta kisasszonynak, ki ugyanazon testi hibában szenved mint vőlegénye. A siketnéma pár esküvőjén nagy közönség volt jelen. — *Gyilkosság.* Barabás Sándor bagaméri (biharmegyei lakos) megölte Fehér Mihály kerülőt. Tettének oka a bosszu. — *Magyarország több helyéről* jelentve volt, hogy a körte és almafák másodvirágzásnak indultak; most Bécsből is azt irják, hogy Göttersdorfban egész csomó ibolyát találtak. — *A himlőjárvány*, mely Selmeczbányán pusztit, még nem hagyott abba, az áldozatok száma egyre szaporodik.

= **Váltóhamisitó hivatalszolga.** Az igazságügyminiszteriumban nagy váltóhamisitást fedeztek fel ma délelőtt. A tudományegyetem portása állitott be a miniszterium néhány tisztviselőjéhez s nevükre szóló váltókat adott át nekik, melyeknek határideje a mai napon járt le. Az illető tisztviselők kijelentették, hogy ők azokat a váltókat nem irták alá s valami hamisitó használta föl a neveiket. A portást, ki e hivatása mellett pénzzel is szokott üzérkedni, nagyon kellemetlenül lepte meg ez a hir, mert a nagy összegü váltókat ő számitolta el 100—200-as kamat mellett. A váltókat, mint mondá, egy *Magyar* László nevü hivatalszolga vitte hozzá s ő ajánlott neki az elfogadók nevében ily szertelenül magas kamatot. A váltók nagyrésze igazságügyminiszteri számvevőségi tisztviselők neveire szól, egyen pedig e miniszterium egyik tanácsosa szerepel elfogadóként. *Magyar* László sokáig volt hivatalszolgája az igazságügyminiszteriumnak s a mult tavaszszal vonult nyugalomba. A hamisitó furfangosságára fölöttébb jellemző, hogy az egyik váltót egy halálosan beteg tisztviselő nevére állitotta ki, mert azzal a reménynyel áltatta magát, hogy a lejárat idejéig meghal az illető s azután nem lehet majd konstatálni az aláirás hamisitott voltát.

= **Váltóhamisitó könyvvezető.** *Neubauer* Ede a trencséni takarékpénztár könyvvezetője, többrendbeli váltóhamisitás elkövetése után, megszökött, minek folytán országszerte köröztetik. Az illető 38 éves, nős, középtermetü, vézna hosszukás, halvány arczu, barna szemü, fekete szemöldökü; beszél németül és keveset tótul.

= **Felakasztotta magát.** A kőbányai maglódi-ut végén levő fáskertben ma reggel egy fán egy embert találtak felakasztva, a kiben az ott alkalmazott munkások Lefkovics András faőrt ismerték fel. Midőn levágták, a hulla már meg volt merevedve. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

= **Utonállás.** Tegnapelőtt éjjel V. I. 26 éves nőtlen postatiszt egy mulatságból két óra tájban tért haza Mária-utcza 7. szám alatti lakására. A stáczió- és Mária-utcza sarkára érve, négy ismeretlen részeg fiatal ember hirtelen utját állotta, megtámadta s földre teperte. Hogy tovább mi történt vele, nem tudja, mert eszméletét veszté. Ilyen állapotban találta meg hajnaltájban az utcza kövezetén két fiatal ember. Az egyik ismerte az illetőt és igy lakására szállitották. Mikor reggel magához tért, száját nem birta kinyitni s álkapcsa baloldalán heves fájdalmat érzett. Azonnal bement a Rókus-kórházba, a hol konstatálták, hogy álkapcsa baloldali részén a csont ketté van törve. A sérülés következtében a beteg most már száját nem tudja kinyitni és csöveken át juttatják szájába a legszükségesebb táplálékot. Hogy kik voltak a megtámadók, miért támadták meg s hogy okozták rajta a sulyos sérülést, azt a beteg megmondani nem tudja.

= **Őrültek.** Három őrültet vittek be tegnap délután a Rókus-kórház megfigyelő osztályára. Az egyik Krausz Miksa 28 éves siófoki kereskedősegéd, aki a spekuláczióban őrült meg; a másik Rosenberg szül. Waldmann Fáni 36 éves özvegy napszámosnő melancholiában szenved s a harmadik Mayer Nándor, 22 éves nőtlen napszámos folytonosan nevet, de szavát nem lehet venni.

= **Al-szinházigazgató.** A fővárosi rendőrség egy szélhámos fiatalembert nyomoz, a ki azt állitja, hogy ő

vidéki szinházigazgató és egy dalcsarnok tulajdonosa. Több nőt és férfiut szerződtetett, s távirati dijak és bélyegek fejében pénzelőleget csikart ki azoktól.

= **Talált holttest.** Az osztrák-magyar államvasut szénraktára mögött tegnap este egy középkoru férfiu holttestét találták, ki ruházata után itélve a munkásosztályhoz tartozott. A Rókus-kórház halottas házába szállitották, hol a személyazonosság megállapitása végett lefényképezik.

= **Tőzsdei spekuláczióra** ajánl a jelen felette alacsony és jutányos árakon Lőry J. bankháza, hatvani-utcza 17. hitelrészvényeket, magyar járadékokat és vasuti részvényeket és pedig csak 250 frtnyi fedezet mellett kötésenkint.

= **Kaufmann és Simon** hamburgi czégnek lapunk mai számában lévő hirdetésére felhivjuk a közönség figyelmét. Főnyereményekkel oly dusan ellátott sorsoláshoz való sorsjegyekről van itt szó, hogy iránta nálunk is nagy érdeklődést lehet feltételezni. E vállalat teljes bizalmat érdemel, mennyiben a legjobb állami biztositással bir s a nevezett czég is, minden üzleteiben s számos nyeremény kifizetésében szigoru pontosságáról ismeretes.

Heine Henrik utolsó napjai.

Páris, nov. 17.

Ma bocsátott közre a Calman Levy-féle könyvkereskedés egy pazar kiállitásu könyvecskét, melyben Heine Henriknek, a nagy német költőnek végső napjaiból beszél el egyet mást *Selden* Kamilla asszony, ez az igéző és rejtélyes teremtés, ki gyöngéd gondosságával megédesitette a sokat szenvedett lantos utolsó perczeit. Szegény Heine nem is nevezte őt máskép, mint az ő «bonne, tout gracieuse, fine mouche»-jának. A fontosabb levelek és a «Mouche» elbeszélés fővonásai nem maradtak titokban Heine ismerői előtt, de az imént megjelent viszszaemlékezések szerzője néhány átélt részletét s olyan intim leveleket csatolt hozzájuk, melyekről maga mondja, hogy érettebb koruak elől nem kell rejtegetni tartalmukat. Minthogy a költő memoirjairól megint beszélni kezd a világ, érdekes megtudnunk, hogyan nyilatkozik felőlük a «Mouche.»

. . . «Rosszul foly a dolga. Egyedül akaratának energiája éltette őt s az az óhajtása, hogy befejezze emlékiratait, melyek tetteit igazolnák s kiegészitenék egyuttal műveit is. Az olvasó tudja, hogy komoly okok ellenezték e különös iratok közreadását s ezért a vád vagy védelem titokban marad. Nehéz megmondani, hogy ez sajnálni való-e. Minden könyvnek az a czélja, hogy oktasson s nem az, hogy sértegessen. Különben a mendemondák, a személyes támadások idő multán elvesztik érdekességüket. A közönség nagyobb része, mely nem érdeklődik a személyek iránt, kiknek legtöbbje már el is tünt az élet szinpadáról, csak a czivódások nyomoruságát látja s méltán kérdi, hogy minek a védelem, ha már nem él a vádló? A költő rokonainak és barátainak igazuk van, ha ez emlékiratok miatt panaszkodnak, mert azok is siettették a költő kiszenvedését. Hányszor láttam Heinét, a mint erős betükkel irogatta tele a szétszórt papirlapokat. Már a betük alakja is elárulta a gondolatok világosságát és merészségét. Az irón, mely lázas gyorsasággal futott végig a fehér lapokon, gyilkoló szerszámmá izmosodott a beteg száraz ujjai között. Egyszerre szörnyü nevetés nyomta el az irón perczegését, a bosszunak iszonyatos kaczagása. «Meg vannak! — kiáltá a költő — élve vagy halva, nem siklanak ki a kezeim közül! Jaj annak, a ki engem megtámadni mer, miután elolvasta e sorokat. Heine nem ugy hal meg, mint más ember, a tigriskörmök tulélik a tigrist.»

Heine legutolsó napjait igy irja le a «Mouche»: Február hava rosszul köszöntött be . . . Mikor beléptem a költőhöz, visszariadtam arcza halványságától. Kedvetlennek, komornak találtam a legszomorubb téli nap alkonyán. «Itt vagy hát valahára» — mondá halkan. Gyakran fogadott ezekkel a szavakkal, de az egyszer kevesebb gyengédség s mondhatnám, szigoruság volt hangjában. Szemrehányásának igazságtalansága szivembe nyilalott és sirva fakadtam . . . Egyszerre, mintha a szoba sötétsége daczára észrevette volna fájdalmamat, magához hitt s kért, hogy telepedjem le ágya mellé. A könyvek, melyek végig gördültek halvány arczomon, nagyon meghatották őt. — Tedd le a kalapodat, hogy jobban láthassalak. S hizelgő kézmozdulattal bontotta ki szalagom csokrát. Hirtelen eldobtam a kalapot s térdre borultam ágya előtt . . . . . A zokogás, melyet nem birtam eltitkolni, fojtogatott; ugy éreztem, mintha megsemmisitene érzelmeim hevessége. Nem szólottunk egymáshoz semmit, de fejemen nyugvó keze mintha megáldott volna. Ez volt utolsó találkozásunk . . . . Már a küszöbön voltam, csaknem a lépcsőn, midőn hallottam Heine kiáltását «Holnap, hallod, bizonyosan eljöjj . . .» De én nem teljesitém ez utolsó hivását . . .

A «Mouche» elbeszéli ezután, hogy abban a pillanatban, melyben a költő lángleikét kilehelte, borzalmas álma, viziója volt. Február 17-én reggel tiz órakor aggódva ment Heine szállására, de már csak halottat láthatott . . .

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **Gassi** Ferenczet, a nemzeti szinház jeles tenoristáját és vele a nemzeti szinházat nagy kitüntetés érte a felszólitás által, melyben a bécsi opera részéről részesült. Winkelmann ismert tenorista ugyanis fényes ajánlat következtében a tavaszkor Amerikába megy és ez alatt tenoristára van szüksége a bécsi operának. Ez okból felszólitották Gassi Ferenczet, hogy ha kötelezettségei engedik, vállaljon két havi vendégszereplést a bécsi operánál. Gassi nem felelhetett egész biztatólag az ajánlatra, mert a felszólitás április—májusra szól, mikor épen Perotti is szabadságon lesz, s igy a nemzeti szinház igazgatósága fog dönteni a kérdésben. Mint utólag értesülünk, a nemzeti szinház igazgatósága hajlandó, de csak egy hónapra elbocsátani a művészt.

— **A főherczeg balletje.** A bécsi közönség nagy kiváncsisággal várta a tegnapi est szinházi ujdonságát. Nyilt titok volt, hogy az idén az uralkodó család egyik fiatal tagja: *János* főherczeg szolgáltatta a királyné nevnapjára szánt darabot. Gondosan őrizték ugyan a titkot, melybe «Az asszaszinok» fenséges szerzőjének nevét burkolták, de csakhamar lehullott róla a lepel s ennek az lett a következése, hogy még azok is versenyeztek a szinházi jegyekért, a kik nem igen érdeklődnek a balletek műfaja iránt. A ballet, melynek jeleneseit nemrég vázoltuk, tudvalevőleg részint Palesztinában játszik abban az időben, melyben Barbarossza császár keresztes hadat vezet a hitetlenek ellen, részint pedig a runkelsteini várban. A főalak, mely körül az egész cselekvény forog, Andechs-Meran Ottó gróf, egy bátor lovas, ki a többi keresztes vitézekkel azon van, hogy megsemmisitse az asszaszinokat, ezeket a fanatikus hordákat, melyek nyilt harczban és rejtekek mögül oly sok keresztényvért ontottak. Hüséges hadapródjával, Kollerrel együtt fogságba ejtik őt az asszaszinok s Hasszán sah csak azért kiméli meg életét, mert reméli, hogy a szép Fatimeh révén megnyeri őt czéljaira. Fatimeh mindenképen magához akarja füzni a szép lovagot s Hasszan odáigéri neki Keletnek minden kincseit és gyönyörüségét, ha ausztriai Lipótot, az iszlam legveszedelmesebb ellenségét, a keresztes vitézek legbátrabbikát megöli. Kezében tőrrel s Fatimehtől folyvást tüzelve az alvó Lipót sátorához közeledik Ottó gróf, de a mint meglátja őt, elejti a gyilkot, Fahtiméht eltaszitja magától s a moszlim legyőzése után hazájába tér, hogy szeretett Agnesének a runkelsteini várur leányának örök frigyre nyujtsa kezét. Már ebből a rövid vázlatból is kitetszik, hogy az egyszer nem azok az obligát törpék, gnomok, ördögök, boszorkányok és fantasztikus szörnyek forognak a szinpadon, hanem, hogy a müvek értelme s benne eszme is van. A szerző előtt az az eszme lebeghetett, hogy bemutassa a harczot, melyet az érzéki szerelem viv az ideális szerelemmel, a szenvedély a sziv nemesebb gerjedelmeivel, azt a harczot, mely a jobbnak diadalával, a gonosznak bukásával végződik. Midőn az eszmét az asszaszinok s a keresztes hadjáratok regés történetének segedelmével koreografikus poémává alakitotta a szerző, szemlátomást arra törekedett, hogy szakitson a balletnek minden konvenczionális és müvészietlen kellékével s ezt az előadó formát abba a talajba ültette át, melyben igazán müvész l. S ez a törekvése teljesen sikerült a fejedelmi szövegirónak. Azután meg különös varázszsal hatnak az ellentétek a tündérvilág, a verőfényes Kelet és a bérczes Tirol közt, melyeket a költő gazdag fantáziája oly gyönyörüen tud kifesteni. Szivesen elnézzük azt az anachronizmust, hogy Ottó gróf 1193-ban tér vissza Palesztinából a runkensteini várba, mely csak a XIII. században épült. Költői szabadságoknak veszszük a szerzőnek egyéb tévedéseit is. Abból a szép sikerből, melyet a főherczeg balletje a bécsi operaház tegnapi előadásán aratott, rész illeti Forstert is, ki dallamos zenét irt a tarka jelenésekhez. A kiállitás, a diszletek s kivált a jelmezek pompásak voltak. A szereplők követtek el ugyan egy-két — ballépést, de ezt a bécsi kritikusok a próbák elégtelen voltának rójják föl. Különben csak Cerale kisasszonynak jutott nagyobb koreografikus föladat, mig a férfiak tisztán csak mimikai szerepeket kaptak. Az ensemble-tánczok nagy tetszést keltettek mind. Rendkivül jó hatást tettek az izzólámpák, melyek — bolygó tüzek gyanánt — a levegőben és a ballerinák hajékei közt csillogtak. A tetszés, mely a balletnek és a szereplőknek jutott, zajos kihivásokban nyilvánult. Az előadást végig nézte a trónörökös pár, az uralkodó-család több tagja, köztük János főherczeg is, a ballet szerzője. A szinház különben szorongásig tele volt s már a jövő előadásokra is lefoglaltak a jegyeke.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A főváros közgyülése.

— nov. 20.

A törvényhatósági bizottság ma rendkivüli közgyülést tartott *Ráth* Károly főpolgármester elnöklete alatt. A közgyülés tárgya az 1884. évi *költségvetés* megállapitása volt, a mi meg is történt minden jelentős momentum nélkül.

Viola tanácsos bemutatta a pénzügyi bizottság és tanács jelentéseit, melyeket kinyomatva már minden bizottsági tag megkapott.

A közgyülés általános vitát nem tartott, hanem azonnal áttért a részletes tárgyalásra. Minden czimet gyorsan elfogadott, csak a *vizvezetéki bevételeknél* történt néhány felszólalás. Nevezetesen *Scheich* Károly azt kérte, hogy a vizdijat a közönség az adóval együtt fizethesse az adóhivatalnál, a mely inditvány megfontolás végett a tanácshoz utasittatott. *Morlin* Imre a vizvezetéki viznek napjainkban is tapasztalható rosszaságát tette szóvá. Nem is viz az már, a mit viz gyanánt a Józsefvárosban isznak, hanem mindenféle anyagok vegyüléke. *Kun* tanácsnok erre a szokásos választ adta: t. i. a város nagy fejlődését, a mire alig számitott valaki s a mi a vizvezeték kibővitését kellő figyelembe rendkivüli voltánál fogva nem vétethetett. A vizvezetéki igazgató beváltotta igéreteit; de a szüretlen viznek felhasználása, néha még kikerülhetlen. *Nasztl* Mór a most ismétlődő körülményeket annak tulajdonitja, hogy a budai viznek a Margithidi átvezetésnéli felhasználását a kormány még most se hagyta jóvá, mert a pénzügyminiszteriumnál késik a terv és a szankczió. A közgyülés a tanácsnok válaszát tudomásul vette. A bevételi rovatoknál több felszólalás nem volt.

A *kiadási czimek* elsejénél (tiszti személyzet fizetése és lakbérátalány.) *Rózsavölgyi* Gyula jegyző adta elő a kisebb fizetésü föv. hivatalnokok kérvényét, hogy azok, a kik eddig 150 és 180 frt lakbért kaptak, ezentul 200-at kapjanak, a mely összeg a lakbér minimumát képezze. A kérelmet támogatja mind a jogi bizottság, mind a tanács. A közgyülés észrevétel nélkül elfogadta a javaslatot. Ezzel az évi költségvetés állandó terhe e czimen 6500—6800 frttal nőtt.

Ezután a *bérkocsi kiadásoknál* volt némi vita. *Forgó* István méltatlankodását fejezte ki — derültség közt — azon Steiger-féle vád fölött, hogy a bérkocsiköltségek jó részét a Budára kocsikázó bizottságok okozzák. Szóló ott szokott lenni a budai ünnepélyeken, s ott lesz ezután is mindig ő felsége a király és királyné iránti hódolatát kifejezni. (Helyeslés.) A vádat visszautasitja, mert a hódolati kifejezések a bizottsági tagok kötelmei közé tartoznak. A *főpolgármester* megjegyzé, hogy a bizottsági kocsiköltségek alig rugnak évenkint 3—400 frtra. A polgármester pedig *Gelléri Szabó* János oly értelmü felszólalására, hogy a bérkocsi-használatra szabály volna alkotandó — bőven fejtegeté az ily kocsikiadások természetét. Ezek legnagyobb részben megtérülnek, mert adószedők és mérnökök veszik igénybe. Szabály van, ujnak alkotása nem szükséges. A 20,000 frtos tétel változatlanul elfogadtatott.

A vizvezetéki kiadásoknál *Ország* Sándor felvilágositást kért a budai vizdij-szabályzatra nézve. Sokan a kültelkeken nem merik bevezetni a vizet lakásaikba, mert nem tudják, jóváhagyta-e a miniszter a vizdijakat vagy nem. *Gerlóczy* válaszolá, hogy e tárgyban érkezett egy miniszteri leirat s a dijak módositása iránt közelebb tárgyalások is lesznek.

A közmunkaprogramm előterjesztésénél *Lutter* Nándor a budai Ilona-utra terelte a figyelmet. Ott a drága gymnázium áll, hova a gyermekek százai járnak. A kő évek óta fel van halmozva, de az ut ki nem épült. Kérdi, mikor mozditják meg a köveket, hogy a járhatlan ut legalább az egyik oldalon járható legyen? *Scheich* és *Gerlóczy* azon felvilágositást adják, hogy az Ilona-utra a pénz félre van téve, a kiépitést egy kisajátitási ügy hátráltatja, a mit igen hosszadalmas eljárással lehet csak befejezésre juttatni. *Magyar* Gyula a vámház-rakparti kocsifeljáró jó karba helyezését kéri, mert a kocsiközlekedés ott botrányos. *Gerlóczy* ezt a területet a város és állam közt peresnek jelzi, de mindamellett is az állatvédegylet beadványa által is sürgetve, közelebb történik már valami rendezés ezen élénk forgalmu feljárón.

A *sétányokra* kiadandó összegek cziménél *Emich* Gusztáv a *gyermekparkok* alakitását sürgeté, a mit a sajtó is már annyiszor szóvá tett. *Gerlóczy* felvilágositásul adja, hogy a gyermekparkok tárgyában a tanács már folyamatba tette a munkálatokat. Minden elöljáróság felhivatott alkalmas helyek kijelölésére. A kimutatást már beadták s az ügy már a héten bizottsági tárgyalás alapjául szolgáland. *Rácz* a városmajorban menedékhely felállitását óhajtaná a viharok ellen. Ha a költségvetés keretében ez kivihető lesz, a tanács figyelmébe ajánltatik az eszme. *Forgó* a Rákospatak bevezetése eszméjét elevenité föl, megnyugtatták, hogy ez külön előterjesztés tárgyát képezendi.

A budai hegyvám eltörlése, s a kis hivatalnokok lakbérének emelése folytán mintegy 20,000 frt hiány állt elő a budgetben, de ennek fedezése iránt külön intézkedést a közgyülés nem látott szükségesnek tenni.

Elnök a közgyülés tagjainak köszönetét kifejezve zárta be a közgyülést.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A fővárosi VI. és VII. kerületi körben** (király-utcza 52. sz. a.) Szahlender Károly, az első erdélyi vasut központi felügyelője, e hó 22-én este 7 órakor a «Budapest fővárosban tervezett villanyos vasutnak ismertetéséről» felolvasást tart. A felolvasás után lakoma lesz.

— **Az országos középiskolai tanáregyesület** II. szakosztálya ma délután dr. *Say* Móricz elnöklete alatt ülést tartott. *Berecz* Antal igazgató, ki a közoktatásügyi kormány által a német geografusoknak majnai Frankfurtban tartott III. nagy gyülésére küldetett ki, e gyüléssel kapcsolatosan rendezett földrajzi kiállitásról szólva, ismertette annak beosztását. A kiállitás 11 csoportra volt osztva s igen érdekes térképet tartalmazott a legrégibb időktől a jelen korig, történeti fejlődés szerint összeállitva. A kiállitás egyik főelőnyét azonban az képezte, hogy a szemlélő közvetlen összehasonlitást tehetett az egyes térképek között. Ott tünt értekezőnek szemébe a Hölzel-féle bécsi müintézet által kiállitott két térképe Európának, melyeket igen czélszerüeknek talált. Miután régi óhaja a tanügyi köröknek, hogy a német szövegü térképek hazai iskoláinkból kiküszöböltessenek, de a legujabb kartografiai kivánalmaknak megfelelő magyar térképeink nincsenek is, előadó érintkezésbe lépett a térképek kiadójával s az hajlandónak nyilatkozott ugyanily térképek magyar szövegü kiadására, ha a földrajzi társaság és az orsz. tanáregyesület erkölcsi támogatásban részesitené. Kéri tehát a szakosztályt, mondja ki határozatilag, hogy a térképeket paedagogiai szempontból helyeseknek tartja s felhivja az egyesület választmányát, hogy ezek magyar nyelven leendő kiadatása iránt a közoktatási kormánynál a szükséges lépéseket tegye meg. Az inditvány egyhangulag elfogadtatott. Ezután a szakosztály munkakörének megbeszélése került szóba. Hoszszas vita után a szakosztály abban állapodott meg, hogy a választmányt fel fogja kérni, hogy ez a közoktatásügyi kormányhoz irjon fel a külföldi tanterveknek és módszereknek a közoktatási tanács könyvtára részére történő megszerzése czéljából s egyszersmind eszközölje ki, hogy az összegyüjtött anyag hozzáférhetővé tétessék.

— **A budapesti népoktatási kör** ma *Irányi* Dániel elnöklete alatt ülést tartott, melyen a kerületi felügyelők tettek jelentést a felnőttek oktatásáról. E szerint a VI. kerületben 250, az V-ben 68, a VIII-ban 159 s a III-ban 70 felnőtt, nők és férfiak, nyer oktatást a magyar nyelvben, irás, olvasás és számolásban. A választmány elhatározta, hogy a VI. kerületben a nők oktatására parallel osztályt állit fel, miután az oktatásban részesülők száma a 70-et meghaladja. Elhatározta továbbá, hogy az 1885-iki országos kiállitáson eddig elért eredményével szintén be fog számolni. *Reich* Armin 200 irkát ajándékozott a tanulók részére, a mit a választmány köszönettel vett. Egyéb tárgya nem volt az ülésnek.

— **Rektori látogatás.** *Szabó* József tud. egyetemi rektor ma d. u. meglátogatta az orvosi hallgatók segély- és önképző egyesület könyvtárát és ujonan berendezett olvasó helyiségét és megelégedésének adva kifejezést, azzal az igérettel távozott, hogy bármikor kész lesz az egyesület törekvéseit elősegiteni.

— **A vöröskereszt-egylet** kassai fiókja, Erzsébet királyné névnapja alkalmából e hó 19-én jótékonyczélu hangversenyt rendezett, melyen gr. Zichy Géza is közreműködött és müvészi játékával nem kis gyönyörüséget okozott a nagyszámu közönségnek. Összesen öt darabot adott elő és pedig Mendelssohntól «A dal szárnyain», továbbá «Serenade», «Divertiments», «Tanhäuser-ábránd» s «Magyar rhapsodia» czimü saját szerzeményét. Zichy világszerte ismert kitünő zongorajátéka mellett nehéz volt másoknak érdeket kelteni. Kees Mari és Lotti kisasszonyok, Rónay Gusztávné, Wittenberger Jánosné urhölgyek mégis keltettek. Gr. Zichyt az egylet a közönség nevében diszes babérkoszoruval tisztelte meg. Hangverseny után a gróf tiszteletére 80 teritékü lakoma volt a Salkház vendéglőben. Számos felköszöntő volt: az elsőben Darvas főispán éltette a királyt és királynét, mire az egylet fővédnökeit, Berzeviczy Egyed pedig Zichy Géza grófot, az irót, müvészt és költőt, ki félkézzel többet tesz mint mások két kézzel.

Magyar tud. akadémia.

— nov. 19.

A nyelv- és széptudományi osztály gyülésén hétfőn — melyről röviden már szóltunk — az orthologusok részéről Szarvas Gábor ismét fájdalmas kiáltásban tört ki a nyelvrontás miatt, a mi teljesen idegen nyelv jármába hajtotta a magyar nyelvet. Szövetkezést sürgetett, hogy pusztitsuk el a Rómát fenyegető Karthagot, mert az idegen invázió nyakunkra tört már s a magyar nyelv ki van fosztva eredeti szépségéből, satnyul egyre, a nyelvrontó Hannibál pedig nemcsak a kapu előtt áll már, hanem itt ben dolgozik a nyomda-gépekkel.

Szarvas e fölhivását megelőzte *Hunfalvy* Pál felolvasása, s mig a felolvasást tartotta, addig helyette az elnöki széket *Tárkányi* Béla foglalta el.

Hunfalvy Pál a számlálás különféle módjairól és az év hónapjairól értekezett. Sokféle számlálási módról van tudomásunk. Némely népek csak *háromig* birnak számnevekkel azontul ugy folytatják a számlálást, mint a miveltebb népek a tiz után. Ilyennek mondják az indiai Oczeán szigetségének népeit, a madagaskári, maláji, jávai nyelveket. De e primitiv népekről és nyelvükről nincs elég megbizható értesülésünk. A 3-ig számlálásnak alapja lehet az *én, te, ő* (az), holott a *4*-ig számlálásnak se fizikai se psychologiai alapját kigondolni nem lehet. Bizonyos azonban, hogy ezt az *ötével* való számlálás előzte meg. Az ötös számlál mód alapja a kéz öt ujja, valamint a tizes számlálásé a tiz ujj. Közép-Amerika több népe *husz*-ával számlál, hozzávéve a lábak ujját is. Az eszkimók öt után már igy számlálnak: a másik kéznek egyje, kettője stb.; a tiz után: az egyik lábnak egyje; majd pedig tizenötön tul: a másik lábnak egyje; huszon tul pedig azt mondják: az egész ember. A sarki népek is Ázsiában hol ötével, hol huszával számlálnak. A legtöbb és legmiveltebb nép tizével számlál. A hétig számláló népek a szamojédek és a finn-ugorok. E nyelvcsaládban a hétig tartó számnévnek ugyanazonossága eléggé bizonyitja, hogy eleinte csak hét-ig számláltak, mert az uj tizes számok nem azonosak.

Hogy mi lehet a hétig való számlálásnak az alapja? E kérdésre Hunfalvy magokban az illető nyelvekben találja meg a feleletet. Azokban, melyek az eredeti felfogást megtartották, a hét nemcsak számnév, hanem a német «Woche», a latin septimana-t is jelenti. Ezt csak a holdról vehették, melynek négy változása van. E négy hét 28 napot, egy hónapot tesz. Maga ez a *hónap* (holdnap) szó igen jellemző. Tizenhárom ilyen 28 napos hónap tett egy évet, melynek tehát 364 napja volt. De az emlékekből bizonyos, hogy minden évet egy nappal utóbb kezdtek számlálni s ezen *szökő* nappal lett teljes a 365 napos év. Tizenhárom hónapos év volt az osztyákoknál, voguloknál, finneknél, eszteknél, igy volt a magyaroknál is; söt a germánoknál szintén s kellett mindenütt lenni, mert mindenütt a *holdi év* (annus lunaris) előzte meg a napi évet (annus solaris). Az összes régiségekben, mint máig a magyar mesékben is, a 7-es szám szent szám, azaz mindenütt a 7-es szám uralkodik s ez is a hold változásáról van véve.

Szarvas Gábornak «*A nyelvhibák és teendőink*» czimü czikkét *Lehr* Albert olvasta föl. Rendkivül sötét jelentés ez a magyar nyelv elfajulásáról. Főleg a hirlapirodalmat vádolja, mely a mételyt terjeszti.

Kezd támadni egy uj magyar nyelv, mely szakaszt mindennel, elfordul életadó anyjától a néptől, nincs már erejében igazi meleg vér, és arczáról leri a kölcsönfesték. Nyelvünk ügye nagyon, de nagyon roszszul áll. Terjed a germanizmus, uralkodnak az erőszakolt és kifaczamitott szavak, magyaros mondatszerkezet már ritkaság. Idézett Tisza Kálmán miniszterelnök beszédeiből is, hogy micsoda mondat-szörnyekből áll az, Eötvös Károly tisza-eszlári védbeszédéből is megmutatta, hogy mennyire romlunk mindenfelé, Jókai szintén, ő is széltiben irja már az effélét: eladva lett, előadható lesz, meg lett tartva, el lett határozva. Szarvas Gábor ezután hozzá fogott az idézésekhez s rendkivüli nagy és rendkivüli tövises koszorut kötött össze *vad* virágokból, a mik közt csakugyan volt is elég vad, meg gyom, de nem is sem valamennyi burján és gyom, a mit az ur szőlőjében oly hévvel és szenvedélylyel irtogató ortholog kapa kikapdos. Az orthologok gyomnak és korcsnak néznek mindent, a mi nem régóta tenyészik, minden uj hajtástól féltik, hogy fölveri a szőlőt. Régi nyelvemlékekben nem fordul elő, régi szótárakban nem igy van; hát legyen üldözött. Bizony nagy a nyelvrontás, de hogy a nyelv sokkal inkább alá legyen vetve szabályoknak, mintsem a szükségek kielégitésének — az megint szomoru sorsa volna minden nyelvnek is irodalomnak. Veszedelmes, ha nyelvtudósok akarnak nyelvet csinálni. Csak költő csinálhat, mint a ki legjobban érzi a szükséget. Szarvas ezuttal főleg az idegen szórendet, a germánizmust támadta meg nagy hévvel és analogiákat csinálva, példákkal is gunyolta. Arra a szokásos formára, hogy «a rendőrök által bekisértetett», előhozta, hogy ezután majd már azt sem mondjuk: «nyulat lehet vele fogatni,» hanem, «általa fogatni» és «meg lehetne általa a tintát itatni» Megtámadta az ily szavak összetételét is: elmebeteg, kedélybeteg, gyomorbeteg, stb. Magyar felfogás szerint csak az ember beteg; egyik tagja nem beteg; az csak fáj, vagy baja van. Mikor mondjuk: beteg a feje, beteg a keze? Rossz szavak az ilyenek is: villámgyorsan, szélsebesen, toronymagas, tükörsima, ólomnehéz, hófehér, koromfekete, sziklakemény, mert főnévnek összetétele melléknévvel nem természetes. Ha azt mondanók: csikószilaj természet, fenyőkarcsu legény, temetőcsendes magány, nemde feltünő volna. (Az akademikusok közül sokan azt mondták rá: nem.) Ezek mind a németből vannak forditva. Egy pár ilyen összetételü szóról azonban Szarvas maga is elismerte, hogy már régen rontják a nép nyelvét is, mint: ürömkeserü, galambősz, kökemény, buzavirág stb. A német kaptafa nagy mesterei tömérdek okat tudnak dolgozni az *über* után, mint: tulkapás, tuláradt, tulhaladt álláspont, tulmerész, tulboldog, tultömött, tulerő, tulélni, stb. Ezzel a magyar nyelv eredeti -égét irtják, a «szerfölött» szót már ki is szoritották, valamint azokat a szólásokat, melyekkel a «tul» németes használata helyett magyarosan élhetünk.

A baj sürgős segélyt kiván, mert nemsokára remekiróinkat sem fogjuk megérteni magyarázatok nélkül. A nyelvtisztitásra jelentek meg már kezi könyvek, ott van az akademia pártfogásában megjelenő «Nyelvőr» is; de ezek az eszközök nem sokat használtak eddig hiányos voltuk miatt. A kézi könyvek rövidre szabottak, nagy bennök a száraz elméletiség és némelyek kétségtelen helyességeket is megrónak, üldözendőknek pedig kegyelmet adnak. Az is baj, hogy az orthologia nagy szigorral lépett föl. (Helyeslés.) Aztán a szépirodalom vezérférfiainak antagonizmusa is engedi tovább terjedni a veszedelmet. Szarvas vállalkozik, hogy a segédeszközök pótlásához maga is segitséget hoz. A szépirodalom és nyelvészet közti eltérés nem oly nagy, hogy jó akarattal el ne lehetne háritani. Azért szövetkezzünk! Nincs idő halogatásra, az «inter duos» folytatja a rombolást. A szövetkezés elháritja a jobb utra térés akadályát. Hogy mily eszközökkel kell hatni, arról egy később felolvasást igért Szarvas Gábor, kinek e felszólalását és felszólitását, ha közbe-közbe kétkedő bugás fogadta is, de végül megéljenezték, mert kétségtelen, hogy Szarvas sokat és helyesen tud a magyar nyelvből, s mindig érdekesen tud irni.

Volf György mutatta be azután a filologiai társaság könyvkiadó vallalatának (melyet az akademia is támogat) első darabját, «*Bevezetés az összehasonlitó philologiához*», irta Eggert, kidolgozta Bartal Antal.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A budavári gyilkosság.** A királyi tábla I. büntető tanácsa ma délelőtt folytatta a budavári gyilkosok pörének tegnap megkezdett tárgyalását. Az itélet kihirdetését mára várták, de a tanács két orai értekezletén sem birt elkészülni a mindenesetre terjedelmes indokolással. A tárgyaló terembe gyült hallgatóság, melynek soraiban ott voltak *Graner* és *Győrffy* ügyvédek is, két óra hoszszat várta az itéletet s egy óra tájban adta tudtára a tanács jegyzője, hogy a kihirdetés holnap délelőtt tiz órakor lesz. Mai ülésében tisztán csak az elitéltek fölebbezéseivel foglalkozott a tanács *Vajkay* Károly elnöklete alatt. Dr. *Németh* Péter előadó gondosan tanulmányozta a védőügyvédek terjedelmes beadványait, melyek közül a legkimeritőbbet s elfogadható érvekben leggazdagabbat, a Győrffy Gyuláét bő kivonatban közölte lapunk. A királyi tábla előadója fölolvasta az egész fölebbezést, mely arra kéri a kir. táblát, hogy mentse föl Bereczet a fölbujtás vádja alól s őt a btk. 69. szakaszának második pontja értelmében bünsegédnek minősitve, a 72. §. szerint időhöz kötött fegyházzal büntesse. A terjedelmes irat fölolvasása másfél oráig tartott s utána előterjeszté az előadó Spanga védőjének: dr. *Graner* Gyula ügyvédnek fölebbezését, mely kiváló elmeéllel fejtegeti a dolust, a megfontolást. Spangára nézve csak esetleges szándékot lát a véres büntett elkövetésében. Neki csak az volt a czélja, hogy raboljon s csak az áldozat láttára fogamzott benne a gyilkolás szándéka. Bővebben fejtegeti a szájbe tömés meg a körülhurkolás kérdését s kimutatni igyekszik, hogy Spangának nem volt része a hurokvetésben; kiemeli, hogy bármelyik művelet, a betömés vagy hurkolás okozta is az országbiró halálát, ha nincs bebizonyitva határozottan az egyik vagy másik révén bekövetkezett halál, akkor az egymásutánt sem megállapitani, sem elfogadni nem szabad. Végül kéri a királyi táblát, hogy Spangát a btk. 279. és 349. §§. szerint a rablás büntettében marasztalja el. — Dr. *Füzes-séry* Géza azt kivánja felebbezésében, hogy Pitély Mihályt, a szándékos emberölés miatt itéljék el. A fölebbezések előterjesztése után különböző kérdésekre felelgetett az előadó. *Az elnök*: Néhány kérdésem volna. Vannak-e az aktákban arra nézve adatok, hogy Berecz János meddig állott Mailáth György szolgálatában? *Az előadó*: Berecz előbb az országbiró bakóczai jószágán szolgált, azután Budapestre hozta őt az országbiró. Berecz sokszor panaszkodott arról, hogy gazdája kiszidta és roszul bánik vele. *Az elnök*: Mikor mondta fel Berecz a szolgálatot? *Az előadó*: Néhány hónappal a tett elkövetése előtt. *Az elnök*: Kapott valamit Pitély az elrablott jószágból? *Az előadó*: Igen; Spanga azt mondja, hogy ő egy ujjnyi vastagságu bankjegy-csomót adott át Pitélynek, ki azt mondja, hogy mindössze 6—8 forint volt. Spanga nem olvasta meg a pénzt. Az elnök ¾11 órakor zárta be az ülést s a büntető tanács viszszavonult az itélet megállapitása végett.

— **Bartalics kontra Thaisz.** A kir. táblán *Frenreisz* István biró ma referálta Bartalics Imre nyomdatulajdonos panaszát Thaisz Elek főkapitány, továbbá *Minorich* és *Laszer* rendőrfogalmazók ellen. — A budapesti kir. fenyitő törvényszék tudvalevőleg elutasitotta házi jog megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés czimén emelt panaszt, mint olyant, mely bünvádi feljelentésre nem alkalmas. Ez ellen felebbezett Bartalics a kir. táblához. *A kir. tábla* feloldotta a törvényszék határozatát s *az előnyomozatot rendelte el.*

— **Bécsben felfedezett szoczialista-nyomda.** Táviratunk közt emlitettük már, hogy a bécsi rendőrség egy külvárosi házban titkos szoczialista nyomdát fedezett fel és ez által igen elterjedt forradalmi üzelmeknek jött volna nyomára. Táviratunk kiegészitéseül álljanak itt a következő részletek: A rendőrséget már régen izgalomban tartották azok a szocziálista nyomtatványok, melyeket Bécs utczáin, de különösen a külvárosokban nagy mennyiségben terjesztettek. A legszorosabb kutatás, nyomozás sem vezetett azonban eredményre. Eleinte azt hitték, hogy azok az iratok a külföldről származnak, ez a feltevés azonban azért nem állhatott meg, mert a nyomtatványok mindig csak bizonyos alkalmakkor jelentek meg. Meggyőződvén arról a rendőrség, hogy a nyomtatványok Bécsben készülnek, a rendőrség még erélyesebb nyomozást inditott meg, melylyel végre tegnap elérte a kivánt eredményt. *Rouget* Jánosnál, a déli vasutnál dolgozó munkásnak a Favoriten-külvárosban Laxenburgerstrasse 67. szám alatt levő lakásán vasárnap reggel megjelent *Frankl* cs. tanácsos több detektiv kiséretében. A rendőrközegek házkutatást tartottak, de lényegtelen iratoknál egyebet nem találtak. A házmotozás végeztével a pincze kulcsát kérték. Rouget neje kijelentette, hogy a kulcs, az ugyanabban a házban lakó *Smeykal* munkás feleségénél van. Ekkor Smeykal és a szintén ott lakó *Mehnel* kovács lakásán is tartottak házkutatást. A pinczekulcs nem került ugyan elő, a rendőrség azonban kinyittatva az ajtókat, a pinczét felkutatta és ott talált egy kézi sajtót, a szükséges anyaggal. A sajtót a betükkel együtt lefoglalta a rendőrség, Rouget Jánost és nejét és Mehnel kovácsmestert letartóztatta. Miután azonban még az utolsó napokon is terjesztettek szocziálista nyomtatványokat, feltehető, hogy az elásott sajtón kivül még egy másiknak is kell valahol elrejtve lennie. A munkások közt mindez nagy meglepetést szült. Rougetről tudták ugyan, hogy a radikális párt hive, de eddig még nagyobb agitácziót nem fejtett ki, Mehnel ellenben teljesen távol tartotta magát a szoczialisztikus mozgalmaktól. A letartóztatottakat átadták a törvényszéknek.

— **Gratuláló szerkesztő.** A bécsi Merkur-féle váltóüzlet vezetője, *Cohn* Károly, a «Böse Zungen» czimü bécsi revolverlap szerkesztője, *Schlesinger* Nándor ellen becsületsértésért pert inditott, melyet ma tárgyalt a bécsi esküdtszék. A vádra okot szolgáltatott a «Böse Zungen» ellenséges magatartása, a Merkur-féle üzlettel és Cohn Károlylyal szemben, mert Schlesingernek a Merkur nem fizetett annyit egy hirdetésért, a mennyit jogtalanul kért. Miután felolvasták az inkriminált czikket, melyben qualifikálhatatlan támadások vannak megirva, vádlott azzal védekezett, hogy midőn Cohn Károlyhoz elment, hogy neki anyja, Cohn Sarolta szabadon bocsátásához gratuláljon, vádló kiutasitotta. Ez igen fájt neki és ezért szabad folyást engedett szarkazmusának. Különben is Cohn, az üzlet organumában őt revolver-zsurnalisztának nevezte. Dr. *Singer* vádló ügyvéde kérdi Schlesingertől, hogy mit keresett ő tulajdonképen Cohnnál? — *Vádlott*: Már mondtam. — Dr. *Singer*: Nem hallottam. — *Vádlott*: Elmentem, hogy gratuláljak Cohn urnak anyja szabadon bocsátásához. — Dr. *Singer*: Mi oka volt önnek a gratuláczióra? Mi köze hozzá? — *Vádlott*: Emberi érzés. — Dr. *Singer*: Mit gondol, mindenki elment Cohn urhoz gratulálni? és ön csakugyan csak azért ment? — *Vádlott*: Ha mondom. Dr. *Singer*: Az igen szép volt öntől. *Cohn* Károly mint tanu kijelenti, hogy Schlesinger miután már megtámadta azért, mert nem fizetett neki annyit, a mennyit kért, hozzájött, azt mondva: «Most végre ki fogja fizetni számlámat.» Erre természetesen kiutasitotta. Ezután még kihallgatták tanu gyanánt *Rausch* Károlyt a Merkur cz. lap szerkesztőjét és a tárgyalás azzal végződött, hogy Schlesinger ünnepélyesen bocsánatot kért Cohntól és kijelentette, hogy a törvényszék által meghatározandó költségeket is kifizeti. Dr. Singer elállt vádjától, a «szerkesztőt» pedig felmentették.

— **A kukta bosszuja.** A girondei törvényszék e napokban tárgyalta egy arcachoni kukta, Maurin pörét, ki mult szeptemberben principálisát Larnelle szakácsot meggyilkolta. Maurin szerelmes levelezést folytatott egy időses szobaleánynyal, a kit feleségül akart venni. A szakács előtt a fiu nagyon rejtegette e titkot, de Larnelle mégis rájött. «Na majd megtréfálom én a fiut,» mondta, «elhiresztelem róla, hogy bolond.» A kukta azonban nem vette tréfára a dolgot, hanem egy szép reggel belopózott a szakács hálószobájába és a boldogtalannak elvágta a gégéjét borotvával. A gyilkos ezután két napig bujkált a tengerparton és öngyilkosságot kisérlett meg. El akarta magát *elevenen temetni*. Nagy lyukat ásott a fövenybe és derékig már be is kotorta magát; mikor azonban arra került a sor, hogy a fejére zuditsa a homoktömeget, elhagyta a bátorsága. A kuktát tiz évi gályarabságra itélte a törvényszék.

A «Függetlenség» ügye.

A kir. tábla IV. büntető tanácsa ma tárgyalta *Verhovay* Lajos felebbezését, melyet tudvalevőleg a letartóztatást kimondó s a rendes vizsgálatot elrendelő törvényszéki határozat ellen adott be. Konstatálta a tárgyalás, hogy Verhovay Gyula nemcsak tudomással birt a befolyt pénzekről, hanem azok egy részét *tudtával és beleegyezésével forditották a nyomda költsége fedezésére*, más részét pedig részint ő maga költötte el, részint adót és adósságot törlesztettek a könyöradományokkal.

A kir. tábla IV. büntető tanácsa *Németh* János elnöklete alatt tárgyalta ezt az ügyet, melyet *Péterffy* Domokos biró a következőkben adott elő:

Folyó évi október 8-án Oláh Zoltán vámhivatali gyakornok feljelentést tett a kir. főügyészségnél, hogy a «Függetlenség» által a csángók javára gyüjtött s nyilvánosan nyugtázott, mintegy 2000 frtnyi összegből eddig a csángó-bizottság pénztárnokához csak 550 frt lett beszolgáltatva, a többi elsikkasztatott. Oláh feljelentésében megjegyezte, hogy *Verhovay* Gyula szerkesztőt e tekintetben nem terheli felelősség, hanem egyedül *Verhovay* Lajost, a kiadóhivatal vezetőjét. E feljelentés alapján a kir. főügyészség egyik közege megbizatott a vizsgálat teljesitésével s a rendőrség közbenjöttével, a szüleinél S.-A.-Ujhelyen időző *Verhovay* Lajos le lett tartóztatva. Nevezett Sátoralja-Ujhelyen történt kihallgatása alkalmával beismerte, hogy a csángók javára gyüjtött összegből csak 550 frt lett illetékessége helyére beszolgáltatva s azt állitotta, hogy az összeg többi része a *Wilckens* czégnél van s arról kész bármely pillanatban elszámolni. A fővárosba hozatván, itt a rendőrség előtt Sátoralja-Ujhelyen tett vallomását azzal egészitette ki, hogy a hiányzó összeg teljesen nincsen a Wilkens czégnél s beismerte, hogy az összeg egy részét a kiadóhivatal költségeinek fedezésére forditotta. E vallomás alapján a rendőrség Verhovay Lajost átadta a fenyitő törvényszéknek, mely a legszigorubb vizsgálatot rendelte el. Kihallgattattak a Függetlenség volt munkatársai *Scholder* Hugó, *Pokorny* Jenő és *Csajthay* Ferencz; ezek vallomása lényegesebb terhelő adatot nem tartalmaz. Kihallgattatott azután Wilckens Gyula nyomdatulajdonos is, ki azt adta elő, hogy ő 1881-ig a «Függetlenség»-et saját számlájára nyomatta, de ekkor Verhovay Gyula nagyobb összeggel lévén hátralékban, oly szerződésre lépett vele, hogy a postautalványnyal érkezett pénzeket a Wilckens-czég fogja átvenni és kezelni, a levélben érkező pénzeket pedig a szerkesztőség. Az adományokként beküldött összegekre nézve pedig ugy egyeztek meg, hogy a postautalványnyal érkező ily pénzeket szintén a Wilckens czég veszi fel, de ki volt kötve, hogy ezekről bonokat fog kiállitani, a melyek felmutatásakor azonnal köteles leend a pénzt kiszolgáltatni. Azt állitja továbbá vallomásában, hogy *Verhovay Gyula is beleegyezett abba, hogy a begyült adományok ideiglenesen nyomdai költségekre forditassanak.* A Függetlenség kiadóhivatalában megejtett házkutatás alkalmával Verhovay Lajos asztalfiókjában több jegyzetre akadtak, melyek csángó-pénzekről szólottak s melyeken a következő följegyzések vannak: Gyulának adóra 110 frt, egy másikon: Gyulának 138 frt, egy harmadikon: Gyulának 53 frt, egy negyediken: Déchy ügyvédnek 100 frt. Mindez összesen 401 frt. *Déchy* ügyvéd kihallgattatván, azt mondta, hogy neki Verhovay Gyula 300 frttal adósa volt, melyből 150 forintot lakásán fizetett meg, egy izben pedig a szerkesztőségből, a szolga által küldött neki Verhovay Gyula 100 forintot, mit a pénzt kézbesitő szolga, *Arlet* Károly is igazolt. A vizsgálóbiró átirt az adóhivatalhoz is, hogy ki teljesitette ott az adófizetést. Verhovay Gyula-e vagy pedig Lajos? Onnan azonban mindeddig nem érkezett válasz. A vizsgálat kideritette azután, hogy az Aranyszoborra, a győri árvizkárosultaknak, Táncsics stb. részére gyüjtött pénzek sem jutottak mind rendeltetésük helyére. Kitünt, hogy a Wilckens-czégnél 1624 frt 90 kr lett elhelyezve a csángó pénzekből, a fenmaradó 664 frt 8 kr pedig Verhovay Lajos által kezeltetett el. Ezek alapján a vizsgálóbiró Verhovay Lajos ellen a btk. 355. §-ba ütköző s a 356. §. szerint minősülő sikkasztás miatt a rendes vizsgálatot és a vizsgálati fogságot elrendelte, mert vádlott önvallomása elegendő bizonyitékot szolgáltat arra, hogy ellene a sikkasztás gyanuja fenforog. S miután a *vizsgálat előre nem látható mérveket fog ölteni* s miután következtetni lehet, hogy *vádlottnak büntársai is vannak*, nehogy tehát összebeszélés folytán a vizsgálat meghiusuljon; de meg, mivel vagyontalan, családja nincs s személye a megszökés ellen elegendő biztositékot nem nyujt, a vizsgálati fogság is el volt rendelendő. Ez ellen vádlott a törvényszékhez felebbezett, mely a vizsgálóbiró határozatát jóváhagyta. A vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen azután a kir. táblához élt felebbezéssel.

Az előadó előterjesztése után a biróság visszavonult tanácskozni és az elnök a következő végzést hirdette ki: «*A törvényszéknek* a vizsgálatot elrendelő végzése érintetlenül hagyatik, *a letartóztatást elrendelő végzése pedig helyben hagyatik*, a törvényszék végzésében felhozott indokoknál fogva. Ez indokokból kihagyatik az, hogy a vádlott «vagyontalan és nincs családja.» Ezek nem volnának elégségesek, de a többi indokok méltán felhozhatók annak bizonyitására, hogy a szabadlábra helyezés esetén a vizsgálat meghiusitásától lehet tartani.»

MULATSÁGOK.

— **Estély.** Pogány Károly országos képviselő vendégszerető házában tegnapelőtt hangversenynyel és tánczczal egybekötött estély volt. A háziasszony, br. Pongrácz Matild urnő szeretetreméltósága jóval éjfélutánig együtt tartotta a nagyszámu vendégeket. A hangverseny érdekes számait gróf Forgách Béla és Pintér Pál czimbalomjátéka képezé, kik két hangszeren a legváltozatosabb müsort nyujtottak, melyben Beethoven és Souppé egyaránt szerepeltek. Majd a saját szerzeményeiből mutatott be néhányat gróf Forgách Béla, kinek kiváló tehetsége a mélyérzésü dalokban nyilvánul, melyeket fölváltva zongorán és czimbalmon általános tetszés mellett művészileg játszott el, tapsokat aratva. Vacsora alatt dr. Télfy Iván egyetemi tanár, dr. Dell'Adami Rezső, br. Puteani Ödön, dr. Prém József s a háziur mondtak felköszöntőket. Jelen voltak: báró Pongrácz Claire s lánya, Thassy Etelka, Jakabfalvyné szül. Wimmesperg bárónő, özv. Remete Ivánné, Gartner Antalné, Dell'Adami Rezsőné, báró Pongrácz Irma urnők és mások, kik egy kedélyes est benyomásaival távoztak.

— **A «budapesti szerb-egylet»** felavatási ünnepélyére tegnap sikerült hangversenynyel egybekötött társasestélyt rendezett a Széchenyi kioszk termeiben. A férfi kar *Szremacz* igazgatása alatt szép dalokat adott elő. Popovics közmivelődési felolvasást tartott, mit nagyon megéljeneztek. Ott voltak a hölgyek soraiban Stankovicsné, Stojacskovics kisasszonyok, dr. Nedelkoné, Bakitsné, Joanovicsné, Manditsné és leánya stb.

GYÁSZROVAT.

Árkosi **Benkő** Dánielt ma délután fél 4 órakor temették el a helvét hitvallás szertartása szerint, vámház körut 4. szám alatti lakásáról A temetésen ott voltak: Trefort Ágost miniszter, Fraknói Vilmos a m. tud. akadémia főtitkára, dr. Szabó József egyetemi rektor, Kerkápoly Károly, Szilágyi Dezső, Pulszky Agost, dr. Hunyady Jenő, Schnierer Gyula, Than Károly, egyetemi tanárok, Gönczy Pál min. tanácsos, Arany László, Deák Farkas, Korizmics László, Galgóczy Károly, Darányi Ignácz orsz. képviselő, stbben. Az orsz. gazdasági egyesület választmánya testületileg vett részt a temetésen, a gazdatisztek és erdészek egyesületének választmánya képviseletében Krocsák G. Emil volt jelen. Megáldás után a koszorukkal megrakott koporsót a gyászkocsira tették s kisérve az elhunytnak rokonai és számos tisztelői által, a kerepesi uti temetőbe vitték.

Gróf **Zichy Adalbert** élete 68-ik évében Bécsben meghalt.

Orkányi Ede nagyszombati köz- és váltó-ügyvéd, a hg Windischgrätz Alfréd uradalmi ügyésze, elhunyt 50 éves korában. Özvegye, gyermekei és nagyszámu rokon ág fájlalja a derék ember elhunytát.

London, nov. 20. *Siemens William* meghalt.

(Siemens Karl Wilhelm, hirneves mérnök, Werner testvéröcsese, 1822. április 4-én született Hannoverában. Technikai tanulmányai bevégzése után bátyja 1844-ben Angliába küldte őt, tanulmányait, ezek közt a differencziális regulátort, értékesiteni. A fiatal mérnök jó sikerrel járt el küldetésében és oly állást vivott ki magának, hogy később végkép megtelepedett Londonban, naturalizált angol lett és német keresztnevét is Williamra változtatta. A német Siemens-Halske-czeg nagygyá lételével Londonban fiókgyárat, később pedig Woolwichban technikai mühelyt és kabelgyárat alapitott, melyek mind jelentékenyekké váltak. Siemens William az elektro-technika egyik legnagyobb kitünősége volt; szeptemberben a bécsi elektromos kiállitáson nagy tetszéssel fogadott előadást tartott német nyelven, melyet már csaknem egészangolosan ejtett ki. Halála váratlan, mert Bécsben még mint erős, egészséges embert látták őt.)

A hivatalos lap nov. 18-iki és 20-iki számaiból.

Nemesség adományozás. Ő felsége *Nikolics* Vazul zágrábi lakosnak és törvényes utódainak, a családja által szerzett érdemek elismeréseül, a magyar nemességet dijmentesen adományozta.

Adományozás. Ő felsége *Mayer* Béla a kalocsai székesegyház idősb mesterkanonokja, érsekmegyei főtanfelügyelő, zsinati vizsgáló és főszentszéki előadónak, a Szent-Ágostonról nevezett kalocsai czimzetes apátságot dijmentesen adományozta. *Répáczky* József kassai székesegyházi ifjabb mesterkanonok, zsinati vizsgáló és szentszéki ülnöknek a sóvári, *Szkurka* Ágoston homonnai plébános-esperes és kerületi tanfelügyelőnek pedig a kolbani máskép koblani czimzetes apátságot adományozta. Monte trettoi lovag *Malfatti* József udvari és miniszteri titkárnak a cs. és kir. közös külügyminiszteriumban, saját kérelmére történő ideiglenes nyugalomba helyeztetése alkalmából, jeles szolgalatai elismeréseül, az osztálytanácsosi czimet és jelleget dijmentesen adományozta.

Rendjeladományozás. Ő felsége *Bóné* Géza kamarás és Fejérmegye alispánjának, valamint *Havranek* József királyi tanácsos és Székesfejérvár város polgármesterének, a közügyek terén szerzett érdemeik elismeréseül, III-ad osztályu vaskorona-rendet dijmentesen adományozta.

Kitüntetés. Ő felsége *Kristóffy* József csanádmegyei aljegyzőnek, a miniszteriumban való alkalmazás mellett a miniszteri fogalmazói czimet és jelleget adományozta.

Kinevezés. A magyar királyi igaz-ágügyminiszter *Markovich* Lajos egri kir. törvényszéki joggyakornokot a gyöngyösi kir. járásbirósághoz aljegyzővé, és *Török* Gusztáv soproni kir. törvényszéki dijnokot a soproni kir. járásbirósághoz irnokká, a m. kir. pénzügyminiszter *Székely* Albert pótbiztost a nagy-szebeni kataszteri kerület hátszegi járásába becslő-biztossá nevezte ki, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, *Ratkovszky* Pál szatmári kir. kath. fögymnasiumi helyettes tanárt, ugyanezen tanintézethez, a három próbaév fentartása mellett rendes tanárrá, a rendszeresitett illetményekkel kinevezte, *Zajos* Kálmán deési polgári iskolai rendes tanitót jelen állásában véglegesen megerősitette. *Járossy* Bóra és *Stefezius* Gizella fehértemplomi tanitónőket jelen állásukban véglegesen megerősitette. A m. kir. pénzügyminiszter *Szlovák* Pál fogalmazó-gyakornokot II. oszt. pénzügyi fogalmazóvá, *Farkas* Gyula kir. kincst. jogügyigazgatósági fogalmazó-gyakornokot ugyanoda ideiglenes segédfogalmazóvá nevezte ki, a m. kir. igazságügyminiszter *Szabó* Elek nagy-kanizsai kir. törvényszéki joggyakornokot ugyanoda kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki. *Vojdits* György csornai és *Dobos* Ignácz felsőpulyai kir. járásbirósági irnokokat, valamint *Mészaros* László debreczeni és *Sugár* Gyula hajdu-szoboszlói kir. járásbirósági végrehajtókat kölcsönösen áthelyezte. A szatmári m. kir. pénzügyigazgatóság *Báthy* Ödön zilahi V-öd osztályu adótisztet a nagy-bányai kir. adóhivatalhoz IV. osztályu adótisztté nevezte ki. A zombori kir. törvényszék elnöke *Gertinger* Pált a vezetése alatti kir. törvényszékhez dijtalan joggyakornokká nevezte ki. A marosvásárhelyi kir. főügyész *Roth* Frigyes István cs. és kir. 82-ik sorezredbeli kiszolgált és igazolványnyal ellátott őrmestert, a beszterczei kir. törvényszéki fogházhoz fogházőrmesterré nevezte ki.

TÁVIRATOK.

Bécs, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «N. Fr. Presse» arról értesül, hogy a *közös miniszterek*, továbbá *Taaffe* miniszterelnök, *Welsersheimb* és *Pino* miniszterek Budapestre utaznak a jövő hét elején, hogy a magyar kormánynyal adminisztratív és közlekedés-politikai ügyekben értekezzenek.

Bécs, nov. 20. Mint a «Pol. Corr.» értesül, a belgák királya Kálnoky külügyminiszternek a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta.

Bécs, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Dr. *Miklosich* Ferencz udvari tanácsos és tanár, a hires szláv nyelvész, ma ünnepli 70. születése napját és egyszersmind 40 éves irói müködésének jubileumát. Az ősz tudóst ez alkalomból számos kitüntetés érte. A czár a Szaniszló-rend II. osztályu keresztjével, a szerb király pedig a Száva-rend nagykeresztjével diszitette fel Miklosichot, kit egyszersmind csaknem az összes szláv akadémiák és egyetemek üdvözlő iratokkal kerestek fel. irata.) Ma délután *Miklosich* lovag udvari tanácsosnál a bécsi egyetem összes tanárai tisztelegtek *Schenkl* udvari tanácsos vezetése alatt, üdvözlendő öt 70-ik születésnapja alkalmából. Schenkl a jubilánshoz intézett beszédében kiemelte Miklosich nagy érdemeit a szláv nyelvészet terén és az ősz tudósnak arany érmet nyujtott át, melyen u jubiláns domborművü arczképe és e fölirat «*Franciscus de Miklosich*» látható. Ezenkivül a jubilánsnak küldöttségek latinnyelvü adreszt adtak át, melyen mindazok nevei föl vannak jegyezve, a kik az arany érem készittetése körül fáradoztak; e nevek közt van az oldenburgi herczeg, Bach báró, Conrad miniszter, Stourdza miniszter, Stroszmayer djakovári püspök stb. A bonni filozofiai kar is küldött Miklosichnak üdvözlő iratot.

Bécs, nov. 20. A «Fremdenblatt» a leghitelesebb forrásból arról értesül, hogy a jövő hét folytán a közös miniszterek, továbbá *Taaffe* gr., *Dunajewszki*, *Pinó* és *Welsersheimb* osztrák miniszterek Budapestre érkeznek, hogy a magyar miniszterekkel, kik ezuttal az országgyülés tárgyalásai miatt nem jöhetnek Bécsbe, tovább folytassák azon tárgyalásokat, melyek már a delegácziók ülésezése alatt vették kezdetöket s melyek adminisztrativ természetüek és elvi elintézésre várnak.

Berlin, nov. 20. *Wolkenstein* gróf, az orosz udvarnál megbizott osztrák-magyar nagykövet, ideérkezett.

Berlin, nov. 20. A császárnál ma tartandó ebédre az orosz hadügyminiszter is meghivatott.

Berlin, nov. 20. A porosz országgyülés mai ülésén előterjesztett költségvetésben az állam bevételei és kiadásai 1884/85-re 1.112.781.982 márkára (tehát a folyó évinél 29.724,099 márkával többre) vannak előirányozva, a bevételek és a kiadások tehát kiegyenlitik egymást. Az összes bevétel: 1.112.781.982 márkára, az állandó kiadások: 1 066.205.546 márkára, az egy izben előforduló rendkivüli kiadások: 46.576,436 márkára vannak előirányozva.

Zára, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A *Narodni Listy* irja: «Számos külföldön lakó ragusai távirati uton kérdést intézett hozzánk: vajjon igaz-e, hogy *Gyaja* ragusai tanárt Szerbiában kivégezték? Mi azt feleltük, hogy a mennyire tudjuk, ez még nem történt. Ama hir igen rosz hatást tesz és az emlitett ragusai polgárok lapunk utján kérik Milán királyt, hogy kimélje a kitünő férfiu életét.

Róma, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) Tegnap a Capitoliumon a községtanács gyülésén ama kérdés felett való tanácskozásnál, hogy a vallástanitást a népiskolákban papok végezzék-e, Lavagg félklerikális őrgróf beszéde alatt az összegyült néptömeg nagy zavargást idézett elő, melynek a rendőrség több személy elfogatása által vetett véget. A községtanács megszavazta a hitoktatást, melyet alkalmas egyénnek, legyen az akár lelkész, akár világi, kell teljesiteni.

Róma, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) A «*Journal de Rome*» kijelenti, hogy lehetetlenség a vatikánra nézve *Olaszországgal* megegyezni, mely a *turini érseket* sem volt képes az inzultusok ellenében megvédelmezni, mennyivel kevésbbé fogja ezt a pávával szemben megtehetni.

Páris, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Challemel-Lacour* visszalépése nem kelt feltünést, mert mindenki el volt erre készülve. A lapok majdnem mindannyian helyeslik, hogy a külügyminiszteri tárczát Jules *Ferry* vette át, a ki a bizottságnak az összes Tonkingra vonatkozó okmányokat átszolgáltatta. Hirlik, hogy *Bourré* már régebben küldött tudósitást Khináról, sőt a khinaiak hadiállásairól felvett térképet is beküldte volna. A minisztertanácsban *Ferry* kijelentette, hogy ő egyetért a bizottság többségével. (N. F. Pr.)

Páris, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A tonkingi bizottság tegnap hallgatta ki a tengerészeti minisztert. Noha a tagok titoktartást fogadtak, mégis köztudomásra jutott, hogy *Peyron* tengernagy tüzetesen ismertette a katonai helyzetet s bejelenté, hogy *Courbet* tengernagy ma vagy holnap vonul Sontay s aztán Bac-Ninh ellen. Az operácziókról csak tiz nap multán jöhet hir, mert a távíró-vezetékek megromlottak. A jövő ülés a diplomácziai helyzettel foglalkozik.

London, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) A «Daily Telegraph» hiteles forrásból jelenti, hogy *a khinai kormány Francziaország hadüzetének fogja tekinteni Bac-Ninh megtámadását.*

Páris, nov. 20. A *szenátus* a vasuti szerződéseket mind elfogadta. A *kamara* a kereskedelmi minisztérium költségvetését megszavazta. A kormány a tonkingi hadjáratra vonatkozó politikai okmányokat mind közölte a tonkingi hitel tárgyalására kiküldött bizottsággal.

Páris, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) A «*Figaro*» tudósitója konstatálja, hogy a német trónörököst nagy lelkesedéssel fogadták Genuában. A tudósitó fájdalommal tapasztalta, hogy a génuai nép rokonszenvet érez Németország iránt. Az «*Intransigeant*» örvend azon, hogy a királyi palota előtt füttyöket is hallottak. A lapok nagy része a német lapok legujabb támadásairól ir s Európától kér tanuságot arra, hogy Németország minden ok nélkül provokálja Francziaországot.

Páris, nov. 20. *Courbet* tengernagy távirati jelentése szerint a legutóbb küldött csapaterősitések november 9-én érkeztek Tonkingba. Minthogy a tengernagy ujabb erősbitéseket nem kért, a netaláni eshetőségre készenlétben tartott csapatok csak azon esetben fognak elküldetni, ha Courbet tengernagy ezt kérné. Határozott hir szerint ez esetben *Millot* osztály-tábornok küldetnék a csapatok vezényletére Tonkingba és melléje *Negrier* dandártábornok rendeltetnék.

Madrid, nov. 20. A német trónörökös holnap délben érkezik *Valenciába*, hol csütörtök estig marad. A trónörökös Madridba pénteken fog megérkezni. A pályaudvarban az egész udvar és a miniszterek fogadják a trónörököst. A katonai ünnepélyekre 22 zászlóalj összpontosittatik Madridba. A trónörökös itt ugyanoly tisztelgésekkel fog fogadtatni, mint annak idején a portugál király fogadtatott. A pályaudvartól a királyi palotáig a katonaság kettős sorfalat fog képezni.

Pétervár, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) Beavatott körök valószinünek tartják, hogy gróf *Voronczov-Daskov* miniszter nemsokára visszalép. A grófot állitólag moszkvai főkormányzónak jelölték ki az öreg *Dolgorukov* helyére. *Voronczov-Daskov* gróf utódjául az udvari miniszteri széken *Csermetyev* grófot emlgeetik, a ki *Strogonov* grófnőt birván nőül, a császári házzal közel rokonságban van.

Pétervár, nov. 20. (Az «Egyetértés távirata.) *Miljutin* volt hadügyminiszter ma ünnepel e meg ötven éves szolgálatának jubileumát. Számos üdvözlő sürgönyt és levelet kapott az ország különböző részeiből.

Pétervár, nov. 20. *Miljutin* volt hadügyminiszter ötvenévi szolgálati jubileuma alkalmából a czár sajátkezüleg levelet intézett hozzá, melyben kiemeli, hogy a munka, melyet az ünnepelt tábornok évek hosszu során át Oroszország katonai szervezésének tökélyesbi ése végett kifejtett, lehetővé teszi, hogy a kormány immár a haza gazdag erőinek békés fejlődésére fordithatja egész tevékenységét.

Pétervár, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Tegnapelőtt és tegnap tüntek föl először Oroszországban *lengyel nyelvü szocziálista proklamácziók. A varsói, lodzi, sedleci és petrokovi* rendőrség számos ilyen nyomtatványt foglalt le.

Pétervár, nov. 19. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata. A határig póstával.) *Kényszermunka és kinpad* és *Halottak az élőkhöz* czim alatt két terrorista proklamáczió jelent meg, melyek azt hirdetik, hogy ki kell szabaditani vagy megszöktetni az összes fogva levő terroristákat; erélyes szervezkedést ajánl a nihilistáknak, hogy a forradalomban aztán gyakorlott erőkkel menjenek. A charkovi póstarablásnak csak az volt a czélja, hogy a szükséget szenvedő nihilisták és a hadi pénztár tőkéhez jussanak.

Belgrád, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A fölkelés alatt 15 halottat és 100 sebesültet vesztett a királyi hadsereg. («N. Fr. Pr.»)

Belgrád, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Hir szerint *Garasanint* nevezik ki bécsi követté. («N. Fr. Pr.»)

Belgrád, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) A Pol. Corr. félhivatalos levelezője több bizonyitékot sorol föl arra nézve, hogy a fölkelést *igen hosszu kéz* intézte és főleg katonai szervezete apró részletekig ki volt dolgozva. Erre mutat az, hogy a jól beosztott felkelő csapatoknak *meg voltak a saját zászlóik*, sőt a jeleket kürtösök adták, egész katonai módon. Tévedés azt hinni, hogy a fölkelést az okozta, hogy a király vonakodott alkotmányos következményeket vonni a radikálisok skupstinabeli többségéből.

Belgrád, nov. 20. Didics és Gjusics, a legutóbbi felkelés szitói és vezetői, halálra itéltetvén, tegnap Zajcsárban agyonlövettek.

Belgrád, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A *W. Allg. Ztg.* szerint, *Milán* király belátta annak a szükségességét, hogy a *szerb püspöki karral kibéküljön.* Mint köztudomásu, a negotini és sabáczi püspököket, a mért ellene mondottak az uj egyházi törvénynek, elmozditották. Most a király megbizta a minisztériumot, hogy e püspököket ismét helyezze vissza megyéikbe.

Szófia, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. Báró *Kaulbars* ezredes a czár megbizásából kijelentette, hogy az orosz kabinetnek *legkevésbbé sincs szándékában* beleavatkozni Bulgária belső viszonyaiba. — Ugyanezt mondotta *Balabonovnak maga a czár* is, midőn a bolgár miniszter utóbb Oroszországban járt. Ama hirek ellenében, melyek szerint *Zankov* a katonai kérdés miatt le akarna mondani, felhozzák, hogy *Sándor* fejedelem *Leszszovojt* és *Polsikovot* csak azután hivta vissza, miután abba a kabinet egyhangulag beleegyezett.

Kairó, nov. 20. A «Le Bosphore» czimü hirlap föntartással azon hirt közli, hogy *Bazoloula* vezénylete alatt álló abyssziniai csapatok egyiptomi területen egy 70 főből álló basibozuk csapatot megtámadtak és megvertek.

Syra, nov. 20. (Az «Egyetértés» távirata.) Szuezből távirják az itteni lapoknak, hogy *Suakimban több európait a fanatizált tömeg lemészárlott.*

Newyork, nov. 20. A «Newyork Herald tegnapi kelettel Hong-Kongból a következőket jelenti: A *khinaiak vasárnap Bacninhet kiüritették* és a csapatok további mozdulatait előreláthatólag megszüntetik. A hadmüveleteknek a francziák által ujból való megkezdését még nem tartják lehetségesnek, mivel a földterület még nagyon átázott állapotban van. — *Hai-Fongból* érkezett hir szerint *Haidzong* városa november hó 12-nek éjjelén a huéi mandarin intézkedése következtében *felgyujtatott.*

A porosz trónbeszéd.

Berlin, nov. 20. Az országgyülés ma a következő trónbeszéddel nyilt meg:

Főméltóságu nemes és tisztelt urak, tagjai az országgyülés mindkét házának!

Császár és király ő felsége engem méltóztatott megbizni a monarchia országgyülésének megnyitásával.

Az állam pénzügyi helyzete kedvezőbbé alakult, az utóbbi lefolyt év az államvasuti kezelés örvendetes eredményei következtében jelentékeny mennyiségü felesleget adott rendelkezés alá. A folyó év, daczára a csak részben kielégitő aratásnak, nem idézett elő visszaesést a viszonyok lassankénti javulásában, és az állam saját bevételi forrásainak legtöbbjénél a bevételek emelkedését engedi remélni a jövő évre.

Az 1884/5-iki költségvetési előirányzat, mely közelebbről önök elé terjesztetik e viszonyok között és minthogy a már megállapitott birodalmi költségvetési előirányzat szerint jelentékenyen csekélyebb járuléki összeget kell fizetnünk, másfelől pedig a vámok és a dohányadóból magasabb összegü részesülésre számithatunk — ez előirányzat ujabb és szaporitott kiadási szükséglet szigoru megvizsgálása és korlátozása következtében ugy állapittatott meg, hogy a bevételek és kiadások közt az államhitel igénybevétele nélkül az egyensuly fentartható lesz. Ebben ugyan épen csak arra nézve, hogy magukban szükségeseknek ismert követelményekről való lemondás mellett a következő évek előirányzatai épen igy fognának alakulni — elegendő fogantyut nem lehet találni, ellenben annyi bizonyos, hogy továbbra is nem kevésbé fenn fog maradni az állam segélyforrásai és feladatai közt fennálló az aránytalan viszony, mely évek óta előtérben áll, melyet az államkormány indokolt, és a mely névszerint a községi és iskolai terhek, valamint a hivatalnokok fizetésének elégtelen voltából származik, napról-napra érezhetőbben jelentkezik.

Az ez irányban önöknek már bejelentett törvényjavaslatok időközben előkészittettek és már annyira haladtak, hogy az idevonatkozó előterjesztések legközelebb megtehetők lesznek. A mennyiben sikerülni fog ezek utján az ország ama szükségleteit, melyek a tisztán Poroszországnak rendelkezésére álló segédeszközöket meghaladják, formailag is elismertetni és önökkel egyetértőleg törvényesen megállapitani; ugy hiszszük a birodalmi gyülés közremüködése sem fog arra nézve most már hiába felhivatni, hogy a közvetett adók terén ama szükségessé vált jövedelmi források megnyittassanak, melyek iránt különben a szövetséges államok beleegyezésüket már ismételve és egyhangulag kinyilvánitották. Erre az állami kormányzat biztosan számit, mert e számitás nélkül ama nagyszabásu czélokat nem tüzhette volna ki feladatul, sőt mély sajnálatára azokat tökéletesen el kellene ejtenie.

Ő felségének kiváló örömére, az utolsó ülésszakban önök által elfogadott, a két legalsóbb adó-osztályba sorozott népnek az adó terhe és ennek behajtása által feltételezett végrehajtások alól való felszabaditása, az állami kormányzat és az országgyülés megegyező felfogása szerint nem tekinthető a személyes adók reformjának befejezéseül, hanem ez csak is az első legsürgősebb lépés a kitüzött czél felé.

Ő felsége a király változatlan kivánsága előtt meghajolva, ki a csekély jövedelemmel biró néposztályok terhein minélelőbb és még messzebbrehatólag könnyiteni szándékozik, és egyuttal az országgyülés tárgyalásain egyetérlőleg hangoztatott egyéb adópolitikai nézeteket is figyelembe véve, a kormány még egy másik törvényjavaslatot is dolgozott ki, mely a közvetlen személyes adóknak módositását és a tőkejáradékadó meghonositását czelozza és mely önöknek legközelebb elö fog terjesztetni.

Az által, hogy a nagyobb magán-vasutak nagyrésze az államkezébe ment át és egyidejüleg az államvasuthálózat uj, fontos vágány-összeköttetések létesitése által kiterjesztetett, az államvasut-rendszer a monarchia legnagyobb részében növekvő sikerrel vitetett keresztül, Hogy e nagyfontosságu reform előbbre vitessék és előnyeiben azok a vidékek is részesittessenek, hol államvasutak eddig részben még egyáltalán nincsenek, az állam-kormány javaslatot fog önök elé terjeszteni az iránt, hogy még egész sora a fontos magánvasutaknak szereztessék meg az állam részére. Az egyes társulatokkal kötött szerződések egyszersmind módot nyujtanak arra, hogy az államvasuthálózat a közjolét emelésére az ország legkülönbözőbb részeiben kiterjesztessék és tökéletesbittessék. E módok alkalmazására nézve törvényjavaslat fog önök elé terjesztetni.

Az államköltségvetési előirányzat bizonyságul szolgáland arra nézve is, hogy az államkormány az ország természetes és mesterséges vizi utjainak fejlesztésére kellő, lankadatlan gondot fordit.

Miután önök hozzájárulása következtében az igazgatás szervezete az ország szükségleteinek megfelelő egyszerübb és áttekinthetőbb berendezéssel láttatott el, elérkezett annak az ideje, hogy a reformmü további kiterjesztéséhez közelebb lépjünk.

E végből önöknek közelebbről Hannovera részére kerület és tartományi szabályzatra vonatkozó javaslatok fognak előterjesztetni, miután ezen országrésznek ettől függő beiktatása az összbirodalom hatósági szervezetébe belpolitikánk egyik legsürgősebb feladataként tekintendő.

Tanácskozásaik folyamán elő fog önöknek terjesztetni az egész birodalomra kiterjedő vadászati rendre vonatkozó javaslat, mely hivatva lesz a fennálló vadászati rendőri törvények hiányán segiteni.

Uraim! Midőn Önöket az uj ülésszak küszöbén ő felsége nevében üdvözlöm, felhivom, hogy munkálataikat a biztositott békés viszonyok védelme alatt ujból megkezdjék és az állami kormánynyal való békés együttmüködésben üdvös czél felé vezessék.

Ő felsége a császár és király megbizásából a birodalom országgyülését megnyitottnak nyilvánitom.

A nyitrai ünnepélyek.

A felvidéki közmüvelődési egylet megalakulása.

Nyitra, nov. 20. A felvidéki magyar küzmüvelődési egyesület alakuló közgyülése délelőtt tiz órakor tartatott meg a megyeház nagy termében. A tágas terem már ½10-kor a zsufolásig megtelt s a megyeház elé folyton robogtak a fogatok. A hajduk diszegyenruhában a lépcsőháznál sorfalat képeztek.

Jelen voltak: *Berchtold* László főispán, *Odeschalchy* Gyula és Arthur herczegek, P. *Szathmáry* Károly, *Szalavszky* Gyula alispán, *Keller* János prépost, *Libertin* Géza és *Szöllő* Géza tanfelügyelők, *Lehoczky* Lajos turóczi alispán, gr. *Pongrácz* Adolf prépost stb. A gyülésen a már emlitett 10 felvidéki megye képviseltette magát. A tárgyalás megnyitása előtt, midőn *Odeschalchy* Gyula ideiglenes elnök elfoglalta az elnöki széket, a karzatról a nyitrai dalárda a *Szózatot* énekelte, melyet a közönség állva hallgatott végig s a *végén lelkesen* megéljenzett. Ezután az *ideiglenes elnök* üdvözli az egybegyülteket és kiemeli az *ügy fontosságát*, melyet legjobban igazol az, hogy a tagok ez alkalomra a legtávolabb vidékekről is ideseregleltek. Bocsánatot kér, hogy eddig oly keveset vehetett részt személyesen az előkészitő üléseken.

Erre **Libertiny**, ideiglenes jegyző felolvassa az elnöki jelentést az alapitó bizottság eddigi müködéséről, melyből kiemeljük a következőket.

A terjedelmes, hazafias hangu jelentés becses adatokban nyujtja képét az egyesület feladatainak, müködési terének és az elébe gördülő akadályoknak. Nincs hathatósabb eszköz a magyarság terjesztésére, mint az iskolák és ki dedóvódák emelése, a közmüvelődés fokozása.

Ez a czélja a felvidéki közmüvelődési egyesületnek. Semmi sincsen annyira távol tőle, mint a tót nyelv elnyomása vagy kipusztitása. Csak meg akarjuk tanitani a magyar nyelvre idegen ajku honfitársainkat, nyelvök megtámadása nélkül. Az ellenkező, rosszakaratu rágalmak megczáfolására az alapszabályok tótul terjesztetnek a nép között. Az egyesület müködése *Árva, Bars, Hont, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Turócz* és *Zólyom* megyékre, *Pozsony* és *Selmecz* városokra terjed ki.

Az egyesületi tagok száma 2056. Ezekből van: Árvamegyében 31, Barsmegyében 94, Hontmegyében 66, Liptómegyében 38, Nógrádmegyében 107, Nyitramegyében 879, Pozsonymegyében 140, Trencsénmegyében 86, Turóczmegyében 103, Zólyommegyében 104, Pozsony városban 14 és Selmeczbányán 233, közöttük alapitó 28,

Az egyesület müködési terén a lakosok száma 1·7 millió, ezek között magyar anyanyelvü 331,649 s az idegen ajkuak 4 százaléka beszél magyar anyanyelvén kivül, tehát magyarul nem beszél 1.398,437.

3197 községben van összesen 2227 népiskola 2955 tanitóval; ezek közül nem beszél magyarul 465. A tanitónyelv magyar, csupán 587 iskolában más nyelvü. Kisdedóvó van 49.

Az egyesület pénztárába 1017 frt folyt be. A magyar nagylelküség utóbbi időkben rendkivül sokfelé vétetett igénybe, de az kimerithetlennek bizonyult már számtalanszor; tehát jogos azon reményünk, hogy a magyar közönség egyletünket felkarolja, virágzásra emeli és ősi hazafiságtól támogatva képessé és elég erőssé teszi czéljai elérésére. Fentebbi adataink mutatják, mily égetően szükséges az, hogy vállvetve és erélylyel, de egyszersmind tapintatosan munkálkodjunk azon, hogy nemsokára elmondhassuk, miszerint a felvidéki közmüvelődési egyesület megmagyarositotta a felvidéket Magyarország és tót atyánkfiai javára.

A jelentés e szép szavakkal végződött: A jelené legyen a küzdelem. Istentől hozzá az erő, mienk a munka s tőle reá a siker áldása, a nemzeté a diadal s dicsősége isten után szeretett hazánké.

A jelentés felolvasása után, mely többször megszakittatott éljenzésekkel, **Tóth** Gáspár Selmeczről kiemeli herczeg Odescalhy elnök fáradhatatlan buzgalmát, melynek köszönhető, hogy az egylet már müködésének megkezdése előtt 2000 tagon fölül rendelkezik. Inditványozta, hogy fáradhatatlan müködéseért köszönet szavaztassék.

Szalavszky alispán inditványára pedig Libertiny tanfelügyelőnek is jegyzői teendőiért köszönet mondatik.

Felolvastatnak **Haynald** bibornok-érsek és **Schuszter** kassai püspök levelei, melyekben meg nem jelenhetésöket kimentik. Előbbi a nemzeti ügye áldását küldi. (Éljenzés.)

Az ideiglenes elnök saját és tisztársai nevében mandátumát leteszi, ajánlja korelnöknek *P. Szathmáry* Károlyt és korjegyzőnek *Tóth* Gáspárt.

P. Szathmáry Károly elfoglalván elnöki székét, üdvözli a közgyülést és felhivja az alakulásra. Szerencsét kiván Nyitrának, hogy központja lett a nemzeti nyelv terjesztésének és a közmüvelődés előhaladásának és hogy visszafoglalja békés müködéssel azt, a mit az ősök karddal megvédelmeztek.

Ezután egyhangulag megválasztattak: elnökké: Odescalchy Gyula herczeg, alelnökké Szalavszky Gyula nyitramegyei és Lehóczky Gyula turóczmegyei alispánok, titkárrá Tóth Lajos, jegyzőkké Haydu Gyula, Csemniczky és Bihary Géza, pénztárossá Merkader Ede, az igazgató választmány tagjaivá: Bertchtold László gr. nyitramegyei, Radvánszky Béla b. zólyommegyei, Kubicza Pál trencsénmegyei főispánok, Odescalchy Arthur herczeg orsz. képviselő, Kiszely Vendel törvényszéki elnök, Pongrácz Lajos hontmegyei, Madács Károly nógrádmegyei alispánok, Csenkei Géza, Zachar Gyula, Csősz Imre, Nagy József, Keller János prépost, Baló Ferencz, Libertiny Gusztáv, Róth József, Csippék Sándor, Arányi Antal, Tóth Gáspár, Fodor József, Banga Sándor, Robonyi Géza, Marsó Béla, Plachy Bertalan, Polonyi János, Sulyovszky Ignácz, Ritsányi József, Dióssy Imre, Várszély János, Dombay Hugó és Boroczy László. (Általános éljenzés.)

A választás után **Szathmáry** szerencsét kiván az uj tisztikarnak és kivánja *Odescalchy* hg. elnöknek, hogy nagyfontosságu állásában szerezzen nevének sok dicsőséget és mozditsa elő a haza javát.

Zajos éljenzés közt **Odescalchy** herczeg elnök elfoglalja székét, melegen köszöni a beléje helyezett bizalmat, reményét fejezi ki az egylet gyarapodását illetőleg és igéri, hogy fáradhatatlan tevékenységét a nemzeti ügynek szenteli. (Lelkes éljenzés.)

Szalavszky alispán maga és megválasztott társai nevében, kiváló szép beszédben mond köszönetet a bizalomért.

Hazafias érzettől áthatott beszédét többszörös zajos éljenzés szakitotta félbe.

Lehoczky turóczmegyei alispán szintén köszönetet mond a vendégeknek érdeklődésükért.

Elnök ajánlja, hogy az egyesület védnököt válasszon. Nem akar sok szót mondani, mert férfiui érdemeit s ügybuzgalmát a hazafiság terén mindenki ismeri: ajánlja védnökül *József* főherczeget. (Óriási lelkesedés, perczekig tartó éljenzés.) Egyszersmind ajánlja, hogy a főherczeget saját vezetése alatt a két alelnök, *Berchtold* gróf, *Andaházy* Pál, *Kubicza* főispán és *Tóth* Gáspár tagokból álló küldöttség kérje föl a védnökség elfogadására.

Az inditvány elfogadtatott.

Ezután vidéki müködésre, vidéki bizottságok alakitására és taggyüjtő tagokul megválasztattak: Árvamegyében Zmeskál Mihály, Barsban Odeschalchy Arthur herczeg, Hontban Pongrácz alispán, Liptóban Kiszely Vendel, Nógrádban Kövi Tivadar, Pozsonymegyében Záborszky Gyula, Trencsénben Zsámbokréthy alispán, Turóczban Lehoczky alispán, Zólyomban Grünwald Béla, Nyitrában Szalavszky alispán, Selmeczen Farbaki István, Pozsony városban Samarjay Mihály.

Elnök inditványára az első évre a titkárnak 200, jegyzőknek 100—100 frt tiszteletdij szavaztatott meg. A felolvasott pénztári javaslatot szintén egyhangulag elfogadták; elfogadtatott *Tóth* Lajos azon inditványa is, hogy mondja ki a közgyülés, miszerint az összes törvényhatóságokhoz, városokhoz és községekhez felhivás intéztessék, hogy alapitó tagul lépjenek be az egyesületbe.

Tóth Gáspár jelenti, hogy Barsból már minden község belépett. (Éljenzés.) *Tóth* Gáspár inditványára az egyesület a «*Felvidéki Nemzetőr*» galgóczi hirlapot hivatalos közlönyévé választja.

Verebélyi tagnak, a kisdedóvodák terjesztésére vonatkozó inditványánál

P. Szathmáry Károly üdvözli az egyletet, hogy első sorban a kisdedóvodák ápolását és terjesztését vette czélba, annál sikeresebb lesz annak müködése a nemzeti nyelv terjesztésében; hogy a kisdedóvók által is a magyar nyelvet akarjuk terjeszteni, ezt férfiasan ki nem jelenteni nincs okunk. Nyelvünk kincs, melylyel megakarjuk ajándékozni idegen nyelvü hazánkfiait; ezt szeretettel keresztül vinni legyen czélunk, mert sok helyütt legjobban hat a magyarság terjesztésére. Az agitátorok müködése csupa önzés, ők csak maguk akarják használni az államnyelv előnyeit, hogy továbbra is kizsákmányolják fajrokonaik tudatlanságát. Ezt kell megmagyarázni a népnek és ecsetelni a kisdedóvók berendezésének czélszerü, olcsó módját, melyhez az illető községnek csak épületet és fütést kell adnia. Az óvóintézeteket az állam is segiteni fogja. A kisdedóvoda egy évi fentartása 150 frtba kerül dajkával együtt, kik igen jó óvónőkké képezhetők. A beszédet éljenzés követte.

Elnök inditványára Szathmárynak felvilágositásaiért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

Végül *elnök* inditványára élénk tetszés közt jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott Nyitramegyének és városnak, nemkülönben lelkes közönségének a nemzeti ünnep előmozditásáért, segédkezéseért és magánosoknak a vendégek iránt tanusitott magyar vendégszereteteért. Legvégül elhatároztatott, hogy a *jövő közgyülés Selmeczbányán* pünkösdkor fog megtartatni. A jegyzőkönyv hitelesitésére Zachar és Szulyovszky felkéretvén, az ülés 12 órakor véget ért.

Nyitra, nov. 20. (O. É.) Délután 3 órakor a «Hungária» vendégfogadó termében 300 teritékü *diszlakoma* volt, mely kedélyes hangulatban folyt le. Az asztalfő közepén *Odescalchy* Gyula hg foglalt helyet, mellette jobbról P. Szathmáry Károly és *Odescalchy* Arthur hg., balról Körössy József, Szalavszky, Lehoczky alispánok, Schmertzing báró, Csősz piarista főgimnáziumi igazgató és a többi budapesti vendég ült. Ott voltak; Szüllő Géza tanfelügyelő, Bossányi, Turcsányi, Rudnay, Macskássy és Majthényi családok ivadékai, Sporzon, Jánosy János, Uzsovits Kálmán, Mezey Ferencz országgyülési képviselők, Lévay uradalmi igazgató, Nedeczky, Szulyovszky Sándor, Tóth Gáspár a nyitramegyei nemesség tagjai. A törvényszék, a megye és város tisztikara, Béler Frigyes polgármesterrel, az egyház több tagja Kehler préposttal, a Juhász és Szerdahelyi családok tagjai, Csarada Aladár kamarás, Nécsey esperes stb. A jegyző felszolgálásánál fel zólalt *Odescalchy* Gyula herczeg és a következő felköszöntőt mondta: Régi magyar mondás szerint legelső magyar ember a király. Első poharamat I. Ferencz József királyra, a másodikat a királyné felségére, ki mindig kimutatja, hogy mindent kedvel, a mi magyar; a harmadikat Rudolf trónörökösre és Stefánia trónörösnére emelte, kik méltó utódai a királyi párnak.

Odescalchy Arthur herczeg közvetlen elődе példáját követve, arra emeli poharát, ki nem szokott a felségek után hátramaradni, mikor magyar ügyről van szó. *József* főherczeget, mint az egylet leendő védnökét élteti. A jelenlevők mindkét felköszöntőt állva hallgatták végig és viharosan megéljenezték. *Szüllő* Géza kivánja, hogy Odescalchy Gyula herczeg Magyarország Periklesévé váljék, szünjék meg az egyenetlenség és legyünk egyek a haza boldogitásában. (Lelkes éljenzés.) *Tóth* Gáspár sikert kiván az egylet müködésének. A magyar állameszme érvényesitésére, diadalra jutására emeli poharát. *Elnök* felolvassa Balassa-Gyarmat város táviratát, mely igy szól: «Üdvözöljük a nyugaton felkelő napot», Selmecz város táviratát: «Az egylet legyen talpköve magyarságunknak»; Justh György képviselő üdvözlő táviratát, a melyben egyszersmind kimenti elmaradását, *Sporzon* inditványára Selmecznek, mely háromszáz tagot adott az egyletnek, táviratilag köszönet nyilvánittatik. *Szalavszky* alispán szép beszédében az öszszes vendégekért emel poharat. *Szathmáry* Károly megköszöni azt, mondván, hogy ezt Jókainak kellett volna t nni, ha gyengélkedése ebben nem akadályozná. Poharát a sajtó nevében a tiz képviselt megyéért és ezen vendégszerető megyéért emeli, melynek hegyormai ugyan hóval boritvák, de fiainak szivében hazaszeretet tüze lángol.

(Éljenzés.) *Odescalchy* Arthur hg a multra mutatva, bizonyitja, hogy a felsővidék magyar volt. A sulyt a nőnevelésre fekteti, kik hivatva vannak a jövőre magyarul beszélő honleányokat nevelni. Kivánja, hogy ezentul a magyar főurak ne abban találjanak gavallérságot, hogy németül beszéljenek, hanem legyenek büszkék nemzeti nyelvükre. (Szünni nem akaró éljenzés.) *Adamkovits* Bálint Odescalchy Arthur herczeget, mint a magyar szokások hü ápolóját élteti. (Éljenzés.) *Balázsovits* József és *Juhász* Lajos Kossuth Lajos nagy hazánkfiára éljenzés közt emelik poharukat. *Szathmáry* Odescalchy Arthurt mint csángó-vezért élteti, ki 3000 magyarral szaporitotta a nemzetet. (Éljenzés.) *Mercader* Ede Tisza Kálmán miniszterelnököt, mint a nemzeti agitatorok ostorát élteti. (Lelkes éljenzés.) Minden áldomást zajos éljenzés kisért s a lakoma a legkedélyesebb hangulatban este 7 órakor ért véget. Este diszelőadás a szinházban, azután tánczvigalom.

KÖZGAZDASÁG.

Szt. Anton, nov. 20. Király ő felsége Gödöllőről a következő táviratot intézte az osztrák kereskedelmi miniszterhez: «Örömmel és különös megelégedéssel fogadtam jelentését a nagy mü sikerült befejezéséről!»

Páris, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) ***Boulevard forgalom.*** Este 9 ó. 26 p. Három százalékos járadék 77.92, öt százalékos járadék 107.80, olasz járadék 90.60, ottoman bank részvények 662. Szilárd.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A fiumei kikötőből. A gőzösök forgalma a *fiumei* kikötőben: A kikötőben állanak a «Stefanie» Adria-gőzös, köszén rakodmánynyal Cardiffból, a «Szapáry» nyers vassal Middelburgból, a «Br. Kemény» borral Valenciából; a «S. Carlo» Lloyd-gőzös borral Spalatóból; a «Nil» borral s olajbogyóval Kattaróból; a «Southgate» angol gőzös köszénnel Liverpoolból. A «Messina» Lloyd-gőzös vegyes árukkal rendes személyszállitó utjában Triesztbe indult.

A Magyarország és a dunagőzhajózási társaság közti viszonyra vonatkozólag a «N. Fr. Pressenek ezeket irják Budapestről e hó 28-áról: Két nappal ezelőtt Kemény báró közlekedésügyi miniszter tárczája költségvetésének a pénzügyi bizottságban való tárgyalása alkalmával a dunagőzhajózási társaság képviselőivel folytatott tárgyalások állása felől megkérdeztetvén, azt a kitérő feleletet adta, hogy e tárgyalásokat, midőn ő Bécsben volt, Baross Gábor államtitkár vezette, de reméli, hogy a megoldás kedvező lesz. A pénzügyi bizottság beérte ezzel az általános, de egyuttal sokféleképen magyarázható felelettel, nehogy a miniszter állása ebben az ügyben korai közlésekkel megnehezittessék. Hivatalosan tehát e tárgyalásokat még nagy titokban tartják, ámbár lényegüket az egész világ ismeri és tudja, hogy a legutóbb itt tartott értekezés a kiegyezési tárgyalásokat legkevésbé sem mozditotta elő. Már régebben ismertettük azt az álláspontot, melyet a magyar kormány ebben a kérdésben elfoglal, s abban a helyzetben vagyunk, hogy leghatározottabban állithatjuk, hogy ezt az álláspontját a társaság képviselőivel legutóbb tartott konferencziában is hivatalosan kifejtette. A magyar kormány kivánságai a társaság beiszervezetére és a tarifákra vonatkoznak; az utóbbi a kitüzött kiegyezés lényegét, az előbbi formáját illeti, s mindakettő természeten felbonthatatlanul összefügg egymással. A magyar kormány befolyást kiván magának biztositani a társaság tarifaalkotásaira, s megfelelő végrehajtását kormánybiztos által óhajtja ellenőriztetni. A társaság már a tárgyalások előbbi stadiumában is, természetesen nem hivatalos alakban, kilátásba helyezte abba való beleegyezését, hogy a kormány befolyása csak a maximális tarifákra terjedjen ki, milyeneket a most érvényben levő, az 1878-ban érvényben volt tarifáknál 40—45 százalékkal alacsonyabb tarifák tekintendők. — Ezzel az engedménynyel a magyar kormány mint kijelenté, meg nem elégszik, hanem megmarad a mellett, hogy a tarifákrai befolyást biztositson magának annyiban, a mennyiben ezt a hajózási vállalat természete a vasuti vállalathoz hasonlitva lehetővé teszi. E mellett, mint mondják, a társaság törvényes igényei és pénzügyi czéljai ép ugy megóvatnának, mint a magyar termelés és kereskedelem igényei. Arra utalnak, hogy a társaság által öt évvel ezelőtt önként végrehajtott tarifaleszállitás a társaság pénzügyi felvirágzásának legkevésbé sem ártott s hogy itt, kivált ha a magyar forgalom nagy jövedelmét figyelembe veszik, a termelés érdekeiért még mindig lehet valamit tenni. De az átmeneti forgalomban, s itt rejlik minden akadálynak, s igy az összes tárgyalásoknak sulypontja, a magyar forgalom érdekeit háttérbe szoritottaknak hiszik, s a kormány kivánságai e tekintetben, — legalább erről biztositanak — a legtöbb kedvezmény elérését czélozzák, vagyis azt, hogy a magyar terményeket ugyan oly elbánás alá essenek, mint az idegenek. Nyilvánvaló, hogy e kérdés a társaságnak egész aldunai, tehát legfőbb forgalmára vonatkozik, minélfogva világos az is, miért ellenzi a társaság leginkább ennek a követelésnek teljesitését, mely a különböző eredetü termények differencziális kezelését egészen kizárja. A kormány erre vonatkozó kivánságait a társaság képviselői ad referendum vették, de egyuttal kifejezett aggályaikból elég határozottan következtethetni azt is, hogy ez az a szirt, melyen a tárgyalások legkönnyebben hajótörést szenvedhetnek. A mi a társaság szervezetét illeti, ugy annak alapszabályaiban nem egy oly határozat van, melyeket a magyar kormány igényeihez képest módosittatni kivánja. Ilyen kivánság első sorban egy magyar forgalmi igazgatóság és magyar hivatalnoki testület felállitása. Szándékosan választották ezt az általános megjelölést, mert mérvadó helyen, mint látszik, az igazgatási testület lényegére és hatáskörére nézve most még nem igen akarnak határozottan nyilatkozni. A magyar kormány, mint mondják, oly önálló magyar igazgatótanács felállitását, mint az osztrák-magyar államvasutnál, nem követel, a mint a társaság osztrák jellege általában sértetlenül hagyatnék. Ugy látszik, hogy itt csak azt óhajtják, hogy az igazgatótanácsnak magyar bizottsága legyen, mely állandóan Budapesten székelne, s a magyar forgalmi igazgatósággal a kormánynyal való érintkezést fentartaná. A kormányt a bizottság tanácskozásain egy kormánybiztos képviselné, melynek illetékessége mind ama ügyekre kiterjedne, melyek a magyar forgalomra vonatkoznak. Az igazgatótanácsnak e bizottsága az önálló igazgatóságtól csak formai tekintetben különböznék, s annak minden kellékével el volna látva. A társaságnak nem kellene ujjá alakulnia, sem a kereskedelmi törvény, sem az engedélyokmány szerint, hanem csakis az alapszabályoknak erre vonatkozó szakaszait kellene megváltoztatni. A társaság Magyarországban már ugy is be van jegyezve, s a vám- és kereskedelmi szövetségnek a közös közlekedési intézetekre vonatkozó határozatait eddig is teljesitette. Nem tudni határozottan, hogy a társaság képviselői ilyen és ezekhez hasonló szervezési javaslatokkal szemben mily álláspontot foglaltak el; bizonyos csak az, hogy a formalitásoknak egyik fél sem tulajdonitott oly nagy fontosságot, mint a tarifakérdésnek. Az utolsó tanácskozás alkalmával a mi a loyalitást s a kiegyezési szándékot illeti, egyik fél a másikon igyekezett volna tul tenni igéretekkel, miért a társaság képviselőinek gyors elutazásából vont következtetéseket hivatalosan czáfolni lehet. A tárgyalások folytatása most fő kép az igazgatótanács határozataitól függ; uj meghivásra azonban az itteni megállapodás szerint nem lesz szükség. Az a hir, hogy a Vaskapu szabályozása szintén bevonatott a követelések keretébe, épen nem felel meg az igazságnak, mert mérvadó helyen a leghatározottabban állitják, hogy a magyar kormány legkevésbbé sem gondol arra, hogy e szabályozást és a peàge-dijak beszedését átengedje. Egész más szempontok alá esik a láncz elhelyezése és a felső Duna szabályozása. Technikus és pénzes vállalkozók, kik e mü véghezvitelét elnyerni óhajtják, biztosan számithatnak rá, hogy a döntő tényezők legnagyobb támogatásban és előzékenységben fogják részesiteni, mert a kormány, mely erre felhatalmaztatott, elhatározta, hogy a felső Duna szabályozását azonnal megkezdi, mihelyest erre megbizható vállalkozók jelentkeznek.

IPARÜGYEK.

— **Üvegipari szakosztály.** *Mudrony* Soma az országos iparegylet igazgatója, a következő javaslatot terjesztette az igazgató ág elé. «Az országos magyar iparegyesület volt üvegipari szakosztályának tagjai kivánatosnak tartván különösen a kiállitás szempontjából is a szakosztály müködésének megkezdését, miután a szakosztály az országos értekezlet alkalmával az országban szerteszét lakó tagok részvétele mellett alakult meg, azon javaslatot teszik, hogy az igazgatóság a volt magyar iparegyesületi szakosztály funkczión riusait a jelenlegi egyesület nevében a müködésre addig is feljogositani sziveskednék, mig ismét összejöhet az országos értekezlet, mely tisztujitást eszközölhet. Az igazgatóság elhatározásáról a volt szakosztályi elnök *Bárdos* József azért volna felhivandó, hogy a szakosztály müködésének megkezdésére nézve a szükséges intézkedéseket tegye meg.»

— **A főváros összes kerületi elöljáróságai** ma délután közös értekezletet tartottak az *iparstatisztikai adatok* gyüjtése iránt. A kereskedelmi minisztérium ugyanis elrendelte, hogy a főváros összes önálló iparosai, a korcsmárosok, pálinkamérések, kávémérők,

majorosok, kertészek stb. számszerint mintegy 30,000, továbbá a háziiparral foglalkozók mint pl dául a mosónők, vasalónők, plissirozók, harisnyakötők, varrónők, kik összevéve számszerint szintén akkora tömeget tesznek ki, házról házra, és lakásról lakásra két kérdőiven egyenkint összeirattassanak. E munkálat terjedelménél s a bemondandó adatok sokaságánál fogva, fölér, — legalább a fővárosban — egy valóságos népszámlálással. E munkálat végrehajtását a tanács egyszerüen a kerületi elöljáróságokra bizta, kiknek erre sem szakképzett közegük, sem semmiféle munka erejük nincs. — Az esküdtek nem hajlandók a főváros összes házait a padlástól a pinczéig bejárni, a csekély létszámu tiszti személyzet erre szintén elégtelen, a kézbesitök és szolgák pedig még ma nincsenek oda qualifikálva, hogy iparstatisztikát tudjanak késziteni. Igy állván a dolog, az elöljáróságok testületileg kijelentették, hogy ők mint a tanács omnibuszai ugyan minden parancsnak készek engedelmeskedni, de előre kijelentik, hogy a megfelelő számban alkalmazandó és eleve betanitott összeiró ügynökök nélkül ezt az iparstatisztikai felvételt teljesiteni, legjobb akaratuk mellett is képtelenek. Indokolt előterjesztésben tehát arra kérik a tanácsot, hogy ezen fontos szakmunkát bizza az e czélból szervezett statisztikai hivatalra, mint szakközegre, vagy pedig fogadjon fel napidijas ügynököket, kik az elöljáróságok közremüködésével e roppant munkát végezzék. Megjegyzendő, hogy a közel 60.000 egyén összeirására november 30-ától deczember 20-áig terjedő időköz van megszabva.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

— **A kiállitás helye.** *A fővárosi képviselő testület* terézvárosi és erzsébetvárosi tagjainak ma este végbement igen látogatott *értekezletén Mendel* István inditványára, ki arra utalt, hogy a főváros képviselő testülete semmikép sem a kormány esetleges fenyegetéseinek, hanem *saját hazafias meggyőződésének engedve*, nem ragaszkodik azon eredetileg hozott határozatához, melynélfogva a városligetben marhakiállitás megtartását nem engedi meg: elhatároztatott, hogy a Stefánia-uton tul az *Erzsébet-, István- és Hermina-utak* közt fekvő s 60 holdnál nagyobb terület *korlátlanul* engedtessék át az országos kiállitási bizottságnak. A rövid vitán, mely ezen inditvány fölött kifejlődött, résztvettek *Morzsányi* Károly, *Fülöp* Károly, *Pucher* József és *Schnierer* Gyula s miután kiemeltetett, hogy a kiállitás érdekében feltétlenül kivánatosnak mutatkozik, hogy az a városligetben helyeztessék el és hogy az érdekeltek részéről a Magyarországra nézve oly fontos marhakiállitásban való részvételre, minden oldalról feltétel gyanánt annak a kiállitás összterületébe való bevonása köttetett ki, továbbá, minthogy a marhakiállitás csupán májusban 13 napig és szeptemberben 15 napig fog tartani s maguk a kiállitók gondoskodni fognak a legnagyobb tisztaságról: *egyhangulag elhatároztatott* a fővárosi kiállitási bizottság tagjait felhatalmazni arra hogy: 1. a bizottságban hassanak e fontos ügy gyors letárgyalására és elintézésére, 2. hogy a fővárosi képviselőtestület közgyülésén arra szavazzanak, hogy a most már kijelölt városligeti terület az országos kiállitási bizottságnak bocsáttassék korlátlanul rendelkezésére.

— **Az országos iparegyesület kertészeti szakosztályának** minap tartott rendes havi ülésében elnök id. *Petz* Ármin jelentést tett az 1885. évi kiállitás ügyének állásáról, különös tekintettel a kertészeti csoport kiállitására, hogy t. i. ezen csoport *állandó együttes* kiállitásra nem számithat, miután az orsz. kiállitási hivatal kebelében elhatároztatott, hogy a kertészeti csoport állandó kiállitási darabjai vagyis növényei a kiállitás összes tere és helyiségei diszitése czéljából a szükséghez és müvészi tekintethez képest áthelyeztetni fognak. A szakosztály sajnos tudomásul vette ezen jelentést és elhatározta az orsz. kiállitási bizottsághoz az orsz. iparegyesület utján oly tartalmu feliratot intézni, mely szintugy a szakosztály tagjai, nemkülönben a főváros egyéb kert- és virágkedvelői esedeznek, hogy a kertészeti csoport időleges kiállitásai számára, ha már üvegházat az orsz. bizottság rendelkezésére nem bocsát, ugy legalább 100 m. hosszu, 15. m. széles és 5 m. magas fedett, világos helyiség állittassék fel, mert az előleges kiállitások növényei közül sokan oly természetüek, kivált virágzó állapotban, hogy azokat szabad helyen kiállitani a darabok veszélyeztetése nélkül lehetetlen. Elnök továbbá jelenté, hogy a fővárosi kiállitási helyi bizottságnak harminczkét fővárosi kertészeti telepitvényeket és kertészeket jelentettek be, kiknek részvétele a kiállitáson kivánatos, azok, kik jelentkezés nélkül is részvételre felszólitandók volnának. Végül elhatároztatott, hogy a szervező gyülés jövő hó első hétfőjén fog megtartatni.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Osztrák-magyar franczia kereskedelmi szerződés.** Kuefstein gróf az osztrák-magyar külügyi hivatal képviselője a Francziaországgal való vámügyi tárgyalásoknál, ismét Párisban van, hogy a franczia kormánynyal tudassa közös minisztériumunk utolsó elhatározását ama konczesszióra nézve, melyeket a Francziaországgal való szerződéskötésnél tenni hajlandó és ama viszontengedményekre vonatkozólag, melyeket Francziaországtól követel. Kuefstein gróf mindenekelőtt kifogja jelenteni, hogy a szerződés megkötésének sine qua non-ját az képezi, hogy a franczia kormány Ausztria-Magyarországgal marhavész-konvencziót kössön. E követelést az Arlbergnek imént befejezett áttörése is lényegesen támogatja, mely a francziáknak meg fogja mutatni, hogy kereskedelmileg, politikailag rendkivül fontos uj közlekedési vonalunk van, melynek kihasználása Ausztria-Magyarországra nézve igen fontos, s hogy ennek Francziaországra való hatását az ottani kormány is kénytelen felismerni. Igy tehát az utóbb emlitett követelés el- vagy el nem fogadásától fog függni, hogy képviselőink elmennek-e még egyszer Párisba, vagy hogy a tárgyalások végkép megszakitottaknak tekintendők-e. Az egy évre kötött provizórium 1884. évi márczius 15-én lejár, ettől az időtől fogva Francziaországba való kivitelünkre a tarif général tételeit fogják alkalmazni, s a franczia behozatalra nálunk az 1882-ik évi május 25-ki vámtarifát fogják alkalmazni a törvényileg megengedett 30 százaléknyi fölemeléssel, mely fölemelés mindama államokra vonatkozik, melyek sem kereskedelmi sem legtöbb kedvezményü szerződést nem kötöttek. Meg lévén győződve ama hátrányokról, melyeket ily állapot mindkét félre nézve maga után vonna, reméljük, hogy ha kereskedelmi szerződés nem is, legtöbb kedvezményt biztositó szerződés mégis fog köttetni. Nem hisszük, hogy Francziaország meg fogja tőlünk tagadni azt, a mit Németországtól nem tagadott meg. A bizonytalanság remélhetőleg nemsokára véget fog érni.

** **Az osztrák-magyar bank** legujabb kimutatása szerint, mely november második feléről szól, a tárcza jelentékenyen apadt, általános hanyatló mozgalomról azonban még sem lehet szó. Bécs, Budapest és a magyar fiókintézetek kimutatásai összesen 5 millió frtot tevő csökkenést mutatnak, mig ellenben az osztrák fiókintézeteknél még mindig a benyujtások vannak tulsulyban, habár csak 58,000 frttal is. Budapesten és a magyar fiókintézeteknél a csökkenés különben csekély. A kölcsönüzletben november második felében összesen 5·9 millió forintot tett a csökkenés. Beváltott értékpapirok eladásából és a tartalékalap értékpapirkészletének csökkenéséből 2·7 millió frt folyt be, ugy hogy a papirforgalom 8·6 millió forinttal csökkent. A tiszta tartalék november 15-én 20·38 millió forintra rugott, az előző heti 12·4 millió foriat ellenében; a rendelkezésre álló bankjegykészlet 22·7 millió forintott tett, az összes tartalék 23·7 millió frtot az előző heti 15·3 millió frt ellenében. 1882. november 15-én a bankjegyforgalom 364·2 millió frtot tett. A leszámitoló üzletben 157·6 millió, a kézi zálogüzletben 31·8 millió frt volt beruházva. A tiszta tartalék 26·1 millió, az összes tartalék 29·6 millió frtra rugott.

** **Egy gabonakereskedő-czég bukása.** Ó-Becsén, mint nekünk irják, kinos benyomást gyakorol a Baumgarten Lipót óbecsei gabonakereskedő ellen inditott vizsgálat, melyet fizetésképtelensége következtében inditottak ellene. Baumgarten Lipót, ki különben már vizsgálati fogságban ül a budapesti, győri és bécsi gabonakereskedőknél a legnagyobb hitelt élvezte, minek következtében ezek jelentékeny veszteségeket szenvedtek. Keppich győri czég 67,000 frttal, Pfeiffer soproni czég 3700 forinttal károsodik, hogy ezután kik fognak még kárt bejelenteni, azt a jövő fogja mutatni.

** **Csőd.** *Eiser* Jakab budapesti bej. vegyes rőfös kereskedő ellen (üzlete: Károly kaszárnya épület 22. sz. lak. Rombach utcza 5. sz. a.) a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél 1883. évi 52153. sz. alatt a csőd megnyittatott. Csődbiztos: Thalaber Lajos törvényszéki biró. Tömeggondnok: Emey János ügyvéd. Helyettes: dr. Kelemen Gyula ügyvéd. Bejelentési határidő: 1884. január 15. Felszámolási határidő: 1884. február 5. Csődválasztmány megválasztása: 1884. február 8.

** **Fizetésképtelenségek.** A budapesti hitelezői védegylet tudatja, hogy Türkl Dávid Bajmokon és Felberbaum Fülöp Madán fizetéseit megszüntette. — A bécsi *Creditorenverein* következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Giovanni Gronda nap- és esernyőkereskedő Triesztben, Krebs P. rőföskereskedő Przemyslben, Bergmann Antal posztókereskedő Reichenbergben, Gyorits M. M. kereskedő Szendrőn, Rosenberg M. kereskedő Husban (Románia.)

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— November 20. —

Gabonatőzsde.

A *buza*-üzlet ma valamivel csendesebb irányt követett. A kinálat mérsékelt volt, a malmok tartózkodó magatartást tanusitottak és jóval gyengébb vételkedvet mutattak. A forgalom ennek következtében vontatott volt és csak mintegy 10,000 métermázsára szoritkozott, mi teljesen változatlan árakon vétetett piaczról. — Egyéb gabonanemek csekély forgalom mellett ugy árban mint irányban teljesen változatlanok. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki*: 300 mm. 81 k. 10.30 frt, 200 mm. 79 k. 10.20 frt, 400 mm. 78 k. 10.10 frt, 300 mm. 78 k. 10.05 frt, 100 mm. 78 k. 10.10 frt, 100 mm. 78.3 k. 100 mm. 78 k. és 100 mm. 76·5 k. 10.07½ frt, 600 mm. 77 k. 10.05 frt, 100 mm. 76·5 k. 10.05 frt, 300 mm. 76.5 k. 9.95 frt pótlékos, mind három hóra.

Pestmegyei: 300 mm. 74 k. 10.10 frt, 200 mm. 77.5 k. 10.10 frt, mindkettő három hóra.

Fehérmegyei 400 mm. 77 k., 100 mm. 75.8 k. és 100 mm. 70 k. 9.90 frt, 400 mm. 75.5 k. 9.85 mind három hóra.

Becsei 2400 mm. 76.5 k. 10.07½ frt, három hóra.

Bácskai 200 mm. 77 k. 10.10 frt, három hóra.

Bihari 100 mm. 77.2 k. 9.90 frt, három hóra.

Aradi 200 mm. 76 k. 9.82½ frt, három hóra.

Északmagyarországi 100 mm. 78 k. 9.95 frt; három hóra.

Oláhországi 100 mm. 75.5 k. és 200 mm. 76 k. 8.80 frt, 200 mm. 74.5 k. 8·90 mind három hóra.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza	uj, bánsági	77—81 k/g	—.—	frttól	—.—	frtig
—	» tiszavidéki	77—81 k/g	9.75	»	10.25	»
—	» pestvidéki	77—81 k/g	9.65	»	10.15	»
—	» fehérmegyei	77—81 k/g	9.65	»	10.15	»
—	» bácskai	77—81 k/g	—.—	»	—.—	»
—	» északmagyarországi	77—81 k/g	9.40	»	9.80	»
Rozs	uj	70—72 k/g	7.60	»	7.95	«
Árpa	uj takarmány	60—62 k/g	7.25	»	7.50	«
—	» égetni való	62—64 k/g	7.60	»	8.80	»
—	» sörfőzdei	64—66 k/g	9.—	»	10.30	»
Zab	»	37—40 k/g	6.60	»	6.95	«
Tengeri	uj, bánsági	75 k/g	6.30	»	6.35	«
—	uj, másnemü	73 k/g	6.20	»	6.25	«
—		— k/g	—.—	»	—.—	»
Köles		— k/g	6.80	»	7.10	«
Repcze	uj, káposzta	— k/g	—.—	»	—.—	»
—	uj, bánsági	— k/g	—.—	»	—.—	»

Határidőüzlet csekély forgalom mellett lanyha irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 8000 mm. 10.24 és 10.23 frt között.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén gyenge volt a forgalom, az irány változatlanul lanyha, csak zabhatáridők kellemesebbek valamivel. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 10,000 mm. 10.22 és 10.23 között.

B.-tengeri május—juniusra 1000 mm. 6.58 frt.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza 1884. tavaszra	frt	10.22 —	10.24—
Bánsági tengeri 1884. május—juniusra	»	6.57 —	6.59—
Szokványzab 1884. tavaszra	»	7.25 —	7.27—

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom gyenge volt; zabban szilárd az irány, de a többi határidők lanyhák. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 10.22½, 10.22, 10.23 és 10.22 frtjával.

Szokványzab tavaszra 2000 mm. 7.27 frt.

Esti forgalom.

Az esti forgalom gyenge volt; az irány változatlan mint délután.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza 1884. tavaszra	frt	10.20 —	10.22—
Szokványbuza 1884. őszre	»	10.35 —	10.38 —
B.-tengeri 1884. május—juniusra	»	6.55 —	6.57—
Szokványzab 1884. tavaszra	»	7.27 —	7.30—
Kaposzta-repcze 1884. aug.—szept.-re	»	14.— —	14.¼—

Terménytőzsde.

Terményekben mérsékelt volt a forgalom.

Szilva valamivel kellemesebb; *boszniai* zsákáru novemberre 9¾ frton, *szerbiai* zsákáru novemberre 9 forinton köttetett 56 kilokint.

Szilvaiz szilárd, *szlavóniai* áru 21 forinton adatott el.

Szalonna lanyha, városi légenszáritott 53—53½ frton, füstölt 60 frton vásároltatott.

Hivatalosan *felmondatott* ma e hó 23-ára 560 mm. *szerbiai* szilva, zsákáru.

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsde magas frankfurti esti jegyzésekre szilárd irányban nyilt meg, de a déli tőzsdén ideiglenesen mérsékelten gyengült, mire jobb berlini jegyzésekre jelentékeny javulás állt be. Az utótőzsde kezdetben szintén szilárdabb volt, később azonban ingadozott s végre alacsonyabb külföldi jegyzésekre ellanyhult. Az esti tőzsde nyugodt, barátságos hangulatban folyt le.

Előtőzsde.

Az előtőzsde meglehetősen szilárd volt, a nélkül azonban, hogy az árfolyamok jelentékenyebben emelkedtek volna. Osztrák hitelrészvény 280.90 és 280.10 között ingadozott, marad 280.60pénz; magyar hitelbank 279.50-től 278.75-ig, magyar 4%-os aranyjáradék 87-től 86.92½-ig, magyar papirjáradék 85.15-től 85.05-ig, osztrák-magyar államvasut 310.25-ön köttetett.

11 óra 30 perczkor zárul: Osztrák hitelrészvény 280.60—280.70.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén kezdetben lanyhább irány uralkodott, de később jobb berlini jelentésekre szilárdult. Helyi értékekben csekély forgalom volt. — Osztrák hitelrészvény 279.20 és 280.40 közt ingadozván, maradt 280.40 pénz, magyar hitelbank 279 pénz, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 86.75-től 87.25-ig, pesti magyar keresk. bank 592-ön köttetett. Befektetési értékek közül köttettek: magyar 4%-os aranyjáradék 86.97½ től 86.90-ig, magy. papirjáradék 85.05-ön, tiszai sorsjegyek 109.90-en. Más értékek közül forgalomba jöttek: osztrák-magyar államvasut 310-en, pesti közuti vaspálya 441-en, Schlick-féle vasöntöde 249—247, Drasche-féle téglagyár 151.50-en, ujlaki téglagyár 120—118, kőbányai gőztéglagyár 240-en. Valuták és váltók változatlanok.

1 óra 30 perczkor zárultak: Osztrák hitelrészvény 280.40—280.50, magyar hitelbank 279—279.50, magyar 4 százalékos aranyjáradék 86.95—86.97½, magy. papirjáradék 85—85.05.

Praemiumüzlet. Osztr. hitelrészvény holnapra 3—3.50 frt, nyolcz napra 9—10 frt, egy hóra 17.50—18 forint.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén eleintén szilárd, később ingadozó, végül lanyha irány uralkodott. Osztrák hitelrészvény 280.75—279.20 közt ingadozván, maradt 279.20 pénz, magyar 4%-os aranyjáradék 87.02½—86.90, magyar papirjáradék maradt 85-ön.

5 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 279.20—279.30, magyar 4 százalékos aranyjáradék 86.90—86.92½.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsdén nyugodt, barátságosabb irány mellett osztrák hitelrészvény 279.30 és 279.80 közt ingadozván maradt 279.60 pénz, magyar 4 százalékos aranyjáradék 86.92½ pénz.

6 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 279.60—279.70, magyar 4 százalékos aranyjáradék 86.92½—86.95.

Felszámolási árfolyamok.

Magy. 4% aranyjárad.	86.75	Osztrák hitelintézet	280.—
» 5% papirjáradék	85.—	Angol-osztrák bank	—.—
» általános hitelb.	279.—	«Union» bank	—.—
» pénzv.-éslesz.bank	87.—	Állami vasut	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	—.—	Déli vasut	—.—
Magy. jelzálogbank	—.—		

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, nov. 20. Az üzlet élénk. Magy. urasági öreg, nehéz 49—— frt, fiatal nehéz 51—51½ frt, fiatal közép 51½— forint, könnyü 52— forint. Szedett nehéz —.— közép 51—— forint, könnyü —.— forint. Romániai, bakonyi nehéz 52—— forint, átmeneti. közép 51—52 forint, átmeneti könnyü —.—— forint, átmeneti, eredeti nehéz —.—, átmeneti, közép — frt átmeneti. Szerbiai nehéz 52—53, átm. közép 52—53 átmen., könnyü ——— frt. Hizó 1. élősulyban 4% ———, hizó két éves élősulyban 4% 48—50. Két éves hizó a vasutról mázsálva ———. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kilós és 4 százalékos levonással kilogrammonkint értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak el, vevőnek páronkint 3 aranyban vám fejében megtérittettek.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, november 20. (Az «Egyetértés» távirata.) A valamivel gyengébb magatartásu párisi boulevardi tőzsde lehangolta az itteni üzérkedés buzgóságát, a mely a mai előtőzsdén igen tartózkodó volt, ezért az üzlet jelentéktelen maradt. Az irány azonban ép oly kedvező, mint volt tegnap, csak is a külföldi, habár nem jelentékeny eladási megbizások nyomták egy kevéssé az árfolyamokat. Ismét erősen bágyadt volt az osztrák magyar államvaspálya, ellenben déli és Rudolf-vasut keresett és szilárd. Valuták merevebben tartattak. Az elhelyezés könnyen ment, a koulissza legtöbb értékénél deport volt.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 280.25, *magyar hitelbank* 278.75, osztrák tartományi bank 107.80, osztrák-magyar államvaspálya 310.25, déli vasut 141.75, tramvay részv. 218.30, májusi járadék 78.90, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 87.02, husz frankos arany 9.58½, birodalmi márka 59.15.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kezdetén bágyadt irány erőteljesebben jelentkezett, mert Berlinből is kedvezőtlen jelentés érkezett. Az üzérkedés később is kedvtelen maradt a külföldi ösztönzés hiányában és a forgalom igen korlátolt és jelentéktelen. A koulisszánál csakis az iránytadó értékekben volt némi adásvevés; a sorompónál is csupán Rudolf-vasut kerestetik, máskülönben semmi üzlet. Válták, valuták változatlanok. Zárlat felé az irány ismét igen szilárd a hiresztelt orosz kölcsön dementijére.

2 órakor zárultak: Osztrák hitelrészvény 280.50, *magyar hitelbank* 279.—, angol-osztrák bank 105.75, uniobank 108.25, bankegyesület 103.80, osztrák-magyar államvaspálya 309.10, Károly-Lajos vasut 283.—, gőzhajózási részvény 555, Lloyd részvény 625, elbavölgyi vasut 195.50, tramway 218, déli vasut 142.80, májusi járadék 78.90, osztrák aranyjáradék 98.25, *magyar 4%-os aranyjáradék* 87, husz frankos arany 9.58, birodalmi márka 59.15, északi vasut 2510.

Bécs, nov. 20. *(Magyar értékek hivatalos zárlata.)* Magyar földtehermentesitési kötvények 100.20, Erdélyi földtehermentesitési kötvények 99.25. 5½% magyar földh. int. záloglevél 101.—. Erdélyi vasut 161.05. Magyar keleti vasut 96.75. Magyar sorsjegy 113.70. Szőlődézsma váltsági kötvények 97.25. 6%-os aranyjáradék 120.—. Tiszavölgyi sorsjegyek 110.—. Magyar 4%-os aranyjáradék 87.—. Magyar vasuti kölcsön 139.—. Magyar hitelbankak 279.25. Alföldi vasut 166.50. Magyar északkeli vasut 145.—. Keleti vasuti elsőbbség 91.20. Tiszav. vasut-részvény 248.50. Magy. lesz. és váltób. részv. 86.—. Kassa-oderbergi vasut 144.50. Magyar papirjáradék 84.95.

Bécs, nov. 20. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 280.50. Déli vasut 142.80. 4%-os aranyjáradék 98.25. Váltó Londonra 120.40. Károly-Lajos vasut 283.—. 1864-es sorsj. 171.—. 1860-as sorsjegy 132.25. 4·2%-os ezüstjáradék 79.40. Török sorsjegy 20.50, Angol-osztrák bank 106.—. Államvasut 309.20. Napoleondor 9.58, 4·2%-os papirjáradék 78.92. Hitelsorsjegy 172.25. Váltó német bankhelyekre 59.10, Császir. kir. arany 5.72. Osztrák-magyar bank 837.—. Szilárd.

Esti tőzsde.

Bécs, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde gyenge magatartásban nyilt meg. — Osztrák hitelrészvény 279.30, bankegyesület 103.50, osztrák tartományi bank 107.50, tramvay 217.80, osztrák-magyar államvasut 309, déli vasut 142.10, májusi járadék 78.87½, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 86.30.

Öt órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 279.10 és 279.60 után 279.30, *magy. hitelbank* 278, bankegyesület 103.60, osztrák tartományi bank 107.40, tramway 217.80, osztrák-magyar államvasut 309.20, Károly-Lajos vasut 282.75, déli vasut 141.75, alpesi bányatársaság 63.25, májusi járadék 78.90, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 86.95, birodalmi márka 59.15. Kedvtelen.

Az esti tőzsde **zárlata után** jegyez: Osztrák hitelrészvény 279.50, osztrák tartományi bank 107.40, *magyar négyszázalékos aranyjáradék* 86.92½. — Végül maradt os trák hitelrészvény 279.40.

Bécs, nov. 20. (*Esti tőzsde.*) Osztr. hitelrészvény 279.70, Osztrák államv. részv. 309.25, Unio bank —.—, 1860. sorsjegy —.—, Angol-osztr. bank-részv. 106.—, 20 frankos 9.57½, Déli vasut-részvény 141.70, Magyar hitelb. részvény 278.25, 1864. sorsjegy —.—, 4%-os m. aranyjáradék 86.90. Szilárdabb.

Prolongáczió és praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai **prolongáczió**, mely négy napra (november 23, 24, 25 és 26) terjedt, a következő reporttételek mellett folyt le: Osztrák hitelrészvény simán 40 kr deport (2¾—¾ %), *magyar hitelbank* 10—30 kr report (4—5 %), osztrák-magyar államvasut simán 30 kr report (3¼—4⅝ %), déli vasut 10—20 kr deport (5⅞—4⅞ %), májusi járadék 25—50 kr deport (3—¾ %), *magyar 4 százalékos aranyjáradék* simán 10 kr deport (4½—3¾ %), *magyar papirjáradék* 10—15 kr deport (5—4½ százalék.)

Praemiumüzlet. Osztrák hitelrészvény holnapra 3—3½ frt, nyolcz napra 8½—9 frt, egy hóra 16½—17½ frt, három hóra 29—30 frt, egyéb változatlan.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A forgalom ma is jelentéktelen volt. *Buza* tavaszra alacsonyabb amerikai árfolyamokra 10.58 frton kináltatott, javult csakhamar 10.65 frtig és élénk vételkedv mellett marad igy pénz. Buza május—juniusra és őszre forgalom nélkül maradt és jegyeznek névleg 10.75 és 10.80 frton pénz és áru, *tengeri* május—juniusra 6.96 frtig fizettetett. *Rozs* tavaszra 8.58—8.60, *zab* tavaszra 7.63—7.65 frton köttetett.

Hivatalosan jegyeztek: *Buza* november—deczemberre 10.05—10.10, tavaszra 10.62—10.67, május—juniusra 10.75—10.80, őszre 10.80—10.85; *rozs* magyar készáru 8.30—8.70, tavaszra 8.58—8.63, *tengeri* kész áru 6.70—6.90, május—juniusra 6.92—6.97, *zab* magyar kereskedelmi áru 7.25—7.75, tavaszra 7.62—7.67. *Szesz* ára hiányzó vételkedv mellett tartott. Kész gabonaáru jegyez 33 frt pénz.

Délután teljesen üzlettelen és az árfolyamok inkább névlegesek. *Buza* tavaszra 10.60, őszre 10.80, *tengeri* május—juniusra 6.92, *rozs* tavaszra 8.57—8.60, *zab* tavaszra 7.62—7.65.

Kész áru teljesen üzlettelen; az árak változatlanok; az irány kedvtelen.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Trieszt, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Szilárd. Váltó Londonra 120.50, olasz járadék 47.90, 20 frankos arany 9.50½, májusi járadék 78.80, *magy. 4 százalékos aranyjáradék* 87, osztrák hitelrészvény 280.50, Lloyd részvény 623, olasz járadék 88.50, olasz bankjegy 47.95.

Berlin, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az irány határozatlan. Bányaértékek lanyhák és az árak hanyatlására kináltak. Osztrák hitelrészvény, osztrák-magyar államvaspálya alacsonyabbak; kommandit emelkedő, ép ugy osztrák déli vasut az Arlberg-alagut elkészültére. Belföldi vasutak kezdetben gyengültek; később minden téren javulás állott be. Az üzlet csendes marad; osztrák déli vasut szilárd, de osztrák-magyar államvaspálya gyengült. Zárlat szilárd. Diskonto 3¼%. Román járadék 102.25, dortmundi 85.50, Laurakohó 117.75, kommandit 184.50, orosz 89 40, első keleti kölcsön 55, olasz járadék 89.40.

Berlin, nov. 20. (Utótőzsde.) 4,2% papirjáradék —.—. 4.2% ezüst-járadék —.—. 6% magy. aranyjáradék —.—. 5% magyar papirjáradék —.—. 5% keleti vasut elsőbbs. kötv. —.—. Magy. hitelrészvény —.—. déli vasut részvény 242.—, kassa-oderbergi v.-részv. —.—, orosz bankjegyek —.—, II. kibocs. kel. kölcsön —.—. M. jelzál. hitelb.-részv. —.—, magyar országos bankrészv. —.—, 5% osztr. papirjáradék —.—, ultimo aranyjáradék —.—, 4% magyar aranyjáradék —.—, magyar kel. vas. kötv. —.—, hitelrészvény 474.50, osztrák államvasut részvény 525.—, Károly-Lajos vasut részv. 120.50, román vasut részvény —.—, bécsi váltóár —.—, 4% osztr. aranyjáradék —.—, magyar lészámitoló és váltóbank részv. —.—. szilárd.

Frankfurt, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Szilárd a porosz trónbeszédre. Zárlat a párisi jegyzésre bágyadtabb. Osztrák hitelrészvény 235.37, osztrák-magyar államvaspálya 261, osztrák déli vasut 120, Károly-Lajos vasut 239.75, váltó Bécsre 168.75. Londonra 20.34, Párisra 80.67, magánkamatláb 3⅜%.

Frankfurt, nov. 20. *(Esti tőzsde.)* Papirjár. —.—, ezüst járadék —.—, 4% osztrák aranyjár. —.—, Osztr. hitelrészv. 235.25, osztrák államvasut 261.37, déli vasut részv. 119.75, magyar galicziai vasut —.—, váltóár Bécsre —.— magyar leszámitoló- és váltóbank —.—, osztrák járadék —.—. Magyar orsz. bankrészv. —.— 50% osztr. papirjár. —.—, 4% magy. aranyjár. —.—, 5% magyar papirjáradék —.—, osztrák-magyar bankrészvény —.—, Károly-Lajos vasut 239.50, Erzsébet nyugati vasut —.—, 4½ százalékos földhitel záloglevél —.—. Meglehetős Szilárd.

Páris, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai tőzsde észrevehetőleg lanyhább irányu volt, nevezetesen a járadékok, a melyekben nagyobbmérvü realizálások történtek, bágyadtak voltak. Lehangolók voltak a ki nem elégitő londoni jelentések. Játékpapirokban igen szerény forgalom mutatkozott. Ottomán bank és osztrák-magyar államvaspálya 1—1 frkkal, Szuez részv. 21 frkkal hanyatlott; osztrák déli vasut 7 frankkal emelkedett.

3 óra 40 perczkor zárultak: 4½%-osjáradék 106.92, 3%-os járadék 77.80, törlesztési járad k 79.07, Szuezrészvény 2171, egyiptomi 337, osztrák-magyar államvaspálya 657, osztrák déli vasut 307, osztrák tartományi bank 481, *magyar országos bank* 375, osztrák alpesi bányatársaság 134, ottomán bank 660, *magyar 4%-os aranyjáradék* 74.40, osztrák aranyjáradék 82.45.

London, nov. 20. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Egyiptomi 66.75, spanyol 56.48, török 9.18, ottomán bank 16.25, osztrák déli vasut 12.15, olasz járadék 89.75, *magyar 4%-os aranyjáradék* 73.37.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok *K*-val, a medióra *M*-mel, az ultimóra *U*-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy afenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül meg a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 59 frt 25 kr. 100 frk vista = 47 80 kr.

November hó 20		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. é
PARIS.				
*Franczia 3%-os járadék		77.80	— —	— —
* « 5½%-os «		106.92	— —	— —
Osztrák-magyar államvasut	M	657.—	309.89	— 1.90
Osztrák déli vasut	M	308.—	146.38	+ 0.91
*Osztrák földhitel-részv.-társaság		—.—	— —	— —
*Franczia törleszthető járadék		79.07	— —	— —
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	— —	— —	— —
Osztrák 4%-os aranyjáradék	M	— —	— —	— —
Magyar vasuti kölcsön	U	— —	— —	— —
Magyar jelzáloghitelbank	K	— —	— —	— —
Bécsi unióbank	K	— —	— —	— —
Magyar 4%-os aranyjáradék	U	74.38	87.22	+ 0.15
Magyar 5%-os papirjáradék	U	— —	— —	— —
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	— —	— —	— —
Magyar országos bank	K	— —	— —	— —
BERLIN				
Osztrák 4.2%-os papirjáradék	K	66.40	78.81	+ 0.11
« 5 %-os «	K	78.20	92.87	— —
« 4.2%-os ezüstjáradék	K	66.70	79.12	— —
« 4 %-os aranyjáradék	K	83.10	98.56	— 0.11
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	101.20	120.32	— —
» 4%-os «	U	73.40	86.37	+ 0.11
« 5%-os papirjáradék	U	— —	—.—	— —
« keleti vasuti kötvények	K	76.60	91.08	— —
Keleti v. 5%-os elsőbbs. kötv.	K	95.60	113.60	+ 0.11
Osztrák hitelrészvény	U	475.—	280.89	+ 1.78
Magyar hitelbank	U	— —	— —	— —
Osztrák-magyar államvasut	U	525.—	310.76	— 0.90
Osztrák déli vasut	U	242.—	143.33	+ 1.78
Károly-Lajos vasut	U	120.70	285.56	+ 1.12
Kassa-oderbergi vasut	K	60.90	144.83	+ 0.99
*Román vasuti részv.		— —	— —	— —
Orosz bankjegy		198.20	117.43	+ 0.06
Váltó bécsi piaczra		168.90	59.16	— —
*Keleti kölcsön II. kib.		55.60	—.—	— —
Magyar jelzáloghitelbank	K	— —	— —	— —
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	— —	— —	— —
Magyar országos bank	K	— —	— —	— —
FRANKFURT.				
Osztrák 4.2%-os papirjáradék	K	66.50	79.02	— —
« 5 %-os «	K	— —	—.—	— —
« 4.2%-os ezüstjáradék	K	66.68	79.10	— —
« 4 %-os aranyjáradék	K	83.25	98.73	+ 0.29
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	101.43	120.58	+ 0.13
« 4%-os «	U	73.43	87.40	+ 0.20
« 5%-os papirjáradék	U	71.81	85.51	+ 0.15
Osztrák hitelrészvény	U	236.12	279.25	+ 0.45
Osztrák-magyar bank	K	705.—	837.29	+ 0.59
Osztrák-magyar államvasut	U	262.—	311.12	— 0.30
Károly-Lajos vasut	U	240.12	282.99	— 2.67
Osztrák déli vasut	U	120—	142.33	+ 2.37
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	189.37	224.85	+ 0.46
Magyar-gácsországi vasut	K	133.87	159.25	+ 0.46
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötv.	K	85.75	101.68	— —
Váltó bécsi piaczra		168.85	59.18	— 0.05
4½%-os földhitelint. záloglevél	K	—.—	—.—	
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	— —	— —	— —
Magyar hitelbank	U	— —	— —	— —
Magyar jelzáloghitelbank	K	— —	— —	— —
Magyar országos bank	K	— —	— —	— —

KÜLFÖLDI ARUTŐZSDEK.

Newyork, nov. 19. (Kabelsürgöny.) Gyapot Newyorkban 10½, Neworleansban 10½. Petroleum Newyorkban nov.-re 8⅞ Philadelphiában novemberre 8¾. — Nyers petroleum 7¾. — United pipe line certificates 116. — Liszt 3.85. — Piros őszi buza helyben 111 (= 10.09 frt) novemberre 110 (=10. — forint), deczemberre 110¾ (= 10.07 frt), januárra 112¾ (= 10.26 forint), 100 kilokint. — Tengeri 59— — Czukor (Fair rafining Muscovados) 6½. Rio kávé 12.50. Zsir (Wilcox jegyü) 8⅝, (Fairbank jegyü) 8¼. — Gabonafuvardij imperial-quarterenkint Észak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 4¾. (= 1 28 frt 100 kiloként). — Napi felhozatal gyapotból 50,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Gabonaszállitásidij waggon-rakományokban 100 kilokint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, árpáért, tengeriért s bükkönyért ½ márka, lisztért 3 márka, malátáért 1.20 márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, malátáért 0.60 frank, lisztért 1 frank. Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 59 forint 25 kr. Párisra 100 frk vista 47 frt 80 kr.

November hó 20		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlat hoz képest osztrák ét.
PARIS.				
Buza	folyó hóra	24.50	11.71	— —
—	deczemberre	25.—	11.95	— —
—	első 4 hóra	25.80	12.33	— —
—	márcziustól 4 hóra	26.40	12.62	+ 0.05
Liszt	folyó hóra	53.40	16.06	+ 0.05
—	deczemberre	54.60	16.42	+ 0.11
—	első 4 hóra	55.60	16.72	+ 0.03
—	márcziustól 4 hóra	56.30	16.93	— 0.06
Olaj	folyó hóra	77.—	36.81	— 0.23
—	deczemberre	77.25	36.93	— 0.23
—	első 4 hóra	77.75	37.16	— 0.12
—	márcziustól 4 hóra	77.75	37.16	— —
Szesz	folyó hóra	47.50	24.73	— 0.13
—	deczemberre	48.—	24.99	— 0.14
—	első 4 hóra	49.50	25.77	— 0.17
—	májustól 4 hóra	51.—	26.54	— 0.14
Szállitási dij:	Budapestről	8.27	3.93	
—	« Bécsből	7.87	3.74	
BERLIN.				
Buza	nov.-deczemberre	179.—	10.61	— 0.07
—	aprilis-májusra	187.—	11.08	— 0.06
Rozs	nov.-deczemberre	146.—	8.65	— 0.03
—	aprilis-májusra	132.25	7.84	— —
Zab	nov.-deczemberre	127.—	7.52	— —
—	aprilis-májusra	132.25	7.85	— —
Olaj	novemberre	65.70	38.93	— 0.06
—	aprilis-májusra	65.50	38.80	— 0.19
Szesz	novemberre	50.70	30.04	+ 0.24
—	aprilis-májusra	50.10	29.68	— —
Szállitási dij:	Budapestről	3.92	2.30	
—	« Bécsből	3.24	1.90	
STETTIN.				
Buza	nov.-deczemberre	183.—	10.84	— 0.03
—	április—májusra	189.—	11.20	— 0.03
Rozs	nov.-deczemberre	143.—	8.47	—.—
—	április—májusra	148.—	8.77	— 0.06
Olaj	novemberre	64.50	38.22	— —
—	április—májusra	65.—	38.51	— —
Szesz	helyben	49.20	29.15	+ 0.06
—	novemberre	49.20	29.15	+ 0.12
—	nov.-deczemberre	48.20	28.56	+ 0.12
—	április—májusra	49.20	29.15	+ 0.06
Repcze	novemberre	—.—	—.—	— —
Szállitási dij:	Budapestről	4.81	2.80	
—	« Bécsből	3.62	2.10	
KÖLN:				
Buza	novemberre	18.30	10.84	— —
—	márcziusra	19.10	11.32	— —
Rozs	novemberre	13.60	8.04	— 0.08
—	márcziusra	14.40	8.53	— —
Olaj	kész szállitásra	36.—	42.66	— —
—	októberre	34.50	40.85	— —
Szállitási dij:	Budapestről	5.95	3.45	
BOROSZLÓ.				
Buza		20.20	11.97	— —
Zab		14.20	8.41	— —
Olaj		50.60	29.98	+ 1.01
Rozs		15.90	9.42	— —
Repcze		29.70	17.60	— —
Tengeri		14.50	8.59	— —
Szállitási dij:	Budapestről	2.95	1.71	

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertésvásár.

Bécs, (St. Marx) nov. 20. (Messing testvérek távirati tudósitása az «Egyetértés» részére.) Ma felhajtottak 3257 db süldőt, 1891 db közepes és 1520 db hizott sertést, összesen 6668 dbot. Fizettek süldőkért 32—40, közepesért 44—45, hizott sertésért 46—47 frtot az élő állat 100 kilója után.

Vidéki üzlet.

Ó-Kanizsa, nov. 18. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Az őszi vetés szántás az egész határban be lévén fejezve, a gabona behozatalok a mult héten nagyobb mérvet öltöttek, kereskedőink pedig jó vételkedvet tanusitottak, ennek következtében a forgalom nagyobb terjedelmet nyert. Áraink a következők: Buza I. rendü 8.90 forint, silányabb 8.40—8.60 frt, tengeri 4.50—4.60 frt, árpa etetésre 5.90—6.50 frt, zab 5.80—6.10 frt.

Szerajevo, nov. 18. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Hetivásárról szó sem lehet. Az eső és ugyszólván járhatatlan hegyiutak távol tarták a népet; a piacz teljesen néptelen volt, áru alig volt látható. Némi silány zab, árpa és megnedvesült buzán kivül kevés kukoricza volt látható. Jegyezhető: Buza 14.60—14.90, árpa 9.30—9.70, zab 8—8.50 tengeri 8.90—9.50 frt.

BORÁSZAT.

** **Fillokszera-ügy.** Nógrádmegye sziráki járásába kebelezett Bér községében a fillokszera jelenléte konstatáltatván, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi 50.591. szám alatt kelt rendeletére nevezett község összes szőlőterületeit valamint az olyan kertek, melyekben esetleg egyes szőlők állanak, zár alá helyeztettek. E rendelet értelmében a zár alá helyezett összes szőlőterületről gyökeres vagy gyökértelen szőlővessző, szőlőnövény, szőlőlevél s általában a szőlőtő bárminemü alkatrésze (a szőlőfürt kivételével) továbbá bármilyen fa- vagy cserjenemü ültetvény, használt duczok és szőlőtakarók, szőlőlevélbe csomagolt bárminő tárgyak kivitele, valamint e tárgyaknak egyik szőlőből a másikba való átvitele tiltatik.

NAPIREND: november 21-én.

Naptár: Szerda. — Római kath.: Boldogasszony avattatása. — Prot.: Boldogasszony avattatása. — Görög-orosz: (nov. 9.) Onczifor. — Zsidó: (markesván 21.) Ariel. — Nap kél 7 ó. 18 p., nyug. 4 ó. 16 p. — Hold kél 11 ó. 47 p. éjjel, nyug. 29 p. d. u. — Utolsó negyed 3 órakor délután.
Miniszterelnök (belügyminiszter) fogad d. u. 5—6-ig.
Közmunka- és közlekedésügyi miniszter fogad d. u. 5—6.
Horvát miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2-ig.
A természettudományi társulat szakülése d. u. 5 órakor a vegytani intézetben. Értekeznek: Dr. Ilosvay Lajos, Steiner Samu, Borbás Vincze és dr. Onody Adolf.
A philharmonikusok második hangversenye Volkmann-estély) este 7½ órakor a vigadó nagytermében.
A józsefvárosi III. számu iskolaszék jótékonyczélu tánczestélye 7 órakor (Schuller-vendéglő).
A budapesti kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztályának ülése d. u. 4 órakor.
Utóellenőrzési szemle a m. kir. 51—92. honvédzászlóaljbeli legénységgel a kőbányai-uti honvéd-laktanyában.
A képzőművészeti társulat őszi kiállitása (II. sorozat) sugárúti mücsarnokában d. e. 9-től d. u. 5-ig. Belépti dij 50 kr.
Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9-től d. u. 1.
Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert) nyitva d. e. 9—12-ig.
Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.
Muzeumban: képtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.
Muzeumi könyvtár d. e. 9- d. u. 1 óráig.
Egyetemi könyvtár d. u. 3—7.
Akademiai könyvtár d. u. 3—7-ig.
Állatkert nyitva egész nap.
Császárfürdőbe hajó indul óránkint.
Margitszigetre hajó indul óránkint

Kivonat a hiv. lap nov. 20-iszámából.

Arverések a fővárosban. Mohr Lajos 1960 forintra becs. ingóságai nov. 21 (koronaherczeg-utcza 4). Sáska István 1412 frtra becs. ingóságai nov. 21 (Kőbánya, liget-utcza 103). Tiry János 123,216 forintra becs. ingatl. febr. 9 (torony-utcza 1).

Arverések a vidéken. Szalai Róza 2400 frtra becs. ingatl. decz. 18 Nagyvárad. Forster Alfredné 2862 frtra becs. ingatl. febr. 7 Kéty (Gyönk). Császkai József 1925 forintra becs. ingatl. febr. 27 Kólozna (Deés). Mészáros János 400 forintra becs. ingatl. jan. 21 Baja. Magyar Lajos 1580 forintra becs. ingatl. nov. 30 T.-Dörögd (Tapolcza). Gál Mihály 4631 frtra becs. ingatl. febr. 4 Dalnok (Kézdivásárhely). Tubits Milan 1320 forintra becs. ingatl. decz. 4 Kuma (Nagy-Becskerek). Téván József 2000 frtra becs. ingatl. decz. 20 B.-Csaba. Bassl Ignácz 4810 frtra becs. ingatl. decz. 27 Pozsony. Amberboj Emilia 2706 frtra becs. ingatl. decz. 10 Torda. Füredi Ignácz 2679 forintra becs. ingóságai decz. 5 Gyöngyös. Hahn Gusztáv 1086 frtra becs. ingóságai nov. 23 Monor. Vidák Miklós 402 forintra becs. ingatl. decz. 10 Lóre (Ráczkeve). Halpern Eissig 2551 forintra becs. ingóságai decz. 12 Maros-Illye. Szénfy Zsigmondné 1908 forintra becs. ingatl. jan. 31 Nyiregyháza.

Csődhirdetmények. Kiss Lajos turkevei lakos ellen, bej. jan. 14. Csődbiztos: Vincze Miklós tvszéki jegyző, tömeggondnok: Kovács László ügyvéd. Laufer és Grünwald dombovári lakos ellen, bej. jan. 10. Csődbiztos: Mikos Géza törvényszéki biró, tömeggondnok: dr. Braun Bernát ügyvéd.

Csődmegszüntetések. Pozsgay József rábacsanaki, Löwenstein A. beszterczebányai lakosok ellen.

Pályázatok. A temesvári m. kir. pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki, — a szegedi kir. tvszéknél aljegyzői, — a perlaszi kir. járásbiróságnál járáshirói, — Szatymázon (Csongrádm.), Hricsón (Temesm.), Gányon (Pozsonym.) postamesteri, — a nagyszebeni postahivatalnál fogalmazói állomásokra.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Marchal-szálloda az «Angol királynő» hez.
Gr. Széchen M. Pozsony
Gr. Migazzi E. A.-Maróth
Gr. Degenfeld S. nej. Téglás
Gr. Szécsen E. Pozsony
Gr. Grünne Bécs
Gr. Wolkenstein E. Bécs
B. Watzdorf Bécs
Huszár B. Balogh
Ciuciucovics A. Ragusa
Grosse A. Bécs
Raskovich V. Kattaró
Modrovics G. Zala-Apáti
Klausz M. Zala-Apáti
Fraenk O. Ferdinandsberg
Bergmann S. Olischau
Steinmetz T. Tuln
Grünbaum M. Bécs

Magyar király szálloda.
Hutter N. Bécs
Ertl I. Szonta
Molnár K.-né Komárom
Guttmann R. Csáktornya
Fischer K. Bécs
Schönfeld M. Nagykanizsa
Neumann I. Nagykanizsa
Barba N. Konstantinápoly
Ditrichstein I. Bécs
Krenstem S. Bécs
Licht L. Lemberg
Polakovics L. Ujverbász
Schwartz A. Bécs
Kuch E. Szarvas

Nemzeti szálloda.
Fábián I. D.-Földvár
Fridrich I. Tata
Zaőry I. D.-Földvár
Heinz B. Arad
Szluha I. Sz.-Iván
Magyari K. Sz.-Márton
Spaits P. Schid

Pannonia szálloda.
Sebök P. Csetnek
Keller Ö. Sz.-Mihály
Ferencz A. M.-Vásárhely
Dr. Weiner S. Karczag
Roth I. Ráczkeve
Dr. Kontler L. Sz.-Mihály
Göltl N. Debreczen
Horváth B. Gödöllő
Strausz A. T.-Abád
Kovács B. Bereg
Szelles K. Csákova
Reth I. Ráczkeve
Blumenthal G. Boroszló
Királymezei V. P.-Hatvan
Zitterbarth I. Herczeghalom
Praznovszky I. Pöstyén
Ronchetti R. Galgócz
Zsoldos I. Csömör
Schmidt F. D.-Bogdán

Páris szálloda.
Rozenbach A. P.-Csantó
Budai S. Vadkert
Grünböck I. Abád
Tenolosz P. Reismarkt
Bogen J. Kikinda
Kurländer A. Nagyvárad
Dettre B. Szécsény
Berger A. Miskolcz
Herzfeld I. Bagy
Schultheisz A. Bihar
Fid A. Bukarest
Wallner I. Szeged
Schwartz I. Szeged

Schmidt-Orient szálloda.
Medgyesi G. Szolnok
Dózsa A. Kis-Kinizs
Vincze I. Kolozsvár
Szatmáry K.-né V.-Egyháza
Bucsáni N. Söközsd
Schmidt N. Bécs
Simojay L. csal. T.-Sz.-Miklós
Plenk Z. Jászberény
Hatics B. Szolnok
Vörös M.-né Ercsi
Szathmáry J. Miskolcz
Schreiber D. Kassa
Gruber F. Trieszt
Ille J. Lipcse
Gerstner M. Berlin
Müller J. Bécs
Grosz S. Eger
Beer D. Temesvár

Vadászkürt szálloda.
Meskó A. Makó
Kemény A. Veszprém
Makay M. Vácz
Schmidt M. Vácz
B. Abela Julia Lilienfeld
Schunn F. Baden
Möszmer K. Bécs
Altmann S. Bécs
Pandilics P. Alexandria
Malován E. Bécs
Weinfeld D. Bécs
Fogarassy K. Bécs
Heintz K. Hamburg
Weisz M. Bécs

Arany sas szálloda.
Világhy F. Modólós
Bölöny S. Nagyvárad
Wimmer F. Szentes
Kadár H. Csongrád
Lévay F. Szeged
Péchy I. Bánréve
Berta K. Aradmegye
Wagner V. Szentes
Blázsik I. Csongrád
Törkentzi I. Ádánd
Kajtár L.-né Szentes

Erzsébet szálloda.
Özv. b. Majtényi I.-né Bárd
B. Norman G. Nagykanizsa
Bojanovics T. Szólád
Tannert I. P.-Sz.-Király
Mednyánszky I. Trencsén
Aczél L. Nagyszöllös
Zagróczky Gy. M.-Sziget
Halász F. Beregszász
Zolnay F. Dorosma
Cservenicz M. Eger
Bartal R. Esztergom
Dr. Ujj I. Szeged
Varga B. Nagykőrös
Scorbicz I. Nagykanizsa

Európa szálloda.
Vithe M. London
Herman M. Fegyvernek
Eister H. Bécs
Kührer A. Bécs

Fehér hattyu szálloda.
Schwartz A. T.-Bicske
Szarvas I. Tata
Steiner M. Monor
Kohn I. Ráczkeve
Gansl I. Sz.-Fehérvár
Békés I. Palota
Menyei L. Kassa

Fehér ló szálloda.
Perovics I. Szlavonia
Hoffmann S. Cservenka
Balázsovics L. Monostor
Fajdovics A. Munkács
Grenadics M. Belgrád
Scheinweis A. Boroszló
Molnár I. Szeged
Wertheimer N. Ócsa
Brückner A. Holischan
Szüszvein A. Bécs
Guth F. T.-Sz.-Márton
Wigner I. Czegléd
Preisz A. Szeged
Krausz I. Pozsony

Holzwarth-Frohner száll
Scilis della Bona Olaszország
Phrupp E. Olaszország
Bruck G. Bécs
Bardach S. Bécs
Ernst A. Bécs
Fränkl S. Gava
Erben F. Prága
Dr. Smialovsky Silein
Albus D. Beczterczebánya
Müller C. Heilbronn
Torno I. Genf
Bentum I. Nyergesujfalu
Eichenwald E. Csacza
Barthel H. Warnsdorf
Freud S. Olcsanicza

Hungária szálloda.
Ábrahámffy Gy. Kossuth
Rónay I. Sz.-Iván
Palotay F. Veszprém
Wernau E. Bécs

Kallana I. Teschen
B. Vay D. Pozsony
Hg. Schmiedl Sz.-Groth
Ferster A. Sz.-Fehérvár
Faulding A. London
Oprantham M. London
Rosenzweig L. Batina
Weiner I. Bécs
Grimm M. Gyoma
Rosenbaum M. Szeged
Trautwein A. Briegg
Titz I. Bécs
Arragon E. Manheim

London szálloda.

Denner K. D.-Földvar
Fischer I. Vácz
Löwy I. Bécs
Zsoldos O. Szentes
Lissner A. Bécs
Strigler M. Bécs
Schwartz I. Bécs
Politzer I. Szeged
Winter A. Szeged
Jerabek A. Bécs
Chiske J. Szerajevó

Elhaltak Budapesten 1883. nov. 19.

Bohm J. 51 é. vendéglős VI. k. király-u. 18. szivbaj.
Baldenvéd B. 1 é. hivt. fia II. k. szalag-u. 18. görvély.
Szücs R. 9 é. napsz. leánya II. k. n.-rókus-u. 15. vörheny.
Schwarz P. 48 é. kormányos III. k. Lajos-u. 96. sorvadás.
Kellner M. 1 é. kőmüv. leánya I. k. Gyula-u. 5. himlő.
Beleznay R. 57 é. molnár neje I. k. hadnagy-u. 17. gyomorbaj.
Konschel J. 58 é. számtiszt I. k. aranykakas-u. 9. tüdőlob.
Németh K. 2 é. vasuti őr fia VIII. k. prater-u. 65. tüdőlob.
Drobna J. 1 é. napsz. fia VIII. k. kerepesi-ut 75. bélhurut.
Torma I. 54 é. irnok VIII. k. tavaszmező-u. 4. gümő.
Vajas M. 1 é. kalauz leánya VIII. k. Szigony-u. 11. aszály.
Vihlitska A. 2 é. hentes leánya X. k. Molnár-ház vörheny.
Schuhmayer E. 92 é. hivt. özv. X. Lechner-téglagy. végelgyengülés.
Schikedanz M. 4 é. tanár leánya VI. k. sugar-ut 45. vörheny.
Vésener L. 56 é. hivt. özv. VI. k. mozsár-u. 10. gégelob.
Gescheidl A. 1 é. könyvelő fia VI. k. Petőfi-u. 16. bélhurut.
Bayer J. 27 é. pinczér VII k. Amazon-u. 13. tüdővész.
Kreyenburg J. 26 é. porczellángyuró VII. Miksa-u. 19. csontszu.

NYILT-TÉR.

VÉGELADÁS!

Október 25-étől november 25-ig naponta 9-től 1 óráig délelőtt **Bécsi utcza 3-ik szám** alatt levő udvari helyiségben a helybeli porczellán- és majolica-gyáramban az ezen évben készült másod és harmadrendü **használati és diszitési** tárgyak igen leszállitott árak mellett végeladatnak. — Tisztelettel
FISCHER J. gyártulajdonos.
7961

8163 **MATTONI BUDAI KIRÁLY-KESERÜVIZE** orvosi tekintélyektől legjobban ajánlva kapható minden gyógyszertár és ásványvizkereskedésben.

Végeladás.

Budapesti főküzletem feloszlatása miatt
LEBEL S. műkereskedése, Dorottyautcza 7.
végeladom a rézmetszek, fényképek, albumok és más műtárgyakból álló nagy raktáramat saját **vétel árakon alul.**
☛ **Ritka alkalom a művészet kedvelői számára.** 7689
LEBEL S. Bécs. I. Kolowratring 6

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

—

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, november 21-én.

A csalhatatlan.

Eredeti vigjáték 3 felv., irta ifj. Ábrányi Kornél.

Személyek:

Trisztán – Náday
Konrád – Vizvári
Sperata – Sz. Prielle C.
Izolde – G. Csillag T.
Boldizsár – Ujházi
Pál – Mihályfi
Urbain – Horváth
Camor – Pintér
Devrien – Körösmezei
Lesage – Komáromi
Suzanne – Gaál I.

Ezt követi:

ÖRÖKKÉ!

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Charles de Courcy.

Személyek:

Gilbert – Benedek
Valgain – Földényi
Hector – Sántha
De Nizier-né – Molnárné

Kezdete 7 órakor.

Holnap, november 22-én.

A sevillai borbély.

Ezzel:

Renaissance.

—

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, november 21-én.

Dobó Katicza

vagy:

Az egri szép napok.

Történeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Tóth K. Zenéjét Allaga G.

Személyek:

Dobó István – Tamássy
Dobó Katicza – Pálmai I.
Homonnai – Tihanyi
Balassa – Vidor
Hegedüs – Komáromi
Ali, renegát – Mezei
Gyalus – Kovács
Gyalusné – Klárné
Lőrincz, baltás – Sánta
Szilvásiné – Vidorné
Marosi gazda – V. Kovács
Sebestyén – Ujvári
Mátyás, kovács – Behumi
Gergely, asztalos – Baranyai
Márton, ács – Füredi
Magyar követ – Magyari
Kádas – Izsó
Ór – Pintér
1-ső fegyveres – Deréki
2-ik » – Kiss
Egy polgár – Munkácsy
Török követ – Jankó

Kezdete 7 órakor.

Holnap, november 22-én.

Tempefői.

—

NÉMET SZINHÁZ.

Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*

Budapest, november 21-én.

Eine Nacht in Venedig.

Operette 3 felv.

Kezdete 7 órakor.

!ORPHEUM!

hajós-utcza 27. sz. 8197

Miss Vellyn és Mr. Sperlo

kitünő szájharmonikus és illusionista föllépte.
Pawez József komikus fellépte.
Az excentricus comicus quartett fellépte, **Schwarz N. Ilcna k. a.** magyar énekesnő fellépte. **A Delepierre család** xilophon-müvész-család fellépte. **Mayer Jeannette** bécsi énekesnő fellépte. **Mr. Conrich** zenész-clown fellépte. **Jakobella k. a.** dán énekesnő fellépte. **Herzog úr** fellépte idomitott sertéseivel. Magyar énekesnők és tánczosnők előadásai

Grand Cafè Imperial.

Előbb JAROSCHAI SÖRCSARNOK.
Váczi-körút 48.

BÉCSI KÜLÖNLEGESSÉG!
A jó hirű 1-ső BÉCSI NŐI ZENEKAR
ZENEESTÉLYE
MESSERSCHMIDT-GRÜNER igazgatónő személyes vezetése mellett.
Kezdete 7½ órakor. 8039

VIZÁLLÁS 1883. nov. 20.

Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik	Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	1.55	—	apadó	M.-Sziget	0.90	—	váltztl.
Komárom	1.53	—	apadó	Beregszász	—	—	—
Budapest	1.84	—	apadó	Sárospatak	—	—	—
Mohács	2.70	—	apadó	Szatmár	—	—	—
Vukovár	—	—	—	Tokaj	2.68	—	apadó
Ujvidék	3.19	—	váltztl.	Szolnok	2.47	—	áradó
Pancsova	2.58	—	áradó	Szeged	1.94	—	»
Orsova	3.15	—	áradó	**Körös**			
				B.-Gyula	—	—	—
Dráva				**Maros**			
Barcs	0.73	—	apadó	Arad	—	—	—
Eszék	1.97	—	apadó				
Száva				**Béga**			
Mitrovicza	5.32	—	apadó	Temesvár	0.48	—	áradó

IDŐJÁRÁS nov. 20. regg. 7 órakor.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (770—772) Oroszországból délnyugat felé lenyulik az Alpeseken keresztül Dél-Francziaországhoz (769). A légnyomás közepes (760—761) a kontinens északnyugati részében és Dél-Olaszországban. Az idő többnyire változó felhőzetü, helyi esővel, csekély hőváltozással. Nagy-Brittánia és Skandinávia viharos, esőkkel.

Hazánkban: Többnyire északias és délies gyenge szelek mellett a hőmérséklet északon, a légnyomás pedig délkeleten kissé alább szállt. Az idő többnyire változó felhőzetü, napos váltakozik felhős-borussal. Eső számos helyen, középmennyiségben volt.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában változó felhőzetü, enyhe időt várhatni, helyenkint esővel.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700 +	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	66.4	ENY 3	+ 5.5	2	≡
Beszterce	—	—	—	—	—
Besztercebánya	66.2	D 2	+ 1.2	3	●
Budapest	66.9	◎	+ 2.0	—	●
Csáktornya	66.2	D 1	+ 0.6	—	≡
Debreczen	67.6	NY 1	+ 3.4	3	●
Eger	67.3	E 2	+ 1.3	—	◑
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	64.8	E 2	+ 5.0	—	◑
Késmárk	68.6	◎	— 0.4	1	●
Keszthely	67.8	E 2	+ 3.0	—	≡
Kolozsvár	66.6	E 2	+ 6.8	—	●
Magyar-Óvár	67.1	K 1	+ 2.5	1	◑
Mármaros-Sziget	67.1	NY 1	+ 5.3	—	◑
Nagy-Enyed	68.0	K 1	+ 8.5	—	●
Nagy-Szeben	66.5	D 1	+ 8.1	—	≡
Nagyvárad	66.5	◎	+ 5.4	3	≡
Orsova	66.8	◎	+ 9.3	3	◑
Pancsova	64.7	EK 2	+ 8.5	5	●
Selmeczbánya	68.5	ENY 3	+ 0.0	1	◑
Sopron	—	ENY 1	+ 4.1	—	≡
Szatmár-Németi	65.8	DNY 2	+ 5.5	1	◑
Szeged	66.2	K 1	+ 5.5	—	●
Sepsi-Szt-György	—	◎	+ 5.3	—	●
Szolnok	67.9	◎	+ 3.4	—	≡
Temesvár	—	—	—	—	—
Trencsén	66.2	◎	+ 3.8	3	●
Ungvár	65.9	DK 2	+ 4.4	6	●
Zágráb	66.7	DNY 1	+ 2.4	—	●
Bécs	66.6	ENY 1	+ 6.8	—	●
Bregenz	68.6	D 2	+ 5.4	4	◑
Lesina	64.5	E 2	+ 13.5	9	●
Pola	64.8	K 1	+ 7.3	—	◑
Prága	65.6	D 1	+ 6.4	—	●

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései november 20.

Faj	Irányzat	76 kg frttól	frtig	77 kg frttól	frtig	78 kg frttól	frtig	79 kg frttól	frtig	80 kg frttól	frtig	81 kg frttól	frtig	kg frttól	frtig	kg frttól	frtig
bánsági buza uj	kellemes	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	— —	— —	— —	— —	— —	— —
tiszavidéki «	«	9.75	9.80	9.85	9.90	9.95	10.—	10.05	10.10	10.15	10.25	— —	— —	— —	— —	— —	— —
pestvidéki «	«	9.65	9.70	9.75	9.80	9.85	9.95	10.—	10.05	10.10	10.15	— —	— —	— —	— —	— —	— —
fehérmegyei «	«	9.65	9.70	9.75	9.80	9.85	9.95	10.—	10.05	10.10	10.15	— —	— —	— —	— —	— —	— —
bácskai «	«	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	— —	— —	— —	— —	— —	— —
m. északk. «	«	9.40	9.45	9.45	9.50	9.55	9.60	9.65	9.70	9.75	9.80	— —	— —	— —	— —	— —	— —

Gabona	Ó vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségű súly hektoliterenként	100 kg ára -tól frt	kr.	-ig frt	kr.
rozs	uj	—	szilárd	70—72	7	60	7	95
árpa	uj	takarmány	«	60—62	7	25	7	50
«	«	égetni való	«	62—64	7	60	8	80
«	«	sörfőzdei	«	64—66	9	—	10	30
zab	uj	—	»	37—40	6	60	6	95
tengeri	ó	bánsági	lanyha	75	6	30	6	35
	«	másnemü	»	73	6	20	6	25
köles	—	—	«	nélkül	6	80	7	10
káposzta-repcze	uj	—	szilárd	—	—	—	—	—
bánsági repcze	«	—	«	—	—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	pénz frt	kr.	áru frt	kr.
buza	csendes	tavaszra	10	22	10	25
	«	őszre	—	—	—	—
tengeri	«	1884. máj.—jun.	6	57	6	59
zab	szilárd	tavaszra	7	25	7	27
	«	őszre	—	—	—	—
repcze káposzta	szilárd	aug—szeptemb. 1883	—	—	—	—
« bánsági	—	julius—augusztusra	—	—	—	—

ÉRTÉKPAPIROK

ÁLLAMADÓSSÁG.		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	6%	120.—	120.50
Magyar királyi aranyjáradék adómentes kisorsolt	6%	—.—	—.—
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	4%	86.85	87.15
Magyar papirjáradék adómentes	5%	84.90	85.20
Magyar vasuti kölcsön a 120 frt o. ért. (300 frank)	5%	139.—	139.50
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	139.50	140.—
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—.—	—.—
Magyar 1869. keleti vasut állam-kötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	91.—	91.50
Magyar 1873. keletivasutarany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm.	5%	113.50	—
Magyar 1876. keleti vasut állam-kötvény aranyban	5%	97.25	97.75
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 100 frt		113.—	114.25
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 50 frt		113.—	114.50
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	109.75	110.25
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—.—	—.—
1873-ikimagyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	100 25	101.25
Magyar földtehermentesitési kötvények1867. záradékkal	5%	98.75	99.50
Magyar földtehermentesitési kötvénye ktemesi	5%	99.—	100.—
Magyar földtehermentesitési kötvények1867. záradékkal	5%	98.75	99.75
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	99.—	101.—

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	99.25	100.—
Magyar országos jelzálog urbéri váltság kötvény (100 frt)	5%	93.50	94.—
Királyi horv.-szlavon jelzálog földváltsági kötvény (100 frt)		—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	97.—	98.—
Magyar királyi kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban május—nov.	4²/₁₀%	78.70	78.90
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug.	4²/₁₀%	78.70	78.90
Egyesitett államadósság ezüst kamat január—julius	4²/₁₀%	79.20	79.50
Egyesitett államadósság ezüst kamat ápril—október	4²/₁₀%	79.45	79.75
Osztrák aranyjáradék 4% kamat	4%	98.25	98.60
Osztrák papirjáradék, adómentes	5%	93.10	93.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1854-iki à 250 frt p.p.	4%	119.50	120.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 500 frt o. é.	5%	132.—	133.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 100 frt o. é.	5%	139	140.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 100 frt o. é.		171.—	171.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 50 frt o. é.		170.50	171.50
Pest város kölcsöne 1870-ből	6%	104.75	105.25
Pest város kölcsöne 1871-ből	6%	104.75	105.25
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne	5%	97 —	97.50
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	32.—	33.—

ÉRTÉKPAPIROK

Osztal. 1882-re	RÉSZVÉNYEK.	Befiz. frt	Utolsó árkelet pénz	áru
	a) Bankok.			
12.—	Ált. magyar municipalis hitelint.	200	—.—	—.—
5.—	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
9.—	Budapesti bankegyes.-részv.-társ.	100	104.50	105.—
14—	Horvát leszámitoló bank	200	— —	— —
—.—	Iparbank, budapesti	100	30.—	31 —
2—	Központiipartársulatihitelintézet	80	— —	— —
19.50	Magyar Általános Hitelbank	200	279 —	279.25
26.¼ frk	Magyar jelzálog-hitelbank	200	— —	— —
13.⅛ frk	Magy. jelzáloghitelb.II. kib. id.e.	100	97.25	97 50
5.—	Magyar leszám. és pénzváltóbank	100	87.25	87 50
20 frk	Magyar országosbank részv.-társ.	100	—.—	—.—
17.50	Osztrák hitelintézet	160	280.40	280.60
45.—	Osztrák-magyar bank	300	837.—	842.—
13.—	I. magyar iparbank	150	161.—	162.—
—.—	I. magyar iparbank II. kib.	150	148.—	150.—
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	591.—	593.—
5 50	Sziszeki hitelbank	100	— —	— —
7.—	«Unio» bank	100	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
12.50	Bécsi biztositó társaság	200	208.—	210.—
13.50	Bécsi élet- ésjáradék-biztos. társ	200	240.—	245.—
192.—	Első magyar ált. biztositó társ.	1000	3040.—	3070.—
— —	Foncière pesti biztositó intézet	100	64.—	65.—
6.25 frk	Magyar-franczia biztos. társaság	50	— —	— —
46.—	Pannonia viszontbiztositó társ.	300	925.—	950.—
	c) Gőzmalmok.			
50.—	Concordia gőzmalom	500	575.—	580.—
120 —	Első budapesti	500	1175.—	1185.—
20 —	Erzsébet malom	200	244.—	245.—
60 —	Hengermalom	500	580 —	585.—
35.—	Lujza	160	279.—	281.—
35.—	Molnárok és sütők	200	387 —	390.—
150 —	Pannonia	1000	1220.—	1230.—
50.—	Viktória	300	435.—	438.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
12.—	«Adria» magy. tengeri hajózási részv.-t.		—.—	175.—
— —	Alföld-fiumei	200	166.—	167.—
— —	Arad-Körösvölgyi vasut	100	—.—	—.—
— —	Báttaszék-dombovári	200	—.—	—.—
2 —	Déli vasut	200	141.50	142.—
— —	Észak-keleti vasut	200	145.—	145.50
— —	Erdélyi vasut	200	162.—	163.—
— —	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	— —	—.—
— —	Kassa-oderbergi vasut	200	144.50	145.50
— —	Magyar-galicziai vasut	200	158.50	159.50
— —	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráczív.)	200	162.50	163.50
— —	Osztrák-magyar államvasut	200	310.—	310.50
— —	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
— —	Tiszavidéki vasut	200	248.50	249.50

Osztal. 1882-re	ÉRTÉKPAPIROK	Befiz. frt	Utolsó árkelet pénz	áru
—.—	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	—.—	—.—
26.—	Pesti közuti vaspálya	200	441.—	442.—
16.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy		264.—	268.—
	e) Takarékpénztárak.			
5.50	Budapest III. kerületi	50	68.—	—.—
33.—	Országos központi	300	473.—	475
300.	Pesti első hazai	1000	4520.—	4535.—
34.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	473.—	475.—
4.50	Magyar ált. takarékp. részv.-tár.	100	98.—	99.—
	f) Különféle vállalatok.			
8—	Alagut	105	119.—	120.—
7.20	Általános waggon-kölcsönzőtárs.	80	86.—	88.—
12—	Ész.-magyarorsz. e. köszénb. r. t.	100	—.—	—.—
10.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	169.—	170.—
50,—	Ganz és társa vasöntőde s gépgy.	400	817.—	819.—
28.—	Gschwindt-féleszeszgyár	200	420.—	430.—
14.—	Gyapjumosó és bizt. első magyar	200	215.—	220.—
28.—	Kereskedelmi testület épülete	210	590.—	595.—
40.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	150	520.—	525.—
60.—	Pesti könyvny. részvény-társaság	500	900.—	930.—
9.—	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	130	151.50	152.—
— —	Nemzetk. waggon-kölcsönző-r. t.	100	102.—	102.50
—.—	Pesti épitő-társaság	85	— —	—.—
10.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű	100	111 50	112 50
7—	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	121 50	122.—
18.—	Schlick-féle vasöntőde s gépgyár	200	246.—	247.—
3.—	Schlick-féle vasönt. s gépgy. II. kib.		—.—	—.—
40.—	Serfőzde első magyar	400	694.—	698.—
30.—	Sertéshizlaló	200	369.50	370.50
— —	Sóskuti kőbánya	200	45.—	48.—
20.—	Spodium és csontlisztgyár	200	274.—	276.—
— —	Szálloda részvény-társaság	200	— —	— —
10.—	Tégla- és mészégető, ujlaki	200	119.—	120.—
20.—	Téglagyár, kőbányai	160	238.—	239.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magy. földhitelintézetpapirérték	5½%	101.—	102.50
	Magy. földhitelintézetpapirérték	5%	100.25	101.—
	Magy. földhitelintézetpapirérték	4½%	93.50	94.—
	Magy. földhitelint. arany v. ezüst	5%	119.50	120.50
	Magyar jelzálogbank	5½%	101.20	101.45
	Magyar jelzálogbank	5%	98.⅓	98.50
	Kisbirtokosok orsz. földhitelint.	5½%	100.—	101.—
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	5%	100.50	100.75
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4½%	98.85	99.15
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4%	93.25	93.52
	Pesti h. I. takarékp. e. k. kötv.	5%	99.—	100.—
	Pestimagyar kereskedelmibank	6%	101.75	102.25
	Pestimagyar kereskedelmibank	5½%	101.50	102.—
	Pestimagyar kereskedelmibank	5%	99.—	99.50
	«Albina» takarék-és hitelintézet	6%	100.—	100.75

ÉRTÉKPAPIROK — ELSŐBBSÉGEK.	Befizetett frt		Utolsó árkelet pénz	áru
Alf.-fiumei v. (n.v.-eszéki von.)	200	5%	97.50	98.—
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	200	5%	97.—	97.50
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	94.50	95.—
Dunagőzhajózási társulat	300	5%	— —	— —
Dunagőzhajózási társulat	100/200	6%	— —	— —
Észak-keletivaspálya	300	5%	91 —	91.50
Észak-keletivaspálya (aranyban)	300	5%	116.—	116.50
Észak-keletivaspálya (aranyban)	1000	6%	—.—	—.—
Ész.-magyarorsz. e. köszénb. r. t.	100	6%	— —	— —
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	94.50	95.50
Magy.-galicziai vaspálya II. kib.	200	5%	93 50	94.—
M. ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi v.)	200	5%	97.—	98.—
Magyar nyugativasut 1874. kib.	200	5%	97 —	97 50
M. vas. elsőbbs. beruh. aranyban	200/1000	5%	112.—	113.—
I. erdélyi vaspálya	200	5%	91.75	92.25
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	— —	— —
Kassa-oderberg i vasut, ezüstben	200	5%	97.50	98 —
Kassa-oderb. v. (eperjes-tarn.v.)	300	5%	94.—	94.50
Kassa-oderb. v. (osztrákvonal)	200	5%	— —	— —
Kassa-oderb. v. (magyar vonal)	100	5%	— —	—.—
Osztrák-magyar államvasut		5%	— —	— —
Tiszavidéki vasut		5%	101.50	102.50
Budapesti lánczhid	100	6%	103.—	103.50
Kőszén- és téglagyár kötvények	100	6%	— —	— —
Lloyd- és tőzsde-épület	100	5%	97.25	97.75
MAGÁNSORSJEGYEK.				
Osztrák hitelintézet			172.—	175.—
Budavárosi sorsjegy			38.—	40.—
Keglevich sorsjegy			17.50	18.50
Magy. sz. korona orsz. vörös kereszt egyl.			6.30	6.60
Osztrák vörös kereszt-egylet			12.—	12.50
Pálffy sorsjegy			34.50	35.50
PÉNZNEMEK.				
Császári királyi arany (vert)			5 72	5.75
Császári királyi arany (kör.)			5.71	5.74
Osztrák-magyar 8 frtos arany			9.58	9.60
20 frankos arany			9.58	9.60
20 márka			11.82	11.85
Török aranylira			—.—	—.—
Osztrák- és magyar ezüst			—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi			59.15	59.25
Váltók árfolyama (látra).		Bank-kamat		
Német bankpiaczok 100 márk		4%	59.25	59.45
Amsterdam 100 hollandi frtért		4%	99.60	99.90
Brüssel 100 frankért		4%	47.80	47.90
Páris 100 frankért		3%	47.85	47.95
Marseille 100 frankért		3½%	— —	— —
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért		3%	47.80	47.90
Zürich 100 frankért		3%	47.80	47.90
London 10 font sterlingért		3½%	120.60	120.85
Szentpétervár 100 rubelért		6%	— —	—.—
Olasz bankpiaczok 100 lire nuove ital.		5%	— —	—.—

Bécsi tőzsde nov. 19.

A) Általános államadósság.	Pénz	Áru
Egységesjár., papir, május—novemb. 5%	78.85	79.—
Egységes járadék, papir, febr.—aug. 5%	78.80	78.95
Egységes járadék, ezüst január—jul. 5%	79.35	79.50
Egységes járadék, ezüst. ápr.—okt. 5%	79.55	79.70
Sorsolással, 1854-ből 250 frt sorsj. pp. 4%	119.50	120.—
Sorsolással, 1860-ból 500 frt sorsj. o.é. 5%	132.—	132.40
Sorsolással, 1860-ból 100 frt sorsj. o.é. 5%	139.—	139.50
Sorsolással, 1864-ből 100 frt sorsj. o.é.	171.—	171.50
Sorsolással, 1864-ből 50 frt sorsj. o.é.	170.75	171.25
Como-járadék 42 lira	37.—	39.—
Államjószági jelzáloglevél 120 frt 5%	147.75	148.50
Bécs-glogn. v. els. jegy. 100 frt p. p. 5%	98.—	— —
B) A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államadóssága.		
Osztrák aranyjár. adómentes 100 frt 4%	98.35	98.55
Osztr. papirjár. visszafiz. 1881 100 frt 5%	93.30	93.45
C) A magyar korona országainak államadóssága.		
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 6%	120.15	120.30
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 4%	86.90	87.05
Magyar papirjáradék 100 frt 5%	84.05	85.10
Magyar vasuti kölcsön. 120 frt ezüst 5%	139.—	139.50
Magyar vasuti kölcsön. 120 frt ar. k. 5%	138.30	138.80
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt 6%	—.—	— —
Keletivasutiál. kötv. 1869-ből 300 frt 5%	91.20	91 60
Keletivasutiál. kötv. 1873-ból 300 frt 5%	113.—	— —
Keletivasutiál. kötv. 1876-ból 100 frt 5%	96.90	97.20
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100 frt 5%	— —	— —
Magy. államkölcs. 1873. sors. 100 frt 5%	—.—	— —
Magyar urbéri válts. kötvény 100 frt 5%	—.—	—.—
M. szőlődézsma-válts. kötv. 100 frt 5%	97.—	97.75
Magyar nyeremény-kölcsön 100 frt	113.50	114.—
Magyar nyeremény-kölcsön à 50 frt	113.50	114.—
M. tiszav. s szegedi ny. sorsj. 100 frt 4%	110.—	110.30
D) Földteherm. kötv. 100 frt pp.		
Csehországi 5%	106.50	—.—
Bukovinai 5%	97.50	98.50
Galicziai 5%	99.—	99.40
Karinthiai 5%	106.50	— —

	Pénz	Áru
Krajna és tengerparti 5%	102.—	104 —
Morvaországi 5%	104.—	105.—
Alsó-ausztriai 5%	105.—	106.—
Felső-ausztriai 5%	104.50	— —
Salzburgi 5%	102.—	— —
Sziléziai 5%	110.—	— —
Stiriai 5%	104.—	105.—
Tiroli 5%	99.—	— —
Horvát- és szlavonországi 5%	100.—	102.—
Erdélyi 5%	99.	99.75
Temesi bánság 5%	99.—	99.75
Temesi 1867-iki sorsolási záradék 5%	98.75	99.25
Magyar 5%	100.—	100.70
Magyar 1867-iki sorsolási záradék 5%	98.90	99.40
E) Más közkölcsönök		
Dunaszabályoz. sors. 1870-ből 100 frt 5%	115.70	116.20
Dunaszab. kölcsön 1878-ból 100 frt 5%	102.50	103.—
Pestvárosi kölcsön 1871 6%	104.75	105.25
Pestvárosi kölcsön 1880 5%	96.75	97.—
Triesztvárosi kölcs. 1865 6%	— —	—.—
Triesztvárosi kölcs. 1879 6%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1867 5%	101.75	102.20
Bécsvárosi kölcsön 1874 (ar. v. ez.) 5%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1874 (sorsolás)	124.50	124.75
Olasz járadék 100 lira 5%	—.—	—.—
Szerb nyer. kölcs. 100 frk 3%	31.75	32.25
Török vasuti kölcsön 400 frk	20.60	20.80
F) Záloglevelek, jelzálog-kötvenyek és kötvények (100 frtert).		
Osztr. ált. földh.-int. sors. ar. v. ez. 4½%	119.50	120.—
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4½%	95.25	95.75
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4%	91.80	92.30
Osztr. ált. földh.-int. nyer.-kölcsön 3%	97.50	98.—
Csehorsz. földh.-társ. 36 éves visszf. 5½%	103.50	104.50
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf. 6%	104.50	—.—
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf. 5%	102.50	103.50
Központi földhitelint. bank 38 e. 5%	100.—	100.25
Gácsországi földhitelintézet 18 é. 6%	101.50	102.50
Gácsországi földhitelintézet 20 é. 7%	103.—	104.—
Gácsországi földhitelintézet 36 é. 6%	101.75	102.25
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é. 5½%	101.50	102.50
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é. 5%	101. —	—.—
Osztrák jelzálogbank 10 éves visszf. 5½%	100.—	100.50
Osztrák jelzálogbank sorsolással 5%	100.—	101.—
Osztrák jelzálogbank 10 éves visszf. 5%	99.75	100.50
Osztrák jelzálogbank sorsolással 4½%	—.—	98.—

	Pénz	Áru
Osztrák-magyar bank 5%	100.70	100.95
Osztrák-magyar bank 4½%	98.80	98.95
Osztrák-magyar bank 4%	93.20	93.50
Első osztrák takarékp. sorsol. 30 év 5½%	102.—	103.—
Első osztrák takarékp. sorsol. 32 év 5½%	102.40	103.—
Magyar földhitelintézet 5½%	101.40	102.50
Magyarföldhitelint. sorsolása 39 év 5%	100.50	101.—
Magyarföldhitelint. sorsolása 4½%	93.50	94.—
Magyarföldh.-int. sors. 39 év arany 5%	119.50	120.50
Magyarjelzálogbank 25 évi sors. 5½%	100.—	101.—
Magyarjelzálogbank 40 évi sors. 5½%	100.—	101.—
Magyarjelzálogbank 40 évi sors. 5%	98.25	98.75
G) Elsőbbségi kötvények.		
Albrecht pálya 300 frt ezüst 5%	97.—	97.50
Alföld-fiumei pálya 200 frt ezüst 5%	97.75	98.—
Alf.-fiumei k. 1874. k. 200 frt ezüst 5%	97.—	97.50
Arad-temesvári vasut 200 frt ezüst 5%	—.—	—.—
Cseh északi vasut 300 frt 5%	104.25	104.75
Cseh nyugati vasut 300 frt 5%	99.75	100.25
Buschtiehradi vasut 150 frt ezüst 5%	102.75	103.25
Dunagőzhajózási társ. 300 frt ezüst 5%	115 25	—.—
Dunagőzhaj. társ. 100/200 frt ezüst 6%	106.50	107.—
Dunagőzhajózási társ. 200 frt arany 5%	—.—	—.—
Duna-drávai pálya 200 frt ezüst 5%	94.80	95.10
Erzsébet pálya 600 és 3000 márka. 4%	102.80	103.—
Erzsébet p. 400 és 2000 m, lev. nélk. 4%	107.20	107.50
Ferdinánd északi pálya 100 frt p.p. 5%	104.75	105.50
Ferdinánd északi pálya 100 frt o.é. 5%	100.50	101.50
Ferdinánd északi pálya 300 frt ez. 6%	106.50	107.25
Ferencz-József pálya 200 frt ez. 5%	103.30	103 70
Pécs-barcsi pálya 200 frt ez. 5%	101.25	101.50
Károly-Lajosgácsi pálya 300 frt o.é. 5%	98.30	98.70
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez. 5%	97.70	98.10
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez. 5%	94.—	94.40
Kassa-od. (osztr. v.) 1879. 200 frt 5%	100.—	100.50
Kassa-od. (magy. v.) 1879. 200 frt 5%	—.—	—.—
Lemb.-czern.-jassii p. I. kib. 300 frt o.é.	95.50	—.—
Lemb.-czern.-jassii p. II. kib. 300 frt ez.	99.50	99.90
Lemb.-czern.-jassii p. III. kib. 300 frt ez.	95 50	96.—
Osztrák-magyar Lloyd 300 frt arany 5%	122.50	—.—
Osztr.-magy. Lloyd 1881. 500 frt ar. 5%	122.50	—.—
Osztr.-magy. Lloyd 1882. 500 frt ar. 5%	122.50	—.—
Osztrák észak-nyugati p. 200 frt ez. 5%	102.—	102.30
Osztr. ész.-nyug. p. Lit. B 200 frt ez. 5%	102.50	102.90
Rudolf-pálya 300 frt ez. 5%	100.40	100.80
Erdélyi pálya 200 frt ez. 5%	92.—	92.40
Osztr.-magyar államvasp. 500 frank 3%	181.50	182.50

	Pénz	Áru
Osztr.-m. áll.-vp. 1874. k. 500 frank 3%	178.—	179.—
Osztr.-m. áll.-vp. kieg. h. 500 frank 3%	175.25	176.—
Osztr.-m. áll.-vp. I. kib. 200 frt ar. 5%	—.—	—.—
O.-m. áll.-vp. (brünni r.) 150 frt ez. 5%	121.—	—.—
Déli pálya jan.—julius 500 frank 3%	137.75	138.25
Déli pálya április—okt. 500 frank 3%	137.50	137.80
Déli pálya 200 frt ar. 5%	120.75	121.25
Dél-északném. összek.-p. 100 frt o.é. 5%	98.50	—.—
Dél-é.-n. összek.-p. 1879. k. 100 frt o.é. 5%	97.25	98.—
Tiszavidéki pálya 1000 frt o.é. 5%	101.75	102.50
Tiszavidéki pálya 200 frt o.é. 5%	101.30	101.80
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt ez. 5%	94.75	95.—
Magy. gácsorsz. p. II. kib. 200 frt ez. 5%	93.70	94.20
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar. 5%	91.25	91.50
Magy. északkeleti pálya 400 márka 5%	116.25	116.75
Magy. északkeleti pálya ar.-kötv. 6%	123.—	123.50
M. nyug. (Székesf.-győr-grácz) 200 frt 5%	97.—	98.—
Magy. nyug. vp. 1874. k. b. 200 frt 5%	97.—	97.50
H) Különféle sorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt o.é.	172.—	172.50
Clary 40 frt p.p.	36.75	37.25
Dunagőzhajózási 100 frt p.p.	109.50	110.—
Innsbruck városi 20 frt o.é.	21.—	21.50
Keglevich 10 frt p.p.	17.50	18.50
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o.é.	19.—	20.—
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o.é.	23.—	24.—
Buda város kölcsöne 40 frt o.é.	38.—	40.—
Pálffy 40 frt p.p.	35.25	35.75
Osztr. vörös-kereszt sorsjegy 10 frt o.é.	11.90	12.20
Magyar vörös kereszt-sorsjegy 5 frt o. e.	6.30	6.50
Rudolf alapitvány 10 frt o.é.	19.—	19.50
Salm 40 frt p.p.	51.75	—.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o.é.	22.80	23.20
St.-Genois 40 frt p.p.	48.60	48.80
Stanislau városi 20 frt o.é.	23.50	24.—
Trieszt városi 100 frt p.p.	126.—	127.—
Trieszt városi 50 frt o.é.	64.50	65.—
Waldstein 20 frt p.p.	26.75	27.25
Windischgrätz 20 frt p.p.	39.25	39.75
Nyereményjegyek 3%-nyi kölcsön	23.—	25.—
I) Bankok részvényei.		
Angol-osztrák bank 200 frt 5%	106.—	106.50
Bécsi banktársulat 200 frt 5%	— —	—.—
Bécsi bankegyesület 100 frt 5%	102.25	102.75
Osztrák által. földhitelintézet 200 frt 5%	209.—	210.—

	Áru	Pénz
Pestimagyar keresked. bank 500 frt 5%	— —	—.—
Keresked. és ipar hitelintézet 160 frt 5%	279.—	279.50
Magyar általános hitelbank 200 frt 5%	277.75	278.25
Alsó-ausztriai leszámit. társ. 500 frt 5%	843.—	847.—
Magy. lesz. és pénzváltó bank 100 frt 5%	86.—	87.—
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt 5%	— —	— —
Osztrák jelzálogbank 200 frt 5%	60.—	62.—
Magyar jelzálogbank II. kib. 200 frt 5%	95.—	96.—
Osztrák tartományi bank 200 frt 5%	107.60	108.—
Magyar országosbank 200 frt 5%	— —	—.—
Magyarált. municip. hit.-int. 200 frt 5%	— —	— —
Osztrák-magyar bank 600 frt 5%	839.—	841.—
Unio-bank 100 frt 5%	107.25	107.75
Általános forgalmi bank 140 frt 5%	145.75	146.25
K) Közleked. vállalatok részv.		
Albrecht pálya 200 frt o.é.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt o.é. 5%	166.—	167.—
Arad-temesvári vasut 200 frt o.é. 5%	—.—	—.—
Cseh északi vasut 150 frt o.é.	197.50	198.—
Cseh nyugoti vasut 200 frt o.é.	—.—	—.—
Buschtiehradi vasut 500 frt p.p. 5%	—.—	—.—
Buschtiehradi v. (lit. B.) 200 frt o.é.	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társas. 500 frt p.p.	550.—	551.—
Duna-drávai pálya 200 frt ez. 5%	168.—	168.50
Erzsébet pálya 200 frt p.p. 5%	223.50	224.—
Erzséb. p. Lincz-Budweis 200 frt o.é. 5%	198.50	199.—
Erzséb. p. Salzburg-Tirol 200 frt o.é. 5%	188.75	189.25
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p.p. 5%	2525.—	2536.—
Ferencz-József pálya 200 frt o.é. 5%	199.50	200.25
Pécs-barcsi pálya 200 frt o.é. 5%	209.—	211.—
Károly-Lajosgalicziai p. 200 frt o.é. 5%	282 50	283.—
Kassa-oderbergi pálya 200 frt o.é. 5%	144.75	145.25
Lemberg-czern.-jassi p. 200 frt o.é. 3%	167.25	167.50
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p.p. 5%	625.—	627.—
Osztrák északnyugoti p. 200 frt o.é. 3%	184.25	185.—
Osztr. é.-nyug. v. (Lit. B.) 200 frt o.é. 3%	196.25	196.50
Rudolf-pálya 200 frt o.é. 5%	171.75	172.—
Első erdélyi pálya 200 frt o.é. 5%	162 25	162.75
Osztrák államvasuttárs. 200 frt o.é. 5%	310.40	310.80
Déli pálya 200 frt o.é. 5%	141.25	141.50
Déleszak-ném. összek. p. 200 frt p.p. 5%	143.50	144.—
Tiszavidéki pálya 200 frt p.p. 5%	248.75	249.25
Bécsi Tramway 200 frt o.é. 5%	218.—	218.25
Magy. gácsországi pálya 200 frt o.é. 5%	158.75	159.25
Magyar északkeleti pálya 200 frt o.é. 5%	145.—	145.50
M. nyug. székesf.-gráczi 200 frt o.é. 5%	162.75	163.25

	Pénz	Áru
L) Iparvállalatok részvényei.		
Osztr. általán. épitő-társaság 200 frt	—.—	—.—
Liesingi serfőzde 100 frt	56.50	57.—
Prágai vasipar-társulat 200 frt	206.50	207.50
Rima-murányivas.-társ. 100 frt 5%	111.50	112.—
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt 5%	121.25	122.—
Bécsi fegyvergyár társaság 100 frt 5%	144.—	146.—
Nemzk. wagg.-kölcs.-t. Bpest 100 frt	102.50	103.50
Által. waggon-kölcs.-t. Bpest 80 frt 5%	— —	— —
Bécsi épitő-társaság 100 frt	78.—	80.—
Assicurazioni gen. com. 1000 frt p.p. 5%	— —	— —
«Duna» osztr. bizt.-r.-t. 200 frt o.é. 5%	—.—	—.—
Viszontbiztositó-t. bécsi 200 frt o.é. 5%	79 —	80.—
«Securitas» viszontbizt.-t. 250 frt o.é.	— —	— —
Bécsi élet-s jár.-bizt.-int. 200 frt o.é. 5%	— —	250.—
Bécsi biztositó társaság 200 frt o.é. 5%	—.—	—.—
M) Váltók (látra).		
Amsterdamra 100 hol. frt 3½%	99.70	99.85
Brüsseli 100 frank 3½%	— —	—.—
Német bankpiaczok 100 márka 4%	59.15	59.25
London 10 fontst. 3%	120.50	120.70
Milano 100 ol. lira 5%	—.	—.—
Franczia bankpiaczok 100 frank 3%	—.—	—.—
Páris 100 frank 3%	47.80	47.85
Pétervár 100 rubel 6%	— —	—.—
Svájczi piaczok 100 frank 3½%	47.80	47.90
Zürich 100 frank 3½%	47.80	47.90
N) Valuták.		
Császári és királyi arany darabja	5.73	5.75
Császári és kir. reczés arany darabja	5.74	5.76
Osztrák-magyar 8 frtos arany darabja	9.58½	9.59
30 frankos arany darabja	9.58½	9.59
20 márkás arany darabja	11.81	11.83
Orosz imperiale darabja	9.87	9.89
Sovereigns darabja	12.02	12.07
Török arany lira darabja	10.92	10.94
Mária-Terézia (Levant) tallér darabja	— —	—.—
Ezüst 100 frt o.é.	— —	—.—
Ezüstjáradék-szelvény 100 frt o.é.	— —	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márka	59.15	59.25
Olasz bankjegy 100 ol. lira	47.85	47.95
Orosz papir rubel darabja	1.17	1.17¼

Husmérési-jog bérbeadás!

A rimamurány-salgó tarjáni vasmü részvénytársaság, salgo-tarjáni vasgyári és salgó bányai mészárszékeiben a husmérés az 1884-ik évi január hó 1-től kezdve egy, esetleg három évre a következő feltételek mellett haszonbérbe adatik:

1. Vállalkozó köteleztetik fennt nevezett társaság vasgyári és bányai tiszti és munkás személyzetét szakadatlanul naponta friss és jóminőségü marhahussal és idényszerüleg másnemü husokkal ellátni.

2. A gyári és bánya igazgatóság által a munkás személyzet részére előirt hitelre kiszolgált hus érték a vállalkozónak havonkénti beadott számlajegyzék alapján a gyári pénztár által készpénzben kifizettetik.

3. A marhahus ára a budapesti lipótvárosi leves hus ára szerint havonként szabályoztatik, mi végből az ajánlatok ezen alapár arányában vagyis kilogrammonként hány krajczárral olcsóbban mint a budapesti lipótvárosi leveshus ára teendők. A másnemü husok ára a salgo-tarjáni piaczi árak szerint állapittatik meg.

4. Vállalkozótól haszonbér fizetése nem kivántatik, de köteleztetik biztositék gyanánt egyezer forintot készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban letenni. 8201

Ezen mészárszékek évi forgalma mintegy 30,000 forintra rúg.

Az ajánlatok fennt nevezett társaság élelmezési üzleti igazgatóságához S.-Tarjánba f. évi deczember hó 16-ig nyujtandók be.

A rimamurány-s.-tarjáni-vasmü-részvény-társaság S.-tarjáni élelmezési üzlete.

Hirdetmény.

Mészáros Miklós füszer- és gyarmatárukereskedő közadós **csődtömegéhez** leltározott füszer- és gyarmatáruk, ugy a bolti felszerelvények szabadkézbőli eladása ajánlati tárgyalás utján elhatároztatván, felhivatnak a t. venni szándékozók, miszerint ajánlataikat az 5103 frt 56 kr becsértéknek megfelelő 10%-kos bánatpénzzel ellátva alólirt tömeggondnoknál (VIII. Ullői-ut 4. sz.) ... ki felvilágositásokkal készségesen szolgál deczember hó 2-ig benyujtani sziveskedjenek. 8204

Budapest 1883. november hó 21-én.

Molnár Árpád **tömeggondnok.**

Vig zene
100 táncz Strausstól!
60 keringő, 14 polka, 10 négyes, 7 gallopade, 7 induló, 2 Redowas és 50 legujabb operett! Strauss-Offenbach, Lecocq, Millöcker Suppétól Potpourri stb. alakban. 8260
☛ A fentebbi összes **100 Strauss**-féle táncz és **50 Operett** zongorára könnyen játszható és csinos kiállitásu **nagy quart-Album, nagy nyomás, legfinomabb papir.** kapható **uj, hibátlan példányokban összesen csak 5 frtért. ifj Glogau Móricznál Hamburgban, Graskeller 20.**

Titkos betegségek
minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. PÁPAY
koronás arany érdemkereszte tiszteletbeli megyei főorvos.
Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 8203
Rendel 9—5-ig délután este 7—8-ig levélileg is.

Nem ingyen, se csőd, se haláleset miatt,
Az öltöztetés t... e hirdetés
FORRADALMAT
7707 fog előidézni.
Több brünni posztógyárral szemben azon kötelezettséget vállaltam magamra, hogy egy **millió forint értékben gyapjukelméket** árusitsak el. Ez összegnek nagysága és a **készpénzbeli eladásnak nagy előnyei** utasitnak engem **szabott gyári áron a kelméket árusitani.**
A következő árjegyzék állitásomnak fényes bizonyitékául szolgál **3.10 tartos és divatos gyapjukelme egy öltözékre:**
I-ső minőség 3.85 frt, III-dik minőség 7.57 frt,
II-dik minőség 4.91 frt, IV-dik minőség 9.73 frt.
I-ső minőség egy téli kabátnak való szövet 2.20 méter 5.88 frt.
II-ik minőség egy téli kabátnak való szövet 2.20 méter 8.73 frt.
Azonkivül ajánlom legnagyobb és dusan felszerelt
Férfi-ruha raktáromat
Vidéki megrendelések naponta teljesittetnek. — Minták bérmentve küldetnek.
Krausz Lipót fia posztó gyári és ruha raktára Bpest, belváros, kigyó-tér 3.
nyei határozhatják felülmű olcsó árakra, mindez humbug, az ügyes kereskedő csak a készpénzbeli eladásnak nagy elő-

K.K.C.A. PRIV. GEW.
DR JOHN BROWN'S POMADE.
8038
Vegetabilis hajifjitó és hajfentartó-szer.
Egyedül biztos, minden ártalmas elemtől szabad szer a **haj eredeti természetes szinének visszaállitására.** A hajra **élénkitőleg** hat és kihullását megakadályozza.
Kis tégely 1 frt, nagy tégely 2 frt.
Főraktár Osztr.-Magyarország számára a **„Szent Leopold"**-hoz czimzett gyógyszertárban Bécsben, Stadt, Spiegelgasse.
Raktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában.

VÉGELADÁS
KUTASSY GÉZA
lámpagyáros
CSŐDTÖMEGE
elárusitja a nagy mennyiségben levő egész petroleumlámpa készletet u. m. asztali-, függő-, fali-, utczai-, konyha- és istáló-lámpák, egyszóval mindenféle petroleum-lámpákat, szintén egyes részeiket rendkivüli leszállitott árakon.
Eladási helyiség: Sugárut 15. sz. és Hatvani-utcza 4. sz. 188

Nagyonajánlatosak
tartós, **kellemes, pormentes padlótakarónak,** kitünő
viaszos posztó-parquette-jeim
nagy választékban. A szobák padlóinak befödését négyszög méterenként 1 frt 50 krjával eszközlöm s teljesen elkészitve, legszakavatottabb kivitelben adom át. Választék viaszos és bőr posztóban butorokra. Azonkivül mindennemü olcsó és legfinomabb
☛ **futó- és szalon-szőnyegek,** ☚
továbbá ágyteritők, abroszok, uti- és flanell-takarók, butorszövetek,
JUTTE-FÜGGÖNYÖK
minden áron, továbbá jól felszerelt raktár mindennemü vásznakban, pamutárukban. ☛ Minden valódi minőségben és nagy választékban, ismert szolid árakon. ☚
SÁRKÁNY ZSIGMONDnál, Bécsben.
(Neubau) Kirchengasse 17.
Vidéki megrendelések utánvét ellett pontosan teljesittetnek. — Minta-árjegyzékek ingyen és bérmetve. 8017

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK.

56963 sz. IV.

A magyar kir. államvasutak Bpest-Józsefváros Losoncz állomásán, az üzletszabályzat 61 §-a értelmében elárusitandó szállitmányok, valamint az állomásokon összegyüjtött gabonasöpredék folyó havi nyilvános árverezése f. hó 21-én szerdán d. e. 9 órától kezdve tartatik meg, mi ezennel közhirré tétetik.

Budapesten, 1883. november hó 13-án.

Az igazgatóság.

57272 szám V.

A magyar-rajnavidék-vesztfáli forgalom kötelék dij-zabásához (III. rész) f. é. november 10-én az V. pótlék lépett hatályba. Ezen pótlék Bosznia-Bród, Samacz és Ujvidék állomásaiuknak aszalt szilva, alma, körte és szilvaiz szállitására érvényes 3-ik kivételes dijszabásba való felvételét tartalmazza.

A pótlék példányai dijszabási ügyosztályunkban kaphatók. Budapest, 1883. november 18-án.

Az igazgatóság.

Freund Ig.,
saját gyártmányu 8194
czipő-áru raktára,
V., Budapest, bécsiutcza 6. szám alatt.
Csakis kiváló finom, elegáns és különösen szilárd czipőáruk urak, hölgyek és gyermekek részére dús választékban.

HIRDETÉS.

A «Bicskei takarékpénztár» egy tiz szobából és a hozzá szükséges mellékrészekből álló, házat szándékozik épitetni: felhivatnak ennélfogva a vállalkozni szándékozók, hogy ajánlataikat Berger József igazgatónál, bezárólag folyó évi deczember hó 15-ig nyujtsák be.

A feltételek s tervrajz nevezett igazgató hivatalos helyiségében hétfő, szerda és pénteki napokon, a délelőtti órákban megtekinthetők.

Vállalkozóknak az esetleg benyujtandó tervért semmi dij nem fizettetik.

Kelt Bicskén 1883. évi november hó 18-án.

A takarékpénztár igazgatósága.

Hirdetések felvétetnek, a kiadóhivatalban Budapest, himző- és kalap-utcza sarkán, 1. szám.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak átva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij is fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbel tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postai bélyeg beküldetik, és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Pataj Sándor joghallgató. 4692

Jómódu hölgyet pikansan szórakoztatnám, levelek «szegény vidéki fiu» czimre a kiadóhivatalba. 4695

Unalmas fiatal ember óhajtana vigkedélyü fiatal nővel ismeretséget kötni. Merész vállalkozók levelei e lap kiadóhivatalának gondos őrizetére bizhatók «unalmas» czim alatt. 4690

«Kis menyecske» kivánsága szerint cselekedtem. Sándor. 7017

«Komoly» levele van a kiadóhivatalban. 7016

Rosina. Csak 22-én lesz válasz. F . . . . ó 4699

Becheidenheit! Am 22-ten verliegt brief bei erwünschter Post. 7019

Egy előkelő, szép, de szegény leány férjhez óhajt menni oly uri emberhez, ki egy vagy két ezer forint évi jövedelemmel bir. Ajánlatok «szép, de szegény» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. A válaszra póstabélyeg mellékelendő, kik arczképet óhajtanak, 1 frtot mellékeljenek. 4632

Une dame étrangère appartenant à la bonne société, fort bonne musicienne, parlant plusieurs langues, cherche l'amitié d'une personne riche et distinguée. Lettres sous chiffre: «We'll try» à l'expedition de ce journal. 4671

Egy 35 és 40 év közötti nemes ur, kellemes külsővel és biztos jövedelemmel keres állást, lehetőleg egy a vidéken vagy városban lakó magányos urnőnél, a hol mint felügyelő, vagy bármi más uton magát hasznossá tehetné. Lakás és ellátáson kivül mást nem igényel. Ajánlatok «Bár. K.» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 4643

Kéretik egy jómódu hölgy, ki csinos és jómódu tisztviselővel férjesülni hajlandó, levelét «Jómódu tisztviselő» czimre a kiadóhivatalba küldeni. 4638

Csinos hölgy unalmas téli estéit hajlandó egy fiatal ur kellemessé tenni. Ajánlatok «Kellemes» czimre a kiadóhivatalba. 4639

Egy vidéki kir. állam tisztviselő, kinek ingó és ingatlan vagyona van, óhajtana egy szolid, háziasan nevelt, takarékos, kellő vagyonnal rendelkező, 36 évet tul nem haladt hajadon, vagy egyedül álló özvegynővel közös háztartást létrehozni, mely idővel netán egy boldog házasságot is eredményezne. Bővebbet «Állam tisztviselő» czim alatt e lap kiadóhivatalába. 4480

Komoly házassági ajánlat. Egy vidéki néptanitó, kinek évi 500 frt biztos jövedelme van, ki bent van az országos nyugdijintézetben is, nősülési szándékból óhajtana megismerkedni egy kevés igényü, szerény, szelid, jó erkölcsü és munkaszerető hajadonnal, kinek egy kevés készpénz bozománya volna. Ajánlatok arczképpel a kiadóhivatalhoz «Tanitó» czimen küldendők. 4599

Olga — Kassa utána küldött levelemet felvette? a legujabb dallom hogy tetszik? Neki is per-mopsz küldtem egy példányt. A «halovány — barna leány — boszorkány» ugy ráillik, hogy — hát persze ő kinevet mint rendesen. — Mikor várhatom vissza? nagyon nélkülözöm. Irjon kérem minél előbb. Jancsi. 4697

A legkomolyabb ajánlat. Egy 30 éves fiatal ember, kinek a fővárosban igen keresett irodája van, nősülni óhajt, vagyon 10—12000 frt müveltség, erény és háziasság megkivántató kellék. Komoly ajánlatokat «Figaró» czim alatt csak e hó végéig fogad el a kiadóhivatal. 5278

Eladás.

Egy pár kövü 36" átmérőjü kövekkel ellátott Schuthleworth-féle malomszerkezet eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 5199

Saját nevelésü valódi harczi kanári madarak felelőség mellett eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 5287

Ősi nemesi birtok, Pest megyében a fővárostól 2 órányi vasuti távolság, közlekedés naponta 4-szer, vasuti távolság ½ óra, áll 500 hold kitünő buzatermőföldből, ellátva szép uri lakkal és gazdasági épületekkel, házi kezelés alatt szabad kézből eladó. ára 80,000 frt. Ajánlatok D. G. czim alatt a kiadóhivatalhoz czimzendők. 5267

A belvárosban, egy I emeletes ház, mely 6% jövedelmez eladó. Bövebbet a kiadóhivatal. 5268

A belvárosban élénk helyen, egy II emeletes ház eladó. Bövebbet a kiadóhivatalban. 4104

Egy félfedelü nyári hintóra átalakitható teljesen jó karban levő üveges hintó eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4575

Uj batár, damaszttal bevonva, kéz alatt olcsón eladandó. Bővebb értesités a kiadóhivatalban. 4605

Egy 8 lóerejü lokomobil cséplőgéppel együtt jó karban, 1800 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5245

Pestnél vasut mellett 1000 hold körül egy tagositott házilag kezelt birtok, nagyrésze buzatalaj, többi rét, lakház, uj épületekkel eladó, közvetlen vevők közvetitők kizárásával ajánlataikat a kiadóhivatalhoz intézzék. 4489

Vétel.

Fehér- Somogy- vagy Zalamegyében százezer forint erejéig kerestetik birtok megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4217

Kerestetik Fehér vagy Zalamegyében egy 600—1200 holdas birtok megvétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4493

Egy 4—5000 forintot forgalmazó regáljogi gyógyszertár megvételére kerestetik. Bővebb felvilágositást a kiadóhivatal ád. 4290

Egy, vagy két kövü malomszerkezet, gőzgéphez kerestetik megvétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5282

Egy 20—24 lóerejü fekvő gőzgép kerestetik megvétel végett, ugyszintén gőzmalomhoz szükséges hengerszita 4—5 osztályra. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4654

Kicsiny földszintes házat keresek Budapesten ha lehet kertecskével bérletre esetleg vételre. Bővebbet a kiadóhivatal. 4588

5—600 holdas birtok kerestetik megvétel végett, Fehér, Tolna vagy Pestmegyében, vasut mellett, szép tágas uri lakkal, jó gazdasági épületekkel és felszereléssel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5235

Budapesttől 2—3 órányi vasuti távolságra kerestetik egy 25000 frtig érő birtok megvétel végett lakházzal és felszereléssel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5255

Alkalmazást nyer

Vidékre 3 gyermek mellé kerestetik egy bonne, ki igen szépen beszél németül és a gyermekeket az elemi tantárgyakban oktatni képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5288

Kerestetik két leánygyermekhez egy éltesebb nő, ki a magyar és franczia, vagy német és franczia nyelvet tökéletesen birja és jó bizonyitványokkal van ellátva. Bővebbet e lap kiadóhivatala. 4693

Egy könyvkereskedősegéd, ki a papirkereskedésben szakavatott és a könyvvitelben jártas, alkalmazást nyer. Levelek «Könyvkereskedő» czim alatt e lap kiadóhivatalához intézendők. 4696

Egy jól főzni tudó szakácsnő, ki egyszersmind a házi teendőket is végezni tudja, hü és megbizható, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5269

Egy okl. gyermekkertésznő vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5195

Egy okl. gyermekkertésznő, ki magyarul és németül jól és szépen beszél, vidéki leánynevelőben alkalmazást nyer Bővebbet a kiadóhivatalban. 5196

Egy fiatal vas- és füszer kereskedősegéd, ki a magyar és tót nyelvet birja, azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4644

Vidékre kerestetik egy csinos, magas termetü legfeljebb 36 éves nő, ki magyarul, francziául és németül jól beszél, és ki a társalkodási hivatás mellett a jó konyhához is ért. A feltételek kedvezők. Ajánlatok «magányos» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 5252

Egy gyakorlott okl. gyermekkertésznő, ki már hasonló alkalmazásban volt, két gyermek mellé pusztára alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5279

Kerestetik vidékre egy 28—30 éves társalkodó, ki a német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli és a zenében is némileg jártas. Ajánlatok «társalkodó» czim alatt arczképpel együtt a kiadóhivatalba intézendők. 4552

Egy komorna, ki jártas a fésülésben, a gépen varrni jól tud, általában szakmájába vágó teendőket alaposan érti, helyben alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalhan. 5265

Egy műkertész, jó bizonyitványokkal, ki a kertészet minden ágát alaposan érti, vidéken alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5194

Egy ügyes, dolgos, hüséges vinczellér és kertész, kinek a szőllészet, gyümölcsészet és konyha kertészetet érteni kell, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4144

Egy jól főzni tudó szakácsné, hü és megbizható, kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4625

Alkalmazást keres

Egy tapasztalt nőtlen gazdatiszt, ki nem csak a gazdaság vezetését alaposan érti, de mint okleveles gépész a gazdasági gépek kezelését is, kitünő bizonyitványokkal bir, egy és ugyanazon uradalomban 8 évig mint ilyen müködött, hasonló alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4253

Egy középkoru, tisztességes nő, megnyerő külsővel, ki a házvezetés minden ágát alaposan érti, kitünő bizonyitványokkal bir, mint házvezetőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5219

Házmesteri vagy irodaszolgai állást keres egy józan életü, fiatal, nős czipész. Bővebbet a kiadóhivatal. 4115

Egy 25 éves, igen kellemes külsejü és háziás müvelt franczia leány, ki németül és több delnyugati nyelven ért, nagy utazottsága és tapasztalatai vannak, urihölgyhöz mint társalkodónő, vagy mint utitársnő alkalmaztatni óhajt; azonban nagyobb szállodában, mint pénztárnoknő vagy felügyelőnő is alkalmazható. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5179

Egy középkoru özvegy urinő egy tisztességes családban, vagy magányos urnál házvezetőnői állást keres szerény feltételek mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5253

Urasági inas minőségben óhajt alkalmazást nyerni egy jó bizonyitványokkal ellátott fiatal ember. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4468

Egy takaritónő ajánlja magát egy magányos urhoz csupán lakásért; a főzést is elvállalja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4498

Egy 40 éves gyermektelen nős férfi 1000 forint biztositék letét mellett keres magának fürdőbe vagy bárhová pénztárnoki, pénzbekaszálló, raktárnoki, felügyelői, vagy bármily hasonló állást, ki már több évekig pénz bekaszszálló volt a fővárosban, ezt bizonyitványnyal igazolni birja. Bővebbet Csengery utcza 10-dik szám, 11-dik ajtó, földszint délután 4 órától este 6 óráig. 4691

Egy bonne, ki az elemi tantárgyakban oktatni képes, a házvezetéshez is ért, helyben kisebb gyermekek mellé alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5285

Egy nőtlen szakács kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, uj evtől állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4603

Katonamentes, huszonnegy éves füszer-, vas- és rövidáru-kereskedő, ki három éve mint üzletvezető müködik, jó, hasonló vagy bármily szakmájában való állást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 4540

Szolid leány, ügyes szakácsnő, a ki a házi teendőket is érti és jó bizonyitványokkal rendelkezik, óhajt egy magányos urnál vagy nagyobb házban alkalmaztatni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4568

Egy 23 éves fiatal özvegynő, ki a háztartásban teljes jártassággal bir, mint házvezetőnő esetleg gazdasszony magányos urhoz alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5206

Egy jó bizonyitványokkal ellátott, a kertészet minden ágában jártas nőtlen műkertész alkalmazást keres. Bővebbet a kiadó hivatalban. 4320

Egy kisasszony, ki németül, francziául, olaszul és magyarul jól beszél, szépen énekel mint betegápolónő vagy mint társalkodónő állást keres, kisebb gyermekek nevelését is elfogadja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4234

Egy nős, gyermektelen gazdatiszt, már nagyobb gazdaságokat önállólag kezelt, kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, ujévtől állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4602

Egy nős kertész, alkalmazást keres, ki a konyhakertészetet, a hideg és melegházak valamint szőnyeg kezelését tökéletesen érti. Bővebbet a kiadóhivatalnál. 4205

Egy nős, okleveles, állatorvos, gépész és kovácsmester, ki már 12 év óta gőzgépnél alkalmazva van, gazdasági gépek javitásában és készitésében igen gyakorolt, mint ilyen alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5190

Egy a női ruha varrást és szabást tökéletesen értő nő, magány házaknál vagy hasonló üzletben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4613

Egy társalkodónő, ki a magyar, német és franczia nyelvet birja, finom kézimunkákban és a háztartás minden ágában jártas, ki kész volna valakit utazásában is elkisérni, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5167

Egy nős tapasztalt gazdatiszt, ki számos éveken át nagyobb uradalmakban sikerrel müködött és azokat önnállólag kezelte, mit kitünő bizonyitványokkal igazolhat, hasonló alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5218

Mint gazd. irnok ajánlkozik egy fiatal ember, ki gazd. intézetet látogatott s már gyakorlatilag is alkalmazva volt. Becses ajánlatok «Irnok» czim alatt a kiadóhivatalba küldendők. 4663

Egy csinos fiatal nő, mint kaszirnő, helyben alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4672

Egy kisasszony, ki magyarul, németül beszél, zongorázik és a kézimunkákban és varrásban ügyes, gyermekek mellé alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5283

Egy műkertész, ki három nyelven beszél, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4530

Ügyes kertész, házfelügyelői, vagy hasonló állo mást keres, kertet haszonba átvesz. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4447

Egy jó családból való fiatal özvegy nő, ki a háztartás minden ágát alaposan érti s önállólag vezetni képes, szerény igényü, otthonos, mind gazdaszszony alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4535

Komorna fésülésben és varrásba valamint a háztartásban jártas, ajánlkozik egy uri házba. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4456

Egy műkertész, nős, 30 éves, ki három nyelvet beszél, a kertészet minden ágát és a szőllő müvelést alaposan érti, a legjobb bizonyitványokkal van ellátva, ujévtől alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban 4580

Egy nőtlen, kitünő sikerrel végzett gazdász, ki már 1½ év óta nagyobb gazdaságban mint ispán müködik, hasonló alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 4629

Bonne, egy fiatal leány, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen birja s a háztartás vezetéséhez is ért 1—2 gyermek mellé óhajt alkalmaztatni. Bővebbet a kiadóhivatal. 4590

Gazdasszonyi állást keres egy középkoru özvegynő magányos urhoz, a ki a házgondozást érti, külső-belső gazdaság vezetésében a aposan jártas. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4462

Egy magányos özvegynő, mint házvezetőnő, vagy gazdasszony alkalmaztatni óhajt, valamely magányos urnál, vagy plébánián. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4330

Egy nő, mely a háztartásban ügyes, gazdasszonyi alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 4467

Egy 33 éves nős, családos erdész kitünő bizonyitványokkal hasonló vagy vadászi alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4562

Egy csinos leány, ki magyarul és németül jól beszél, helybeli czukrászdában mint kiszolgálónő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4587

Egy 32 éves, nős férfi, ki irni, olvasni jól tud, mint irodaszolga vagy mint házmester alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4538

Egy 40 éves férfi, ki a magyar és német nyelvben teljesen jártas és ki jelenleg is mint községi jegyző müködik, gyermekei neveltetése miatt óhajt a fővárosban valamely pénzintézetnél vagy kereskedőháznál mint levelező vagy könyvvivő alkalmaztatni, kivánatra nagyobb biztositékot is képes nyujtani. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4581

Lakás és bérlet.

Egy nagy ház a kerepesi uton gyári helyiségekre és vendégfogadóra — istálókkal alkalmatos 1884. május hó 1-től több évre bérbeadható, esetleg el is adó. Közelebbi értesités Schalkház I. Gyula urnál (kerepesi-ut 12. sz.) szerezhető. 4698

Az üllői uton 2 szép butorozott földszinti utczai szoba kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4677

Kerestetik május 1-sőre hat szobából és mellékhelyiségekből álló első, vagy második emeleti lakás, a belvárosban, vagy annak közelében. Bővebbet a kiadóhivatal. 4675

Bérlet, Pestől vasut mellett 1 óra 900 esetleg 1070 hold, 650 hold buza föld, többi rét, uj épületek, vetés és instructioval együtt kiadó. 50.000 frt tőke kell. Közvetitők kizáratnak. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4542

A muzeum-köruton egy elegansan butorozott III-ad emeleti utczai szoba külön bejárattal kiadandó. Bővebbet a ki adóhivatal. 4633

Egy butorozatlan nagy utczai szoba és alkov azonnal kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4611

Kerestetik február 1-sőre négy szobából és mellékhelyiségekből álló lakás. Bővebbet a kiadóhivatal. 4559

A hatvani utczában egy csinosan butorozott utczai alkof szoba külön bejárattal a lépcsőnél deczember elsejére kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4642

Egy tisztességes, magános nő, lehetőleg nevelőnő, laktársnőül elfogadtatik egy szintén magános hölgyhöz. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4653

Vámház-köruton csinosan butorzott két külön álló tágas szoba (két-két személyre is) azonnal kiadó, esetleg részbeni vagy teljes ellátással. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4651

A belvárosban egy harmad emeleti lakás mely áll: 3 utczai, 2 udvari, előszoba és konyha azonnal kiadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4585

Oktatás.

Egy okleveles tanitónő, ki a magyar nyelven kivül németül jól beszél és zongorázik, mindenféle női kézimunkákban gyakorlott, óhajt elemi, vagy polgári iskolai tantárgyakból magánórákat adni, esetleg nevelőnőnek is megy, vagy félnapokat is vállal jutányos feltételek mellett. Szives ajánlatok e lap kiadóhivatalában intézendők «P. M.» czim alatt. 5289

Egy okl. tanitónő, ki magyarul és németül egyaránt tanitani képes, jól zongorázik, a női kézimunkákban ügyes és a háziteendők minden ágát érti, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5284

Egy társalkodónő, nyelv- és zeneképességgel, jó bizonyitványokkal, azonnal állást nyerhet egy előkelő uriházban. Ajánlatok Grossé Dorottya, okl. északnémet tanitónőhez, Budapesten, Sugár-ut 64. sz. II. em. 4686

Magyar nevelőnő, ki németül is beszél, egy kath. uriházban, egy 7 éves leány mellett 300 frt évi fizetés és teljes ellátás, azonnal felvétetik, Grossé Dorottya, okl. északnémet tanitónő, Budapesten, Sugár-ut 64. sz. II. em. 4687

Egy izr. okl. tanitónő vidékre 4 kis leányka mellé alkalmazást nyer, főkellék a kézimunka alapos oktatása, fizetés 300 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatal. 5286

Egy középtanodai nyugalomba lépett igazgató tanár, ki a gymnasialis, reál- kereskedelmi és polgári iskolai összes tantárgyakat, a magyar, német, latin és franczia nyelveket, festést, zongorát, éneket, szép- és gyorsirást alaposan tanitja — azonkivül családtagjai gyakorlott kisdedóvónők és az összes kézi munkát, szabást értik — óhajt egy vidéki városban, pusztán egy fi- és leány intézetet és ovodát felállitani saját költségén, mihez felsőbb engedélye van és a szükséges taneszközökkel és felszerelésekkel el van látva. Kéretnek az érdeklettek ajánlataikat e lap kiadóhivatalába küldeni, előnyben részesül azon ajánlat, mely segélyezést igér. 4571

Kerestetik egy keresztény okleveles nevelőnő egy nagy uradalomban lakó gazdatiszthez három leány és egy kis fiú mellé, ki a szükséges tantárgyakon kivül a német nyelvet, zongorát és kézimunkát alaposan tanitani képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4334

Egy jól nevelt, magyarul, németül és francziául beszélő 18 éves leány, ki egyszersmind jól énekel és zongorázik, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5237

Egy praeparandiát végzett németül jól beszélő tanitónő, egy leánygyermek mellé vidékre kerestetik, fizetés, teljes ellátás és 120—150 frt. Bővebbet a hiadóhivatal. 4370

Egy a VII-ik osztályba járó fiatal ember, hajlandó az alsó gymnasiumi tárgyakban órákat adni. Bővebbet a kiadóhivatal. 4569

Nevelőnő kerestetik vidékre magyarul, francziául és németül jól beszél, az elemi tantárgyak és kézimunkákból oktatást képes adni évi 250 frt fizetés és teljes ellátásért. Bővebb értesitést a kiadóhivatalba. 4143

Két leányka mellé vidékre kerestetik egy nevelőnő, ki a magyar és franczia nyelvet jól beszéli a kézimunkákban és zongorában oktatást adhat. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5165

Egy izr. nevelőnő, ki magyarul, németül és francziául beszél, zongorában és kézimunkában igen gyakorolt, minden szükséges tantárgyakban a tanitást érti alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatal. 5193

Egy nevelőnő, ki magyarul, németül és francziául jól beszél és zongorázik, a kézimunkában gyakorolt, vidéki uraságoknál mint nevelőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5247

Egy végzett theologus, ki a gymn. és reáltantárgyak alapos oktatásán kivül a magyar, német és franczia nyelvet jól beszéli, mint nevelő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5254

Vidékre kerestetik egy nevelőnő, ki az V. és VI elemi osztály tantárgyait, valamint a zongorát tanitani képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5223

Okleveles tanitónő órákat óhajtana adni az elemi tantárgyakból, azonkivül zongora, olasz nyelv, rajz és kézimunkákból. Bővebbet a kiadóhivatal. 4491

Une Parisienne arrivée dernièrement cherche des leçons ou des demi-journées. S'adresser à l'expédition sous Parisienne. 5280

Nevelő, ki végezte a budapesti padagogiumot, középtanodákra tornaoklevele s nevezetes főuri házaktól — hol huzamos ideig müködött — kitünő müködési bizonyitványai vannak, több jeles és jutalmazott mü szerzője, melyek päd. képzettsége mellett kiválóan tanuskodnak. — alkalmazást keres. Igényei szerények. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 4333

Olasz urnő olasz konverzálásra ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatal. 4492

Egy nevelőnő, ki magyarul és németül beszél, francziában kezdőket tanithat, továbbá a zongorában és kézimunkában gyakorolt, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4475

Egy nevelőnő kerestetik két gyermek mellé vidékre, ki a magyar, német és franczia nyelvet jól birja, továbbá kitünően zongorázik s a kézimunkához jól ért. Fizetés teljes ellátás s 360 frt; izraeliták előnyben részesülnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4331

Egy egyetemi hallgató ajánlkozik helyben gyermekek mellé, mint oktató, beszél magyarul és németül, a hegedüből is képes oktatást adni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4366

Egy egyetemi hallgato, ki a magyar és német nyelvet jól beszéli, a franczia nyelvben pedig kezdőket oktathat, azonkivül a hegedü- és zongorajátékban jártas, helyben mint nevelő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatatban. 5256

Egy fiatal kisasszony, ki németül és magyarul beszél, a háztartás vezetését érti és az összes kézimunkákban jártas, jól zongorázik, alkalmaztatni óhajt mint házikisasszony vagy gyermekek mellé mint nevelőnő. Bővebbet a kiadóhivatal. 4422

Egy okl. nevelőnő kerestetik 2 leány gyermek mellé vidékre, ki alapos oktatást adhat ugy a tantárgyakból mint a zongora és kézimunkából. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4392

Vidékre kerestetik egy nevelőnő, ki a felsőbb leányiskolai tantárgyakat oktatni képes és jól tud zongorázni; fizetés teljes ellátás és 20 frt havonta. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4423

Egy okl. tanitónő, ki magyarul, németül beszel és kézimunkát, ugymint minden elemi tantárgyakat tanitani képes, e minőségben már alkalmazásban lévén, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4511

Egy izr. nevelőnő, ki magyarul, németül és francziául beszél, zongorázni tud, olasz és angolból kezdőket oktathat, mindennemü kézimunkákban jártas alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5225

Egy nevelőnő, ki magyarul, németül és francziául beszél, jól zongorázik 2 gyermek mellé vidékre alkalmazást nyer. Fizetés 400 forint és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4128

Egy nevelőnő, ki magyarul és francziául beszel, zongorázni tud, egy kis leányka mellé nagyobb vidéki városban alkalmazást nyer, fizetés 240 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatal. 4541

Különféle.

Nemzeti szinházban két zártszék minden második napra tovább adatik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4694

A tyukszemirtó Haschisch Collódion készitője Rozsnyai Mátyás aradi gyógyszerész; főraktára Budapesten Thallmayer, s KochmeisternélNádor-u. 7. sz. Ezek által minden gyógyszerész és magán ember hozzá juthat. 3296

Szamárhurutban szenvedőknek biztos szer, mely pár nap alatt eltávolitja a kinokat, hogy hol kapható? megmondja a kiadóhivatal. 4664

Örökbefogadásra ajánlja egy szegény sorsu róm. kath. hivatalnok 4 és 7 éves, jól nevelt leánykáit. Bővebbet a kiadóhivatal. 5281

Egy orvos özvegye, két jó házból való, iskolába járó izr. leányt teljes ellátásra előnyös feltételek mellett elfogad. Bővebbet a kiadóhivatal. 457

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!

500,000 márka főnyereményt igér kedvező esetben a legujabb hamburgi nagy **pénzsorsjátékt** mely a magas **kormány által** jóváhagyatott s biztosittatott.

Eme ujabb játék-tervezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt **7** sorsolásban **50,500 nyereménynek** kell bizton történnie, ezek között vannak főnyeremények esetleges **500.000** r. márka illetőleg

1 nyerem. à m. 300,000	26 nyerem. à m. 10,000
1 nyerem. à m. 200,000	56 nyerem. à m. 5000
2 nyerem. à m. 100,000	106 nyerem. à m. 3000
1 nyerem. à m. 90,000	253 nyerem. à m. 2000
1 nyerem. à m. 80,000	6 nyerem. à m. 1500
2 nyerem. à m. 70,000	515 nyerem. à m. 1000
1 nyerem. à m. 60 000	1036 nyerem. à m. 500
2 nyerem. à m. 50,000	29020 nyerem. à m. 145
1 nyerem. à m. 30,000	19,463 nyeremény à m. 200,
5 nyerem. à m. 20,000	150, 124, 100, 94, 67, 40, 20.
3 nyerem. à m. 15,000	

Ezen nyereményekből az első osztályban 4000 sorsoltatik ki 157,000 m. összegben. — Az 1 oszt. főnyeremény **50,000** mt. tesz s a 2-ikban **60,000**, a 3-ikban **70,000**, a 4-ikben **80,000**, az 5-ikben, **90,000**, a 6-ikban **100,000**, a 7-ikben azonban esetleg **500,000**, illetőleg **300,000**, **200,000** stb. márkára emelkedik. — Ezen nagy az állam által **biztositott**, pénzsorsjáték **hivatalosan** van meghatározva.

Ezen nagy, az állam által biztositott pénzsorsjáték legközelebbi első nyereményhuzásához kerül

1 egész eredeti sorsjegy csak **3.50** frt o. é.
1 fél » » » **1.75** frt o. é.
1 negyed » » » **90** kr. o. é.

Mindennemü megbizások, **a pénz beküldése, postautoni fizetés vagy az összeg utánvétele mellett** rögtön a leggondosabban teljesittetnek, mindenki az állam czimerével ellátott **eredeti sorsjegyet** tőlünk saját kezeibe kapja.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékeltetnek, melyekből ugy a nyeremények beosztása az illető osztályokra, mint szintén az illető betétek is megláthatók és minden huzás után érdekelt feleinknek felhivás nélkül megküldjük a hivatalos huzási lajstromot. Kivánatra a hivatalos tervet előre megküldjük megtekintés végett bérmentve, és készek vagyunk nem tetszés esetében a sorsjegyet az összegnek visszafizetése mellett huzás előtt visszavenni.

A kifizetések tervszerün pontosan s az állam jótállása mellett történnek.

Csoportozatunk mindig a szerencse kegyeltje volt és érdekelt feleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizettük ki, többek között **250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000** stb márkával.

Egy ily, a **legszolidabb alapokra** fektetett vállalatnál előreláthatólag mindenütt a legélénkebb részvétre lehet bizton számitani s kérjük ennélfogva, hogy minden megrendelést teljesithessünk, a megrendeléseket **minél előbb**, mindenesetre **f. é. november 30-ika** előtt hozzánk beküldeni.

Kaufmann és Simon bank- és váltó-üzlete Hamburgban.

U. i. Ezennel köszönetünket nyilvánitjuk az eddig ajándékozott bizalomért, s kérjük a hivatalos tervezet áttekintése által a nagyszerü nyerési esélyekről meggyőződni, melyeket e sorsolások nyujthatnak.

1187 A fentebbiek

50 operett
Strauss-, Suppé-, Lecocq-, Offenbachtól stb.
Potpourrik, változatok, Rondok stb. alakjában zongorára. Többek között a furcsa háboru, Bocaccio, Carmen, Cornevillei harangok, a bőregér, Mathusalem, Giroflé stb. továbbá
100 tánez
Strauss Jánostól
zongorára, megkönnyitett átdolgozásban.
Főntebbi 59 divatos operette és 100 legszebb Strauss-féle tánc
zongorára, szép, nagy kiadásban, jó nyomás, csinos, jó és hibátlan,
összesen csak 6 frtért
kapható vámmentesen, utánvét mellett, vagy a pénz előleges beküldése után 8205
Thiemer Hugónál
Hamburgban.

SZIGETI LAJOS
szij- és nyereggyártó.
VIII. ker. Muzeum-körut 10-ik szám alatt. A műegyetem és nemzeti muzeum között.
Ajánlja jól berendezett üzletét, melyben a szijgyártó szakmába vágó minden czikkek jutányosan kaphatók.
Valódi angol lópokróczok
különféle szinekben és nagyságban, ugyszintén **belföldi pokróczok és lótakarók** szövetből, bőrből és gummiból, **pokróczlekötők** spárga-, czérna- és gyapjúból. A legujabb alakú kápára való díszes **szánesörgők** különféle szinü lófarok diszitéssel, úgyszintén lónyakra vagy oldalt csüngő csörgők. Továbbá csinos alakú **vadásztáskák, tölténytáskák és övek, ostorok, agarász** és **kutyaostorok** nyers timsós és borjú bőrből, **lovagvesszők** és **botok** halcsonthurral vagy nádczérnával befonva, különféle veretékre kocsizó ostorok nád-, aczél-, trieszti olajfa- és halcsontból, **ívhajtott ostorok** síma vagy kiáló metszetekkel. — Angol disznóbőr **uri-, női-** és **gyermeknyergek,** továbbá a hozzá tartozó összes felszerelés. 8089

Különösen nagy választék van **kocsizó lószerszámokból** ezüst-, talmi-, nickel-, packfong-, réz- és fekete veretékre és szintén **igás lószerszámok** nagy választékban,

Jóminőségü kovácsolt **zablák** aczélból, kengyelvasak, sarkantyúk, rúdtartó lánczok, istáló felszereléséhez szükséges tárgyak, **ang. lógyógyszerek,**
Nemencsek-féle bőrkenőcs,
bőrlakk, veretéktisztitó, kutyanyakravalók, pénzerszények, bőröndök stb.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. — *Árjegyzék kivánatra bérmentve küldetik.*

Belföldi asztalos-, kárpitos- butor-készitmények.

A legnagyobb választék mindennemü kész asztalos-, kárpitos- és esztergályos butorokból **olcsóbb árak mellett, mint bárhol is.** Miután mi mindent magunk készitünk, s a nyers anyagnak készpénz melletti bevásárlása mellett több százztóli árleengedésben részesülünk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy t. cz. megbizóinknak olcsóbb árak mellett szolgálhatunk szilárd jó munkával, s igy ezen javadalmazás csakis t. cz. megbizóink javára szolgál, mire ezennel tisztelettel bátorkodunk becses figyelmöket felhivni.

székek, tükörszekrények, salon-szekrények, könyvszekrények, ezüstszekrények, salonasztalok, kihuzó asztalok, kanapé-asztalok, tea-asztalok, varró-asztalok, olvasó-asztalok, pipere-asztalok, konzolaasztalok tükörrel, álló tükrök, pipatartók, etaquerek, kárpitozott garniturák 6 támlánynyal, pamlag, nyolcz tabouret, pamlag, hat szék, ottománok, balzakok és pamlagok, jutte szövet, crep, rips, selyem, buret, atlasz és bársonynyal bevonva. A legfinomabb **háló, éttermi butorzatok tölgyfa- vagy diófából.**

200 szobára való butorzat folyton készletben tartatik a legegyszerübtől a legfinomabbakig, a szilárd jó munkáérti jótállás mellett. — Ruhaszekrények, ágyak, mozsdószekrények, éjjeli szekrények, pohár-

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg. Vidéki megrendelések 10%-kall előleg mellett pontosan teljesittetnek. Csomagolás 4 száztóli. 7837

Első belföldi kárpitos- és asztalos butor-gyár.
Budapest III., rostély-utcza, Károlykaszárnya II. sz. b. a főposta és megyeház közelében.

Titkos betegségeket

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az **elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehér folyást,** bármennyire is idültek, valamint mindazon **női betegségeket,** melynek a **magtalanság** egyik főokozója, és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel **gyorsan** és **alaposan**

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemésztudor, volt cs. k. osztályfőorvos.

Lakás: Budapest, Terézváros, gyár-utcza 3. II. em., bejárat a lépcsőről, a sugár-ut és király-utcza közt.

Rendel: naponta 10 órától d. e. egész délután 4ig. este 7—8-ig.

Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről gondoskodtatik.

Nőknek külön váróterem. 7576

Ezen amerikai egyetemes gép

Rövid idő alatt óriási életre tett szert s egy háztartásban sem ellene hiányoznia!!!
1. Vág papirt és üveget jobban mint a gyémánt, még alakzatokban is.
2. köszörül kést és ollót, 12 darabot 5 percz alatt.
3. Kittkés, papirkés és kalapács.
4. Dugóhuzó, sróf-kulcs és üvegtörő.
Ára darabonként most csak 1 frt o. é. s az összeg előleges beküldése után, postán, bárhova megküldetik. Elárusitók tuczatonként 25 % engedményt nyernek. Csakis az egyedüli főraktár utján kapható **Bécsben J. Pick, IX., Maximilianplatz 14.** — Ezen gép minden asztalnak diszét képezi, mert igen szépen van aranyérczczel bevonva. 8144

TÁNCZOS REZSŐ
Budapest, sugár-ut 28. sz.
7340 ajánlja m. kir. kizár. szab. tüzmentes
pénzszekrényeit

Finom posztó-végek

4—6 méter hosszaságuak, legujabb és legkeresettebb mintákban, csakis valódi szinüek, legjobb gyapjúból, egy nadrágra 1·15 méter hosszaságban 3.—, 3.50, 4.—, 4.50, 5.— és 5 frt 75 krt. Egy téli kabátra 2·20 méter 6.—, 7.—, 7.50., 8.—, 9.—, 10.—, 11.— 17 frtig. Vevőknek minták bérmentve. Azoknak kik minta nélkül rendelnek, legjobb szolgálatot biztositok s az ily árut nem tetszés esetében becserélem. 8079

Ziffer Leopold posztókereskedése Brünnben, Ferdinandstrasse 43.

8086 SÁPKÓR
VÉRSZEGÉNYSÉG
ARCZHALVÁNYSÁG
A VÉR ELROMLÁSA.

FER BRAVAIS
(Bravais concentrált vascseppei)
nagy számú orvosi tekintély által ajánltatik az oldalt jegyzett bajok ellen.
ÜVEGENKINT *(40 napra elég)* . **2 frt. 50 kr.**
FÉL ÜVEGENKINT . . . . **1 frt. 75 kr**
FŐRAKTÁR BOUTRON & Cie, 40, r. St-LÁZÁRE, PÁRISBAN
Raktár BUDAPESTEN: TÖRÖK J. gyógysz.-nél király-utcza.

Jaffai / Messinai **narancs** 1 frt 90 kr. / 2 « — « ; « czitrom ... 1 « 90 « ; Romagnai gesztenye 1 « 70 « — egy 5 kilós kosárban.

CSEMEGE BOROK: 8175

Cirp stravecchio	4 frt 15 kr.	egy 5 kilós hordócskában (netto 4 liter tartalommal)
Malaga	4 « 30 «	
Muscat	4 « 40 «	
Marsala	4 « 30 «	
Malvasiai	5 « 50 «	
Valódi dalmát (asztali) bor	3 « 60 «	

Minden **postabérmentesen, dijtalan csomagolással** és **vámmentesen** kapható

N. SALVARI ismert czégnél Triesztben.

Chinaezüstáru gyár Conraetz
BÉCS.
Első és legrégibb Chinaezüst-gyárjegy Osztrák-Magyarországban (1847).
Egyedüli raktár Budapesten:
SÁRKÁNY J. S. czégnél
váczi-utcza 30.
Nagyban és kicsinyben: Ujjáezüstözés.
Gyári árak. — *Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.* 8198

3708/1883.

HIRDETÉS.

A B.-Ujváros nagyközségben lemondás folytán üresedésbe jött **községi álatorvosi állomásra** a f. 1883 év deczember 16.-ra kitüzött választással **pályázat nyittatik.**

Kötelezettség: a község elöljárósági szemléknél és vizsgálatoknál dijnélküli közremüködés, a marhavágási, jegyzőkönyv leg is nyilván tartandó, szemle és a gyógygyakorlat az alább kitett dijak mellett. A hivatalról időközi lemondás 3 hóval előre bejelentendő.

Járandóság a tisztifizetés évenkint 300 frt o. é. a községi pénztárból évnegyedenként utólagosan. A gyakorlatnál a községi belterületen házhoz menve a látogatás dija 30 kr., saját lakásán 20 kr., a községi külterületen 1 frt. és természetben adandó fuvar. A marhavágási szemlénél nagymarháért 10 kr., borjuért és sertésért 5 kr., juh- és báránynért 3 kr.

A pályázati kérvények a f. 1883 év deczember 9-ik napjáig bezárólag Balmaz-Ujváros község képviseletéhez intézendők.

Kelt B.-Ujvároson 1883. novem. 18.

Hűse Gábor m. k.
főbiró.

8202

699 sz. Barsmegye közigazgatási bizottságától

PÁLYÁZAT
megyei két erdőtiszti állomásra

Barsmegyei közigazgatási bizottsága, a megye területén fekvő községek, a volt urbéresek, közbirtokosságok, tovabbá a lelkészek, tanitók és jegyzők tulajdonát tevő erdők törvényszerü kezelésének biztositására — az 1879. évi XXXI. t. cz. 23 §-a valamint a nagyméltóságu földmiveles, ipar és kereskedelmi m. kir. ministeriumnak 13023/exss és 42165/sss szám alatt kelt intézvénye alapján — a fentebb jelzett erdőbirtokosok terhére — megyei két erdőtiszti állomást szervezett s annak pályázat utján való betöltését rendelte el.

Ezen megyei két erdőtiszti állomásra a pályázat ezennel kiiratik, következő feltételek közlése mellett:

1-ször. A pályázni kivánók pályázati kérvényüket, valamint szakképzettségüket igazoló és az erdőtörvény 36 §. a) és b) pontjában jelzett minősitésre vonatkozó okmányaikat folyó évi deczember 20-ig Barsmegye közigazgatási bizottságához beterjeszteni kötelesek.

A gyakorlatilag foglalkozott pályázók előnyben részesülnek.

2-szor. A megválasztandó erdőtisztek kötelesek lesznek állomásukat jövő 1884-ik év kezdetével elfoglalni, úgyszintén ezen állomással kapcsolatos teendőket, melyek közé az erdei üzemtervek illetőleg: gazdasági tervek törvényszerü elintézése is tartozik teljesiteni.

A munka- és hatáskört megállapitó szabályzat «Aranyos Maróthon a közigazgatási bizottság irattárában» előlegesen is megtekinthető.

3-szor, Az erdőtisztek egyike aranyos-maróthi székhelyet kezelni fog kisebb és nagyobb részletekben mintegy 1225 kat. hold erdőt, — második erdőtiszt pedig: bars-szentkereszti székhelylyel, kezelni fog mintegy 8530 kat. holdat.

4-szer. Ezen megyei erdőtiszti állomásokkal egybekötött javadalmazás következő:

a) készpénzben évi fizetés — mindkét állomásnál egyenlően és külön-külön	700 frt.
b) lakbér	140 frt.
c) iroda átalány	15 frt.
d) Uti átalány: a barsszentkereszti állomásnál	300 frt.
az aranyosmaróthi állomásnál	400 frt.

Az iroda átalányban nem foglaltatik a kezelés alatt levő erdők üzemtervének elkészitéséhez szükséges térkép. esetleg telekkönyv és műszaki iratok anyaga, melyet a község elállitani.

5-ször. A pályázati kérvényben kiteendő vajjon a barsszent-keresztí, — vagy az aranyos-maróthi — esetleg a két állomás közül barmelyikére történik-e a pályázat.

Kelt Aranyos-Maróthon 1883-ik évi november hó 14-én.

Barsmegye főispánja helyett: **Rudnyánszky,**
alispán.

8189

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvárusnál kapható — az osztr. tartom. számára Szelinszki György cs. k. egy. könyvárusnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

István bácsi naptára

vagyis családos házigazdáknak és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi elöljáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való képes kalendárium

1884-ik évre.

Alapitá **MÁJER ISTVAN.** Szerkeszti **Kőhalmi KLIMSTEIN JÓZSEF tanár.**

HUSZONKILENCZEDIK ÉVFOLYAM.

Számos képpel. Ara füzve 50 kr.

TARTALOM: Naptári rész. — Bélyegekről. — I. **Az erkölcsi világ.** Névnapot mutató tábla. — Szent István első magyar király. Sujánszkytól. — Boromei szent Károly élete (képpel). — Mi a magyar nép főveszedelme? Tóth Miketől. — Ne nyu'j a rosz könyvekhez! Nimpfer Jánostól. — A tékozlo fiu. Elbeszélés. Morvay Lipóttól. — Rigó Peti. Nyulassy Antaltól. — II. **Gazdák naptára.** A vetésforgásról. Somogyi Gyulától. — Vessünk számot gazdák! Somogyi Gyulától. — A buzaüszög és az ellene való páczolásról. — III. **Népnevelők naptára.** Dr. Kubinszky Mihály. Zelliger Alajostól (képpel). — Hahnenkamp József sopronyi népiskolai igazgató. (Arczképpel). — Ne kényeztessük el a gyermeket. Z Varga Mihálytól. — A szent gyermekség társulata. — IV. **Történetiek.** Pázmány Péter. Életrajz. Ernyei Páltól (2 képpel). — Mailáth György (képpel). — Dicső emlékü I. (nagy) Lajos királyunknak halálozási háza Nagyszombatban (2 képpel). — V. **István bácsi a házában és a nagyvilágban.** Bosnyákország és Herczegovina. Dr. Komlóssy Ferencztől (3 képp.). — VI. **Művészet.** Ráfael (4 képp.). — VII. **Tréfák mezeje.** Paprikásvers. A rakonczátlanság. Nyulassy Antaltól. — Adomák. — A Magyarországban tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Naptári értesitő.